

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΛΒ' | ΑΘΗΝΑΙ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19—ΤΗΛ. 27.689 | 15 ΜΑΪΟΥ—15 ΙΟΥΝΙΟΥ 1955 | ΑΡΙΘ. 10—12

ΤΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ε.Γ.Μ., Αἱ θεμελιώδεις ἐπιδιώξεις τοῦ Κατηχητικοῦ Σχολείου.—**Χαρ. Δημητρακοπούλου**, Αἱ ἐμφανίσεις τοῦ Ἀναστάσιος Κυρίου.—**Γερ. Ἰ. Κονιδάκη**, Καθηγητοῦ τοῦ Παν/μίου Ἀθηνῶν, Ἡ Β' Γεν. Συνέλευσις τοῦ Παγκ. Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν (δ').—**Πρόφν Δήμου Βασιλείου**, Ὁ Αἰγίνης καὶ Σαλαμίνας Σαμουὴλ (τέλος).—**Ἡλία Μ. Λαυριώτου**, Ἀρχιεπ. Ἁγίου Ὁρους, Ἡ εἰς Ὅσιον ἀνακέρυξις Νικοδήμου τοῦ Ἀγιορείτου.—**Νικ. Β. Τωμαδάκη**, Καθηγητοῦ τοῦ Παν/μίου Ἀθηνῶν, Βυζαντινὰ κείμενα καὶ χριστιανοὶ συγγραφεῖς.—**Αρχιμ. Τιμοθέου Παπουτσάκη**, Ἱεραποστολικὸν πνεῦμα.—**Παν. Ἰ. Παναγιωτάκου**, Παρατηρήσεις ἐπὶ τῆς ὑπ' ἀριθ. 1000]1954 Γνωμοδοτήσεως τοῦ Νομ. Συμβουλίου τοῦ Κράτους (τέλος).—**Λεωνίδου Ἰ. Φιλιππίδου**, Κοσμητορος τῆς Θεολ. Σχολῆς τοῦ Παν/μίου Ἀθηνῶν, Ἡ παρούσασις τοῦ «Συνδέσμου Ἑλληνίδων Θεολόγων».—**Σοφίας Κοτεντάκη**, Ἡ γυνή, καὶ δὴ ἡ θεολόγος, ἐν τῷ χριστιαν. ἔργῳ.—**Συνοδικαὶ Ἐγκύκλιοι**.—**Ἀποστολικὴ Διακονία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος**, Ἐκθεσις ἐπὶ τοῦ Προϋπολογισμοῦ 1954-55 (τέλος).—**Παρατηρήσεων Στήλη**: Ἡ Πεντηκοστή, Ὁ «Ἱερός Σύνδεσμος».—**Νέαι δωρεαὶ τῶν ξένων Ἐκκλησιῶν**.—**Χρονικά**.

ΑΙ ΘΕΜΕΛΙΩΔΕΙΣ ΕΠΙΔΙΩΞΕΙΣ ΤΟΥ ΚΑΤΗΧΗΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

Μετὰ τὰ γραφέντα ἄλλοτε ἀπὸ τῆς θέσεως ταύτης περὶ τοῦ θεσμοῦ τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων παρ' ἡμῖν καὶ περὶ τῆς σχέσεώς των πρὸς τὴν Δημοσίαν Ἐκπαίδευσιν («Ἐκκλησία», τόμ. λβ' [1954], σελ. 313-4 καὶ 345-6), ἀπέμεινε νὰ ἐκτεθῶσι τὰ κατὰ τὴν ὀργάνωσιν τούτων, ὡς αὕτη καθορίζεται εἰς τὸ ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἐγκριθέν τῷ 1948 καὶ ὑπὸ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας ἐκδοθέν (ἐν Ἀθήναις 1949) ἁ' Αναλυτικὸν Πρόγραμμα τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», καὶ νὰ ἐξετασθῶσιν, ἀκολουθῶς, τὰ ἐκ τοῦ Προγράμματος τούτου προκύπτοντα ἐπὶ μέρους ζητήματα. Εἰς τὴν ἐκθεσιν δὲ ταύτην, προβαίνομεν ἥδη ἀπὸ τοῦ παρόντος φύλλου, ἐξετάζοντες σήμερον τὰς περὶ τῶν ἐπιδιώξεων τοῦ Κατηχητικοῦ Σχολείου θεμελιώδεις ἀρχὰς τοῦ ἐν λόγῳ Προγράμματος.

Ἐν τῷ, ὡς ἀνωτέρω, ἁ' Αναλυτικῷ Προγράμματι τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων σημειοῦται εἰσαγωγικῶς, μεταξὺ ἄλλων, ὅτι: «Τὸ ἰδεῶδες, εἰς τὸ ὁποῖον κατατείνει τὸ Κατηχητικὸν Σχολεῖον, δὲν εἶναι ἄλλο ἢ τὸ ἰδεῶδες τοῦ τελείου χριστιανοῦ. Διὰ τοῦ ὅλου ἔργου, δηλαδὴ, τὸ Κατηχητικὸν Σχολεῖον ἐπιδιώ-

κει, ὅπως ἕκαστος τῶν μαθητῶν τοῦ γίνῃ βαθυδὸν καὶ κατ' ὀλίγον ἀπὸ νηπίου εἰς ἄνδρα τέλειον» (Ἐφεσ. δ' 13), μὲ τελικὸν καθολικὸν σκοπὸν, ὅπως «παραστήσῃ πάντα ἄνθρωπον τέλειον ἐν Χριστῷ» (Κολασ. α' 28). Τὸ ἰδεῶδες ὅμως τοῦ τελείου χριστιανοῦ ἐμφανίζεται ἐντὸς τοῦ σώματος τῆς Ἐκκλησίας, τῆς ὁποίας συνειδητὸν μέλος δεόν νὰ γίνῃ ἕκαστος προσερχόμενος νέος ἄνθρωπος». Καὶ ἄρα, «συγκεκριμένως σκοπὸς τοῦ Κατηχητικοῦ Σχολείου εἶναι ἡ μόρφωσις ἀνθρώπων ἡθικῶν καὶ ἐμπνευσμένων ἀπὸ ἐδραίαν πίστιν εἰς τὰς ἀληθείας τῆς χριστιανικῆς θρησκείας».

Πρὸς ἐξυπηρέτησιν τοῦ, ὡς ἀνωτέρω ἐκτιθεμένου, ἰδεῶδους καὶ πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ ἐξ αὐτοῦ ἀπορρέοντος συγκεκριμένου σκοποῦ τοῦ Κατηχητικοῦ Σχολείου, σαφῶς τονίζεται ἐν τῷ Προγράμματι, ὅτι εἶναι ἀνάγκη νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψει ὡς «βασικὴ ἀρχή» ἡ «τῆς ὁλοκληρωμένης ἡτοι πλῆρους ζωῆς», καθ' ἣν «ὀλόκληρος ἡ ζωὴ τοῦ ἀτόμου καὶ ἐν παντὶ τόπῳ καὶ χρόνῳ δεόν νὰ πληροῦται διὰ τοῦ χριστιανικοῦ φρονήματος». Καί, ἐπομένως, ἐν τῷ ἔργῳ τοῦ Κατηχητικοῦ Σχολείου δεόν νὰ λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν, κατὰ τὸ δυνατὸν, ὀλόκληρος, ἡ ζωὴ ἐκάστου μαθητοῦ πρὸς διόρθωσιν ἢ συμπλήρωσιν τῶν σημείων ἐκείνων, ἅτινα ἐμφανίζονται ὡς «ἐσφαλμένα ἢ ἀνικανοποίητα».

Κατὰ ταῦτα, τὸ Κατηχητικὸν Σχολεῖον δεόν ν' ἀποβῇ «πηγὴ καὶ κέντρον ἐπαγρυπνήσεως καὶ ρυθμίσεως τοῦ βίου τῶν μαθητῶν του» καὶ δὲν δύναται, κατὰ συνέπειαν, ν' ἀρκῆται εἰς μόνην τὴν ἀπαξ τῆς ἐβδομάδος, ὡριαίαν μόλις, ἐπαφὴν μετ' αὐτῶν.

Δὲν δύναται δὲ, ἐπίσης, ν' ἀρκεσθῇ, ὡς πολλαχού συμβαίνει σήμερον παρ' ἡμῖν, εἰς μόνην τὴν φροντίδα περὶ τῆς σχολικῆς μόνον παιδικῆς ἡλικίας. Εἶναι ἀπαραίτητον ν' ἀποβλέψῃ καὶ εἰς τοὺς ἐγκαταλείποντας τὰ σχολικὰ θρανία ἐφήβους ἀμφοτέρων τῶν φύλων, ἀνάλογον δὲ πρὸς τὰ ἐνδιαφέροντα καὶ τὰς ἀνάγκας αὐτῶν ν' ἀσχῆση μετὰξὺ τούτων τὴν εὐεργετικὴν του δράσιν.

Διὰ τοῦτο καὶ ὑπὸ τοῦ Προγράμματος τονίζεται, ὅτι εἶναι ἀνάγκη νὰ καταβληθῇ ἰδιαιτέρα φροντίς περὶ τοῦ τμήματος τούτου τῆς Νεολαίας μας, ἡ ὁποία δὲν εὐρίσκεται κἂν οὔτε ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ δημοσίου Σχολείου, παραμένουσα εἰς τὴν διάθεσιν διαφόρων, ἡμιστὰ ἐποικοδομητικῶν, ἐπιτροπῶν καὶ ἐπιδράσεων. Καί, ἐπὶ πλέον, πλὴν τῆς ὡριαίας καθ' ἐβδομάδα παρουσίας τῶν μαθητῶν εἰς τὸ Κατηχητικὸν Σχολεῖον, θεω-

ΑΙ ΕΜΦΑΝΙΣΕΙΣ ΤΟΥ ΑΝΑΣΤΑΝΤΟΣ ΚΥΡΙΟΥ

α'.

«Τίς ἀποκλισει ἡμῖν τὸν λίθον ἐκ τῆς θύρας τοῦ μνημείου ; »
(Μάρκ. ιστ' 3)

Εἶναι ἤδη τὸ λυκαυγές τῆς πρώτης τῶν σαββάτων. Ἡ νύκτα ἐπέρασεν! Οἱ αἰμοσταγεῖς σταυρωταὶ τοῦ Κυρίου ἐναβρύνονται καὶ ἐγκαυχῶνται διὰ τὸ συντελεσθὲν ἀνοσιούργημα. Κωφεύουν εἰς τῆς γῆς τὸν κραδασμὸν, καμμῶν εἰς τῆς φύσεως τὴν ἀναστάτωσησιν, ἀναισθητοῦν εἰς τῆς συνειδήσεως τὰς διαμαρτυρίας.

Οἱ Μαθηταί, περιδεεῖς καὶ ἀποθεαρρημένοι, περίφοβοι καὶ νυσταλέοι κατάκεινται κάπου μεταξὺ ὕπνου καὶ ἐργηγόρσεως.

Πιστῶν πλήθη ἄπειρα συνέχονται ἀπὸ τῆς ὀδύνης τὸ ἄλγος, ἀσχάλλουν ἀπὸ τῆς τραγωδίας τὴν ἀνάμνησιν, ἐνατενίζου μετ' ἐλπίδων εἰς τὸν ἥλιον τῆς «τρίτης ἡμέρας».

Καὶ Μυροφόρων χορὸς περιπαθέστατος, εἰς ὥρας ἀποχωρισμοῦ τοῦ ἐρέβους ἀπὸ τοῦ ἐπερχομένου φωτός, μὲ μόνην τὴν συνοδείαν τοῦ ὄχρου φέγγους τῆς σελήνης, ὀδεύει πρὸς τὸ μέγα καθῆκον τοῦ «θεωρῆσαι τὸν τάφον» (Ματθ. κη' 2). Ἡ περιπαθὴς πίστις τῶν Μυροφόρων ὑπερνικᾷ τὰ ἐμπόδια τῆς φύσεως, παραβιάζει τοὺς ἀνθρωπίνους νόμους, εὐρίσκει θάρρος, ἔχει ἀντοχήν, καὶ ἰδοῦ, προσεγγίζει τὸ μνημεῖον

ρεῖται ὡς ἀναγκαιοτάτη ἢ ἐπέκτασις τούτου εἰς «Ἐνοριακὸν Κέντρον Νεότητος», ὅπερ νὰ δύναται νὰ καλύπτῃ πάσας ἐν γένει τὰς φάσεις τῆς ἐξωσχολικῆς ζωῆς τοῦ μαθητοῦ καὶ ν' ἀνταποκρίνεται εἰς πάντα τὰ εὐγενῆ ἐνδιαφέροντα αὐτοῦ.

Αὐταὶ εἶναι δύο, ἐξ Ἰσου θεμελιώδεις, ἀρχαί, ἐπὶ τῶν ὁποίων στηρίζεται τὸ πρόγραμμα τῆς κατηχητικῆς δράσεως τῆς Ἐκκλησίας, ὑπὸ τῶν ὁποίων μετὰ ἰδιαιτέρας ἐμφάσεως ἀπαιτεῖται, ἐπίσης, ὅπου τὴν ψυχὴν τοῦ Κατηχητικοῦ Σχολείου ἀποτελεῖ ὁ Ἐφημέριος. Διότι, ὡς λίαν ὀρθῶς ὑπομιμνήσεται, «ἡ ὅλη ἐνοριακὴ ζωὴ πρέπει νὰ ἐκτυλίσσεται περὶ τὸν Ἱερέα», ὅστις ἀποτελεῖ τὸν ὑπεύθυνον Ποιμένα τῆς ἐνοριακῆς Ἐκκλησίας, τοῦ ὁποίου βοηθοὶ καὶ συνεργάται εἶναι οἱ Κατηχηταί. Οὗτοι δὲ χρειάζονται ἢ διὰ νὰ ἐπιφορτισθῶσι μὲ τὴν διδασκαλίαν ὀρισμένων μόνων τάξεων, ὅπου ὁ Ἐφημέριος δὲν δύναται χρονικῶς νὰ ἐπαρκέσῃ, εἴτε καὶ διὰ νὰ διδάξωσιν ἀντὶ τοῦ Ἐφημερίου, ὅπου δὲν δύναται ὁ ἴδιος ὁ Ἐφημέριος νὰ διδάξῃ, ὡς συμβαίνει ἀτυχῶς ἀκόμη ἐν πολλοῖς παρ' ἡμῖν.

Ἄλλὰ καὶ ἡ διδασκαλία τῶν μαθημάτων, κατὰ τὸ Πρόγραμμα, δεόν νὰ γίνεταί καθ' ἡλικίαν κεχωρισμένως, εἰς τάξεις ἰδιαιτέρας, ἀντιστοίχους πρὸς τὰς τοῦ δημοσίου Σχολείου, παραλλήλως δὲ πρὸς ἀλλήλας διδασκομένας. Περὶ τοῦ τελευταίου δὲ τούτου ἐκτενέστερος λόγος δεόν νὰ γίνῃ εἰς τὸ ἐπόμενον.

Ε. Γ. Μ.

Ἐκεῖνου! Ἄλλὰ «τίς ἀποκλισει ἡμῖν τὸν λίθον ἐκ τῆς θύρας τοῦ μνημείου;».

Εἶναι τοῦτο τὸ νηφάλιον ἐρώτημα τοῦ νοῦ! Εἶναι ἡ ἐνοστικτώδης πρόβλεψις τῆς σκέψεως! «Ἦν γὰρ ὁ λίθος μέγας σφόδρα» (Μάρκ. ιστ' 4).

Ἄλλ' ἡ δύναμις τῆς πίστεως ἔχει προσπεράσει τὴν νηφάλιον ἐνστασιν! Ἐχει προωθήσει τοὺς πόδας μέχρι τοῦ μνημείου. Ἐχει ἐκτείνει τὰς χεῖρας εἰς ἐναγκαλισμὸν τοῦ ἀχράντου Σκήνου. Καὶ ἐξακοντίζει πυρφόρα τὰ βλέμματα πρὸς τὸ μέρος, ὅπου ἐκρύβη ἡ ζωὴ τοῦ κόσμου!

Ὅτε... Τί τρόμος! Ὅποια ἐκστασις! Πόση κατάπληξις! Ἄγγελος, λευκὸς τὸ ἔνδυμα ὡς ἡ χιών, καὶ ὡς ἀστραπὴ τὴν ἰδέαν, λέγει εἰς τὰς θεόφρονas γυναῖκας: «Μὴ φοβεῖσθε ὑμεῖς. Οἶδα γὰρ, ὅτι Ἰησοῦν τὸν ἐσταυρωμένον ζητεῖτε. Οὐκ ἔστιν ὧδε ἡγέρθη γὰρ καθὼς εἶπε. Δεῦτε ἴδετε τὸν τόπον, ὅπου ἔκειτο ὁ Κύριος» (Ματθ. κη' 3).

Ἔσπευσαν αἱ εὐσχήμονες Μυροφόροι νὰ ἐξέλθουν τοῦ τάφου. Καὶ ἐκινουῦντο· καὶ ἐπροχώρου «μετὰ φόβου καὶ χαρᾶς μεγάλης» εἰς τὸ «ἀπαγγεῖλαι τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ» αἱ εὐλαβεῖς Μυροφόροι.

«Ὡς δὲ ἐπορεύοντο — λέγει ὁ ἱερός εὐαγγελιστὴς Ματθαῖος (κη' 9)—εἰς τὸ ἀπαγγεῖλαι τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ἰδοῦ ὁ Ἰησοῦς ἀπήνησεν αὐταῖς λέγων: Χαίρετε!» Ἦσαν δὲ αἱ Μυροφόροι «ἡ Μαγδαληνὴ Μαρία, καὶ Ἰωάννα καὶ Μαρία Ἰακώβου καὶ αἱ λοιπαὶ σὺν αὐταῖς», ὡς σημειῶνει ὁ ἅγιος εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς (κδ' 10).

Ὁ μικρὸς αὐτὸς ἐσμός τῶν θεοφρόνων Μυροφόρων, προλαβὼν τὸν ὄρθρον, ἤξιώθη τῆς ἀφάτου τιμῆς νὰ ἀνατενίσῃ πρῶτος καὶ τὸ πρῶτον τὸν Ἀναστάντα Κύριον.

Ὅχι πολλάκις, ἀλλὰ γενικῶς καὶ πάντοτε ἡ θερμουργὸς πίστις καὶ ἡ πλήρης ἀφοσίωσις ὀδηγοῦν τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τοῦ στίβου τῆς ἀγωνίας εἰς τὴν νίκην, τὸν ὑψώνουν ἀπὸ τὸ γῆπεδον τῶν προσπαθειῶν εἰς τὰ βᾶθρα τοῦ βωμοῦ τοῦ θριάμβου, τὸν στεφανώνουν μὲ τὸν ἀμάραντον στέφανον τῆς νίκης καὶ τῆς τιμῆς.

β'.

«Γύναι, τί κλαῖεις;» (Ἰωάν. κ' 13)

Εἰς τὴν Μαγδαληνὴν Μαρίαν, τὴν γυναῖκα ἢ ὁποία ἐπίστευσεν ἐξ ὅλης ψυχῆς καὶ καρδίας εἰς τὸν Κύριον, ἐπεφυλάσσετο ἡ ὑψίστη τιμὴ νὰ ἴδῃ πρῶτη ἐκ τῶν πρώτων τὸν Ἀναστάντα Κύριον.

Ἡ ὀπτασία τοῦ Ἀγγέλου συνεκλόνησε τὸν ἐσμόν τῶν Μυροφόρων, καὶ πᾶσα, κινουμένη μετὰ χαρᾶς καὶ φόβου, ἔσπευδον εἰς τὸ «ἀπαγγεῖλαι τοῖς Μαθηταῖς αὐτοῦ», καθὼς ἱστορεῖ ὁ ἱερός εὐαγγελιστὴς Ματθαῖος (κη' 9).

Ἄλλ' ἡ Μαγδαληνὴ Μαρία πιστεύει. Πιστεύει ὑπὲρ πάσας τὰς ἄλλας συνοδοῦς. Ἡ πίστις τῆς κατηχητικῆς τὸν σάλον τῆς ψυχῆς τῆς καὶ ἐπιστρέφει πάλιν εἰς τὸ μνημεῖον. Θέλει νὰ προσαγάγῃ τὰ θεῖα μύρα, ὡς ὕστατον φόρον ἀφοσίωσεως καὶ στοργῆς πρὸς Ἐκεῖνον, τὸν καταλάμπαντα τὴν ζοφώδη καὶ ἀσέληνον

νύκτα τῆς ψυχῆς της, κατεχομένης τέως ὑπὸ τῶν δαιμονίων.

Καὶ ἐπιστρέφει ἔμπλεως θάρρους καὶ ἐπιμονῆς! Ἄλλ' ἀκούει τὴν ἀγγελικὴν ἐρώτησιν: «Γύναι, τί κλαίεις;»

—«Ὅτι ἦσαν τὸν Κύριόν μου καὶ οὐκ οἶδα ποῦ ἔθηκαν αὐτόν», ἀπαντᾷ ἡ Μαρία καὶ ὅλως ἀσυναίσθητως ὀπισθοβατεῖ καὶ ταλαντεύεται!

Δὲν ἔχει τὴν δύναμιν νὰ συγκεντρωθῇ! ἔχασε τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἀλείψῃ μύροις τὸ σῶμα τοῦ καθαγιασάντος αὐτήν. Ἐστερήθη τῆς τιμῆς νὰ καταφιλήσῃ τοὺς ἀχράντους πόδας τοῦ Σωτῆρός της! Καὶ βαθύτατα τεθλιμμένη στρέφεται πρὸς τὰ ὀπίσω!

Ἄλλ' ἰδοὺ! «Θεωρεῖ τὸν Ἰησοῦν ἐστῶτα καὶ οὐκ ᾔδει ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἐστίν. Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς: Γύναι, τί κλαίεις; τίνα ζητεῖς;».

Συνέρχεται κάπως ἡ ἁγία Μυροφόρος. Συγκλονίζεται, βέβαια, εἰς τὸ θεῖον ἐρώτημα, ἀλλὰ δὲν ἀναγνωρίζει τὸν θεῖον Διδάσκαλον. Τὸ θάρρος της ὁμῶς ἀναζωογονεῖται, αἱ ἐλπίδες της ἀναπτεροῦνται, ἡ καρδιά της σκιρτᾷ, ὁ νοῦς της γίνεται διαυγέστερος. Ἐλπίζει εἰς μίαν παρήγορον πληροφορίαν. Καί, νομίζουσα ὅτι ὁ ἐρωτῶν εἶναι ὁ κηπουρὸς τοῦ κτήματος τοῦ ἀπὸ Ἀριμαθαίας, ἀποτολμᾷ τὴν ἐρώτησιν: «Κύριε, εἰ σὺ ἐβάστασας αὐτόν, ἐπεὶ μοὶ ποῦ αὐτὸν ἔθηκας, κἀγὼ αὐτόν ἀρῶ».

Ἡ ἀγωνιάδης ἐρώτησις τῆς πονούσης Μυροφόρου τῆς ἀνοίγει τὴν ὁδὸν εἰς τὴν ὑψίστην τιμὴν, τῆς ἀποκαλύπτει αὐτὸ τοῦτο τὸ μέγα θαῦμα τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου.

—«Μαρία! λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς».

Ἡ γλυκυτάτη καὶ θεῖα καὶ φίλη αὐτῇ φωνὴ διαπερᾷ τὰ ἔγκατα τῆς ψυχῆς τῆς Μυροφόρου, καταυγάζει τὸν νοῦν της, εἰσδύει εἰς τὴν καρδίαν της, διανοίγει τοὺς ὀφθαλμούς της καὶ τὴν βοηθεῖ νὰ ἴδῃ καὶ νὰ ἀναγνωρίσῃ τὸν Ἀναστάντα Κύριον.

Καὶ ῥίπτεται εἰς τοὺς παναχράντους πόδας τοῦ Κυρίου ἡ σεμνὴ Μυροφόρος, ζητοῦσα νὰ συλλάβῃ μετὰ τὰς σωματικὰς χεῖρας ὅτι διακατέχει τὴν ψυχὴν της ὅλην καὶ κυριαρχεῖ τῆς καρδίας της. Ἄλλ' ἀκούει:

—«Μὴ μου ἄπτου! Οὕτω γὰρ ἀναβέβηκα πρὸς τὸν Πατέρα μου...».

Καὶ σπεύδει ἡ Μαγδαληνὴ πρὸς τοὺς Μαθητὰς τοῦ Κυρίου, «ἀπαγγέλλουσα αὐτοῖς, ὅτι εἶώρακε τὸν Κύριον» (Ἰωάν. κ' 11-18).

γ'.

«Ὡφθη Σίμων» (Λουκ. κδ' 34)

Ὁ ἱερός εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς ἱστορεῖ ὅτι ὁ ἀναστάς Ἰησοῦς «ὠφθη Σίμωνι», δηλ. παρουσιάσθη εἰς τὸν Πέτρον. Καὶ ὁ θεῖος Ἀπόστολος τῶν ἔθνῶν γράφει, ὅτι: «Ὁ Κύριος ἐγγήγερται τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ μαὶ ὠφθη Κηφᾶ» (Α' Κορινθ. ιε' 5).

Ὁ θερμουργὸς Πέτρος ἔσπευσε πρὸς τὸ μνημα Ἐκεῖνον εὐθύς, ἀμα ἤκουσε τὸ μῆνυμα τῆς Μαγδαληνῆς. Καὶ εἰσῆλθεν εἰς αὐτό! Ἄλλ' ἡ πυρφόρος ζωηρότης του μετεβλήθη εἰς σιωπηλὸν θυμασμόν, ὅτε «εἰσελθὼν εἰς τὸ μνημεῖον θεωρεῖ τὰ δθόνια κείμενα καὶ τὸ σουδάριον, ὃ ἦν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς

αὐτοῦ, οὐ μετὰ τῶν ὀθονίων κείμενον, ἀλλὰ χωρὶς ἐντετυλιγμένον εἰς ἓνα τόπον» (Ἰωάν. κ' 6-7).

Ἀναζωογονεῖται ἤδη ἡ ἐλπίς τοῦ γεραροῦ Ἀποστόλου. Καὶ ἡ πρώτη ἐλπίς διασκεδάζει ἤδη τὴν ἀχλὺν, ἥτις περιβάλλει καὶ συνέχει τὸν νοῦν τοῦ Πέτρου, καθὼς καὶ τῶν ἄλλων Μαθητῶν, οἵτινες «θεασάμενοι αὐτόν ἐγγεγερμένον οὐκ ἐπίστευσαν» (Μάρκ. ιστ' 14).

Ἐν τῇ συνεχείᾳ, ἡ πίστις τοῦ Πέτρου καὶ τῶν ἄλλων Μαθητῶν μεταβάλλει τούτους ὀλοσχερῶς καὶ ἀναδεικνύει αὐτοὺς θαρραλέους ἐκ δειλῶν, ἀκαταμάχτους ἐξ ἀσθενῶν, ἀκλονήτους ἐξ ἀμφιβόλων. Τοὺς ὀπλίζει μετὰ θεῖαν δύναμιν, τοὺς ἐμποτίζει μετὰ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα καὶ τοὺς ἐξαποστέλλει ἵνα «μαθητεύσωσι τὰ ἔθνη πάντα, βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος» (Ματθ. κη' 19).

Καὶ ὁ θερμουργὸς Πέτρος, διὰ τοῦ θερμοῦ του ζήλου καὶ τῆς ἐνεργοῦ δράσεώς του, ἀναδεικνύεται ἄξιος τῶν μνημειωδῶν λόγων τοῦ Κυρίου: «Μακάριος εἶ Σίμων, βᾶρ Ἰωνᾶ, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα οὐκ ἀπέκάλυψέ σοι, ἀλλ' ὁ Πατήρ μου ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς» (Ματθ. ιστ' 17). Θέτει τὸν ἀκρογωνιαίον λίθον τῆς πρώτης Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς ἐν Ἱεροσολύμοις καὶ ἀποδίδεται μετὰ ζηλευτοῦ ἐνθουσιασμοῦ εἰς τὴν διάδοσιν τῆς θρησκείας τοῦ Θεανθρώπου.

Ἀναδεικνύεται διὰ τῶν ἔργων του καὶ τῆς προσωπικῆς του ἰκανότητος κορυφαῖος τῶν Ἀποστόλων καὶ ἄξιος τοῦ μακαρισμοῦ τοῦ Κυρίου.

δ'.

«Ὡ ἀνόητοι καὶ βραδεῖς τῇ καρδίᾳ». (Λουκ. κδ' 25)

Ὁ ἀναστάς Ἰησοῦς διὰ τετάρτην φορὰν ἐμφανίζεται ἤδη περὶ τὴν δειλὴν αὐτῆς τῆς πρώτης ἡμέρας τῆς Ἀναστάσεως εἰς δύο ἐκ τῶν Μαθητῶν Αὐτοῦ ὁδοιποροῦντας ἀπὸ τῶν Ἱεροσολύμων εἰς Ἐμμαοὺς ἀπέχοντας περὶ τὰ ἑπτὰ μίλια.

Ὁ εἰς ἐκ τῶν ὁδοιπορούντων Μαθητῶν ἦτο ὁ Κλεόπας. Ὁ ἅγιος εὐαγγελιστὴς Μᾶρκος (ιστ' 12) μνημονεῖ τὸ γεγονός. Ἄλλ' ὁ ἱερός εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς (κδ' 13-35) μᾶς διεφύλαξε πλήρη καὶ ἐξιδανικευμένην ἐξιστόρησιν τοῦ γεγονότος:

«Δύο ἐξ αὐτῶν ἦσαν πορευόμενοι ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ (τῆς Ἀναστάσεως ἐνοσεῖται) εἰς Ἐμμαοὺς· καὶ αὐτοὶ ὠμίλουσαν πρὸς ἀλλήλους περὶ πάντων τῶν συμβεβηκότων τούτων».

Ὁμιλοῦν οἱ ἀφελεῖς Μαθηταὶ διὰ τὰ γεγονότα τῶν ἡμερῶν καὶ διαποροῦν διὰ τὰ συμβάντα· καὶ σύρονται μετὰ πείσους καὶ ἀμφιβολίας. Καὶ ἀριθμοῦν «τὰ γενόμενα ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις». Μνημονεύουν τὴν ὑπόσχεσιν τῆς τριήμερου ἐγέρσεως· ἐξετάζουν μετὰ πολλὴν σκεπτικισμόν τὰς πληροφορίες τῶν Μυροφόρων. Ἀλλὰ διακατέχονται ὑπὸ ἀμφιβολίας ὀλοκληρωτικῆς καὶ τόσης, ὥστε θεωροῦν τὰς Μυροφόρους ὡς φλυαρούσας τινὰς εὐφαντάστως καὶ «ἐδόκει λῆρος τὰ ῥήματα αὐτῶν».

Τὰς ἀντιλήψεις των αὐτὰς δὲν διστάζουν ν' ἀνα-

κοινώσουν και εἰς τρίτον, ὅστις «ἐγγίσας συνεπορεύετο αὐτοῖς».

—«Τίνες οἱ λόγοι, οὓς ἀντιβάλλετε πρὸς ἀλλήλους, ἐρωτᾷ ὁ ἄγνωστος συνοδοιπόρος, και ἐστὲ σκυθρωποί;».

Και ἀπαντᾷ ὁ Κλεόπας:

—«Σὺ μόνος παροικεῖς ἐν Ἱερουσαλήμ και οὐκ ἐγνως τὰ γενόμενα ἐν αὐτῇ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις;».

Και ἀπαριθμοῦν τὰ γεγονότα οἱ Μαθηταί, και ὁμιλοῦν διὰ τὰς ἐλπίδας των και ὑποδηλώνουν τὴν ἀπόγνωσίν των διὰ τὴν διάψευσιν αὐτῶν.

Ἄλλ' ὁ ἄγνωστος συνοδοιπόρος διανοίγει τὸν νοῦν των και ἀναθερμαίνει τὴν καρδίαν των: «Ἦ ἀνόητοι και βραδεῖς τῇ καρδίᾳ—λέγει—οὐχὶ ταῦτα ἔδει παθεῖν τὸν Χριστὸν και εἰσελθεῖν εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ;». Και δια φωτίζει ὁ συνοδοιπόρος και ἐξιδανικεῖ τὴν ἀντίληψιν αὐτῶν και ἐρμηνεύει «τὰς γραφάς, ἀρχόμενος ἀπὸ Μωϋσέως και τῶν Προφητῶν πάντων».

Διαθερμαίνεται ἡ πίστις τῶν Μαθητῶν: ἡ καρδία των ζωογονεῖται ὁ νοῦς των ὀξύνεται. Και παρακαλοῦν τὸν ξένον νὰ διανυκτερεύσῃ μετ' αὐτῶν εἰς Ἐμμαοῦς, διὰ νὰ εὑρουν προφανῶς τὴν εὐκαιρίαν νὰ τὸν ἀκούσουν, νὰ τὸν ἀπολαύσουν, νὰ ἀναβαπτισθοῦν εἰς τὰ διαυγῆ νάματα τῶν ποταμῶν τῆς σοφίας, οἱ ὁποῖοι ἐξηρεύοντο ἐκ τοῦ στόματος Ἐκεινοῦ!

Και δέχεται ὁ ἄγνωστος συνοδοιπόρος «μείναι σὺν αὐτοῖς». Και παρακάθηται εἰς τὴν παρατεθεισάν τράπεζαν και «λαβὼν τὸν ἄρτον ἐβλόγησε και κλάσας ἐπέδιδον αὐτοῖς».

Και διηνοιχθήσαν τότε οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν και ἐπέγνωσαν τὸν Κύριον. Και αὐτὸς ἄφαντος ἐγένετο ἀπ' αὐτῶν».

Πρὸ τοῦ γεγονότος τούτου συνῆλθον οἱ πρῶην δειλοὶ και ἀμφιβάλοντες και ἀναστάντες αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ὑπέστρεψαν πρὸς τοὺς ἕνδεκα λέγοντες: ὄντως ἠγέρθη ὁ Κύριος».

ε'

«Εἰρήνη ἡμῖν» (Ἰωάν. 20,20)

Οἱ ταξιδιωτὰ ἀπὸ τοὺς Ἐμμαοῦς ἐπέστρεψαν εἰς ὥραν ἀκατάλληλον. Οἱ Μαθηταί εἶναι συγκεντρωμένοι και συζητοῦν τὰ γεγονότα. Ὁ Πέτρος ἀφηγεῖται και πάλιν τὰ σχετικὰ μετὰ τὴν ἐμφάνισιν τοῦ Κυρίου. Εἰς τὴν θέαν τῶν ἐπανερχομένων ἀπὸ τοὺς Ἐμμαοῦς δὲν προλαμβάνει νὰ προβληθῇ ἐρώτησις.

«Ἠγέρθη ὁ Κύριος και ὤφθη Σίμωνι! ἀναφωνοῦν ἐν συναγεραμῶ ψυχῶν και σωμάτων οἱ ἕνδεκα. Και οἱ ὁδοιπόροι ἀεξηγοῦνται τὰ ἐν τῇ ὁδῷ και ὡς ἐγνώσθη αὐτοῖς (ὁ Κύριος) ἐν τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου».

Ταῦτα λαλοῦν οἱ Μαθηταί και συναγάλλονται και κατασπάζονται και συνορτάζουν διὰ τὰς τόσον σφοδρῶς διασταυρουμένας ταῦτοσήμεους πιστοποιήσεις τῆς ζωηφόρου Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου. Ἦσαν δὲ αἱ θύραι κεκλεισμένα διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων.

Ὅτε, «αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς ἔστη ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν και λέγει αὐτοῖς: Εἰρήνη ἡμῖν» (Λουκ. 24,36).

Σταματᾷ ὁ νοῦς και ἐκλύονται τὰ μέλη τῶν Μα-

θητῶν πρὸ τοῦ θεάματος τῆς ἀδηρίτου πραγματικότητος!

Ἡ ταραχὴ εἶναι μεγάλη. Ἡ καταπτόσις τόση και ἡ σύγχυσις τοσαύτη, ὥστε ἡ καρδία καλύπτεται ἀπὸ πάγον, ἡ κρίσις ἀδυνατεῖ, ἡ πίστις σβῆνει.

«Ἐδόκουν πνεῦμα θεῶρειν».

Ἄλλ' ὁ ἀναστάς ζωοδότης Κύριος εἶπεν αὐτοῖς. «Τί τεταραγμένοι ἐστέ, και διατὶ διαλογισμοὶ ἀναβαίνουσιν ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; Ἴδετε τὰς χεῖράς μου και τοὺς πόδας μου, ὅτι αὐτὸς ἐγὼ εἰμι. Ψηλαφήσατέ με και ἴδετε!»

Ἄλλ' οἱ Μαθηταί διακατέχονται τώρα πλέον ἀπὸ τὸ ἀλλοπρόσαλλον ἐκεῖνο αἰσθημα τοῦ θαυμασμοῦ και τῆς χαρᾶς και μένουν ἐνεοὶ και τεθορυβημένοι.

«Ἐχετέ τι βρώσιμον ἐνθάδε;», ἐρωτᾷ ὁ Κύριος και τρώγει ἐνώπιον αὐτῶν ἀπὸ προσεσχεθέντος ἰσχύος ὄππου και μελισσιῶν κηρίου.

Και ἤρχισε τώρα ὁ Κύριος νὰ βεβαιώσῃ τοὺς Μαθητὰς Αὐτοῦ, ὅτι «οὕτως ἔδει παθεῖν τὸν Χριστὸν και ἀναστήναι ἐκ νεκρῶν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, και κηρυχθῆναι ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ μετάνοιαν και ἄφεσιν ἁμαρτιῶν εἰς πάντα τὰ ἔθνη» (Λουκ. 24,36-47).

Ἡ διστακτικότης ἐξέλιπεν. Οἱ φόβοι διεσκεδάσθησαν, ἡ ζωὴ ἐπανῆλθε και «οἱ Μαθηταί ἐχάρησαν ἰδόντες τὸν Κύριον».

Και ὁ Ἰησοῦς, ἀφ' οὗ ἀπεκατεστάθη πλήρης γαλήνης εἶπε πάλιν: «Εἰρήνη ὑμῖν! Λάβετε Πνεῦμα Ἅγιον, ἂν τινων ἀφήτε τὰς ἁμαρτίας, ἀφίενται αὐτοῖς, ἂν τινων κρατῆτε κεκράτηνται» (Ἰω. 20,20-24).

Και ἐγένεν ἄφαντος ἀπὸ τοῦ μέσου αὐτῶν ὁ Κύριος. Ἡ δὲ καρδία τῶν Μαθητῶν Αὐτοῦ ἔμεινε πλήρης θάρρους, χαρᾶς, ἐμπιστοσύνης και πίστεως. Μόνον ὁ Θωμᾶς, ὁ λεγόμενος «Δίδυμος», ἐκ τῶν Μαθητῶν «οὐκ ἦν μετ' αὐτῶν» κατὰ τὴν ὥραν ἐκείνην και ἀπῆλθεν εἰς τὰς πληροφορίας τῶν ἄλλων Μαθητῶν «ἐὰν μὴ ἴδω...».

στ'

«Ὁ Κύριός μου και ὁ Θεός μου!»
(Ἰωάν. 20,29)

Τὴν ὀγδόην ἡμέραν ἀπὸ τῆς Ἀναστάσεώς Του, ὅτε πάλιν «ἦσαν ἔσω οἱ Μαθηταί και Θωμᾶς μετ' αὐτῶν» και αἱ θύραι κατὰκλειστοί, ἐμφανίζεται ὁ Κύριος, ἵσταται ἀνὰ μέσον αὐτῶν, προσφωνεῖ «Εἰρήνη ὑμῖν», και καλεῖ τὸν Θωμᾶν νὰ ἴδῃ τὰς χεῖρας και τοὺς πόδας τοῦ Σταυρωθέντος και Ἀναστάτους Κυρίου του.

Ἦτο τόση ἡ κατάπληξις τοῦ Θωμᾶ, ὥστε δὲν ἔχει τὴν ἀνοσχὴν νὰ κάμῃ ἄλλο τι, εἰμὴ ν' ἀνακράξῃ, ἐν συντριβῇ και μετανοίᾳ πλήρῃ μὲν, ἀλλ' ἀναμειγμένη ἀπὸ ἀσυγκράτητον χαρὰν διὰ τὸν θριαμβευτὴν τῆς ζωῆς και τοῦ θανάτου: «ὁ Κύριός μου και ὁ Θεός μου» (Ἰω. 20,29).

Ἄλλ' ὁ Κύριος παρατηρεῖ: «Ὅτι ἐώρακάς με, Θωμᾶ, πεπίστευκας». Και βεβαιώνει ὁ Κύριος, ὅτι μακάριοι θὰ εἶναι «οἱ μὴ ἰδόντες και πιστεύσαντες».

Ὁ ἱερός εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης σημειώνει και ἄλλην ἐμφάνισιν τοῦ Κυρίου, ἐπὶ τῆς θαλάσσης τῆς Τιβεριάδος, ἐνώπιον τῶν Μαθητῶν Του Θωμᾶ, Να-

θανάτη, Ἰακώβου, Ἰωάννου, Φιλίππου καὶ Ἀνδρέου. Καὶ εἶναι ἡ ἐμφάνισις αὐτῆ ἡ τρίτη εἰς τοὺς Μαθητάς, ὡς ῥητῶς σημειώνει ὁ ἱερός Ἰωάννης εἰς κεφ. 21,14.

Κατὰ τὴν ἐμφάνισιν αὐτὴν ἐθαυματουργήσῃ, μάλιστα, ὁ Κύριος ἐνώπιον τῶν Μαθητῶν Αὐτοῦ. Οἱ προμνησθέντες Μαθηταὶ ἀλιευόντες «ἐν ἐκείνῃ τῇ νυκτὶ ἐπίασαν οὐδέν». Ὁ ἐμφανισθεὶς Κύριος ἀντιλαμβάνεται τὴν ἀδημονίαν των καὶ λέγει αὐτοῖς: «Βάλετε εἰς τὰ δεξιὰ μέρη τοῦ πλοίου τὸ δίκτυον καὶ ἐδῆσεται». Οἱ Μαθηταί, προεξάρχοντος τοῦ θερμουργοῦ Πέτρου, ὑπήκουσαν καὶ «εἴλκυσαν τὸ δίκτυον ἐπὶ τῆς γῆς μεστὸν ἰχθύων μεγάλων ἑκατὸν πενήτηκοντα τριῶν. Καὶ τοσοῦτων ὄντων—σημειώνει ὁ ἱερός εὐαγγελιστῆς Ἰωάννης—οὐκ ἐσχίσθη τὸ δίκτυον!»

Ἄλλη ἐμφάνισις τοῦ Ἀναστάσιος Κυρίου ἔλαβε χώραν εἰς τὸ ὄρος τῆς Γαλιλαίας, ὅτε, ὡς σημειώνει ὁ ἅγιος εὐαγγελιστῆς Ματθαῖος (28,19-20), ἐξαπέστειλε τοὺς ἑνδεκα, ἵνα μαθητεύσουν τὰ ἔθνη «βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καὶ διδάσκοντες αὐτοὺς τηρεῖν πάντα, ὅσα ἐνετείλαμην ὑμῖν».

«Ἐπειτα ὤφθη ἐπάνω πεντακοσίοις ἀδελφοῖς ἐφάπαξ», ὡς βεβαιώνει ὁ ἀπόστολος τῶν ἐθνῶν Παῦλος εἰς τὴν Α' πρὸς Κορινθίους ἐπιστολὴν του (κεφ.15,6), ὡς ἐπίσης εἰς τὸν Ἰακώβον τὸν Ἀδελφόν, εἶτα εἰς τοὺς Ἀποστόλους πάντας κατὰ τὴν Ἀνάληψιν Αὐτοῦ (Λουκᾶ 24,50).

Καὶ τέλος ἐφανερώθη εἰς τὸν Ἀπόστολον Παῦλον κατὰ τὴν πρὸς τὴν Δαμασκὸν πορείαν τούτου, ὅτε τῷ εἶπε, τὸ περίπυστον ἐκεῖνό: «Σαοῦλ, Σαοῦλ! τί με διώκεις; Σκληρόν σοι πρὸς κέντρα λακτίζειν!» (Πράξεις Ἀποστόλων 9,4-5).

* *

Αὐταὶ εἶναι αἱ ἐμφανίσεις τοῦ Κυρίου μετὰ τὴν Ἀνάστασιν Αὐτοῦ. Καὶ οἱ ἐωρακότες πάντες εἶναι οἱ αὐτόπται μάρτυρες τῆς Ἀναστάσεως Αὐτοῦ. Καὶ τρισμακάριοι μὲν ἐκεῖνοι, οἱ ἅγιοι πάντες, οἱ θεασάμενοι Αὐτόν. Ἀλλὰ μακάριοι, κατὰ τὸ θεῖον ῥῆμα, καὶ πάντες «οἱ μὴ ἰδόντες καὶ πιστεύσαντες».

Ἡ πίστις εἰς τὴν Ἀνάστασιν τοῦ Χριστοῦ εἶναι τὸ θεμέλιον καὶ τὸ οἰκοδόμημα ὅλης τῆς χριστιανικῆς θρησκείας.

«Εἰ δὲ Χριστὸς οὐκ ἐγήγερται, κενὸν ἄρα τὸ κήρυγμα ἡμῶν, κενὴ δὲ ἡ πίστις ἡμῶν», λέγει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος (Α' Κορ. 15,14). «Νυνὶ δὲ Χριστὸς ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν, ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμημένων ἐγένετο», βεβαιώνει ὁ ἴδιος ἀπόστολος τοῦ Κυρίου (Α' Κορ.15,20).

ΧΑΡ. ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

Ὁ δὲ Θεὸς τῆς εἰρήνης, ὁ ἀναγαγὼν ἐκ νεκρῶν τὸν ποιμένα τῶν προβάτων τὸν μέγαν ἐν αἵματι διαθήκης αἰωνίου, τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν, καταρτίσαι ὑμᾶς ἐν παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ εἰς τὸ ποιῆσαι τὸ θέλημα αὐτοῦ, ποιῶν ἐν ὑμῖν τὸ εὐάρεστον ἐνώπιον αὐτοῦ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

(Ἐβρ. γ' 21)

Η Β' ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΣ ΤΟΥ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ (*)

Δ'

Αἱ ἐργασίαι τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως
καὶ τῶν Ἐπιτροπῶν.

Ἀπὸ τῆς 17ης Αὐγούστου ἤρξατο ἡ παράλληλος ἐργασία τῶν πολυαρίθμων Ἐπιτροπῶν τοῦ Συνεδρίου, εἰς καταλλήλως παρεσκευασμένας αἰθούσας τοῦ Π/μίου, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ συγκρότημα κτιρίων παρεχόντων θαυμάσιον περιβάλλον, κατάλληλον διὰ μελέτην καὶ αὐτοσυγκέντρωσιν. Πράγματι δὲ εἰς τὰς πολυμελεῖς Ἐπιτροπὰς (Committees) ἐγένετο ἡ σπουδαιοτέρα ἐργασία καὶ ἡ συζήτησις διήρκει περισσότερον παρά ἐν τῇ Γεν. Συνελεύσει, ἐνῶ παραλλήλως συνήρχετο ἡ ὀλομέλεια τοῦ Συνεδρίου, εἴτε τὴν πρώϊαν ἀπὸ τῆς 10-12 μ., εἴτε κατὰ τὴν 8ην μέχρι τῆς 10ης μ.μ. ὥραν. Οἱ πλείονες τῶν ὀρθοδόξων ἀντιπροσώπων μετέσχον τῶν συζητήσεων τῶν Ἐπιτροπῶν, τὰς δὲ ἐκεῖ ἐκτιθεμένας ἀπόψεις ἀνεκοινοῦμεν πρὸς ἀλλήλους, πλὴν τῆς περιπτώσεως τῆς Ἐπιτροπῆς ὀνομασίας τῶν μελῶν τῆς νέας Διοικήσεως. Εἰς ταύτην ἐκ μέρους τῆς ἐλληνικῆς ἀντιπροσωπείας ἐκλήθη ὁ κ. Ἰωαννίδης. Οὗτος δὲ προέτεινε ἀπ' ἐνὸς μὲν τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Θεσσαλονίκης (σπανίως εὐρισκόμενον ἐν Ἀθήναις) καὶ τὸν κ. Ἀμ. Ἀλιβιζᾶτον, ἀπ' ἑτέρου δὲ τὸν καθηγητὴν κ. Π. Μπρατσιώτην, τὸν κ. Βασ. Ἰωαννίδην, καὶ τὸν Ἀρχιμ. κ. Ἱερ. Κοτσώνην. Εἰς τοὺς ἀντιπροσώπους τοῦ Οἴκ. Πατριαρχείου ἠθελησαμεν πολλοὶ ἄντικατασταθῆ εἰς διὰ τοῦ καθηγητοῦ κ. Δ. Μωραϊτῆ, ἀλλὰ τοῦτο δὲν κατέστη δυνατόν.

Αἱ γενικαὶ ἐκθέσεις αἱ περιέχουσαι τὰ πορίσματα τῶν Ἐπιτροπῶν 1) ἀλληλοβοηθείας μεταξὺ τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ περιθάλψεως τῶν προσφύγων 2) ἀναθεωρήσεως τοῦ Καταστατικοῦ (περὶ ἧς κατωτέρω) 3) διορισμῶν τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς (μέλη 96), ἐξ ἧς προέρχεται ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐπιτροπὴ 1, 4) ἐπὶ τῆς μελλούσης πολιτικῆς τοῦ Π.Σ.Ε. μετὰ τὸ Evanston, 5) ἐπὶ τῆς λειτουργίας τοῦ ἐν Bossey τῆς Ἐλ-

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 71.

1. Αἱ προτάσεις τῆς Ἐπιτροπῆς ἦτο δύσκολον νὰ μεταβληθῶσιν ἐν τῇ Ὀλομέλειᾳ καὶ κατ' ἀκολουθίαν ἐνεκρίθησαν, ἦσαν δὲ αἱ ἐξῆς (1954-1960): Πρόεδροι. 1) ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀμερικῆς κ. Μιχαὴλ 2) ὁ Αἰδ. John Baillie, τῆς Σκωτικῆς Ἐκκλησίας καὶ Πρύτανης τοῦ New Kollege τοῦ Ἐδιμβούργου, 3) ὁ Ἐπίσκοπος Umberto Barbieri τῶν Μεθοδιστῶν ἐν Ἀργεντινῇ, Οὐραγουάη καὶ Βολιβία, 4) ὁ Ἐπίσκοπος Otto Dibelius τῶν Εὐαγγελικῶν ἐν Γερμανίᾳ, 5) ὁ Ἐπίσκοπος Ν. Ἰόρκης Knox Sherill καὶ 6) ὁ Ἐπίσκοπος τῶν ἐν Malabar Mar Thoma Syrian Church Most Rev. Metropolitan Juhanon. Ἡ Κεντρικὴ Ἐπιτροπὴ τοῦ Π.Σ.Ε. συνέρχεται ἅπαξ τοῦ ἔτους εἰς αὐτὴν ἐκ μέρους τῶν Ὀρθ. Ἐκκλησιῶν μετέχοντων ὡσαύτως 1) ὁ Μητροπολίτης Θυατειρων κ. Ἀθηναγόρας 2) ὁ Μητροπολίτης Φιλαδελφείας κ. Ἰακώβος 3) ὁ Ἐπίσκοπος Μελίτης κ. Ἰακώβος (Κουκούζης) ἅπαντες τοῦ Οἴκ. Πατριαρχείου. Περαιτέρω ἐξελέγησαν οἱ ἐξῆς 4) Charles Malik, τοῦ Πατριαρχείου Ἀντιοχείας, 5) ὁ Ρώσος Ἐπίσκοπος ἐν San Francisco τῆς Β. Ἀμερικῆς Ἰωάννης Shahovskoy καὶ 6) ὁ Αἰδ. Florovsky Γεωργ., Διευθυντῆς τοῦ ἐν Ἀμερικῇ Ὀρθοδόξου Ρωσικοῦ τοῦ Ἀγ. Βλαδιμήρου, προσηρητημένου εἰς τὸ Columbia University.

βετίας Οικουμενικού Ἰνστιτούτου, υπεβλήθησαν κατά τὰς ἐπομένους ἡμέρας καὶ ἀνεγινώσκοντο ὑπὸ τῆς Ὀλομελείας, ἡ ὁποία τὰς ἀπεδέχεται ἄνευ σπουδαίων τροποποιήσεων. Ὅθεν, σπανίως παρίστατο ἀνάγκη ψηφοφορίας ἐπὶ τροποποιήσεως ἐκθέσεων, ἐνῶ τὰς περισσότερας φορὰς ἐζητοῦντο ἐξηγήσεις, αἵτινες ἐδίδοντο ὑπὸ τοῦ παρισταμένου εἰς τὴν ἔδραν Προέδρου, συνοδευμένου καὶ βοηθουμένου ὑπὸ τοῦ Γραμματέως.

Αἱ ἐκθέσεις θὰ ἀπεστέλλοντο εἰς τὰς οἰκείας Ἐκκλησίας—μέλη τοῦ Π.Σ. τῶν Ἐκκλησιῶν, ἵνα ἐπιφέρωσιν αὐταὶ τὰς παρατηρήσεις των καὶ ἐν περιπτώσει ἐγκρίσεως φροντίσωσι διὰ τὴν διάδοσιν αὐτῶν.

Ἡ εὐρύτερα γνῶσις τῆς συντελουμένης ἐργασίας ἐν τῷ Π.Σ. Ἐ. ἀποβλέπει ὄχι μόνον εἰς τὴν γνωριμίαν αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ τὴν δημιουργίαν τῆς οἰκουμηνικῆς ἀτμοσφαιρας ἐν ὅλαις ταῖς Ἐκκλησίαις.

Ἡ 17η Αὐγούστου κατηναλώθη τοῦτο μὲν εἰς τὴν καθ' ὁμάδας συζήτησιν τοῦ κυρίου θέματος, τοῦτο δὲ εἰς τὴν εἰδικὴν ἐπιτροπὴν ἐξετάσεως τῆς ὅλης διαρθρώσεως καὶ τοῦ τρόπου ἐργασίας τοῦ Συνεδρίου.

Κατὰ τὴν βραδυνὴν συνεδρίαν τῆς Γεν. Συνελεύσεως ὁ μὲν Αἰδ. Oliver Tomkins ἀνέγνωσε τὴν ἐκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῆς «Πίστεως καὶ Τάξεως», ἐνῶ ὁ μὲν Ἐπίσκοπος Anders Nygras, ὁ καθηγητὴς V. E. Devadutt καὶ ὁ καθηγητὴς Florovky ἀνέγνωσαν εἰσαγωγὴν εἰς τὴν ἐργασίαν καὶ τὰς μελέτας τοῦ αὐτοῦ τμήματος¹, ἐξ ὧν οἱ μὲν δύο τελευταῖοι ἠσυχώθησαν περὶ τὸ πρόβλημα «ἡ ἐνότης ἡμῶν ἐν Χριστῷ καὶ ἡ διαίρεσις ἡμῶν ὡς Ἐκκλησιῶν», ὁ δὲ πατὴρ Florovsky διεπραγματεύθη τὸ ἴδιον θέμα ὑπὸ τὸν τίτλον «πρόβλημα πρὸς τὰς Ἐκκλησίας».

Τὴν ἐπαύριον, 18ην Αὐγούστου, εἰς τὴν Γεν. Συνέλευσιν ἐγένετο συζήτησις καὶ ἀποδοχὴ τῆς ἐκθέσεως τῆς Ἐπιτροπῆς διὰ τὸν σχηματισμὸν καὶ τὸν τρόπον τῆς ἐργασίας, κατὰ δὲ τὸ ἐσπέρας ἐγένετο εἰσαγωγὴ εἰς τὰ κοινωνικὰ ζητήματα τοῦ οἰκείου τμήματος ὑπὸ τοῦ Dr. G. L. Patijn. Αἱ ἀκολουθήσασαι ὁμιλίαι, τοῦ Charles Malik (Ἀντιοχείας) καὶ τοῦ Pastor P. K. Dagadu (τῆς Μεθοδικῆς Ἐκκλησίας τῆς Χρυσῆς Ἀκτῆς) ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἀσία καὶ Ἀφρικὴ ἐρωτοῦν τὴν Χριστιανωσύνην» προὐκάλεσαν βαθεῖαν ἐντύπωσιν καὶ ἔτυχον θερμῶν χειροκροτημάτων.

Ἡ 19η καὶ 20ῆ Αὐγούστου κατηναλώθησαν εἰς τὴν συζήτησιν τῶν ὁμάδων ἐπὶ τοῦ κυρίου θέματος καὶ τῶν Ἐπιτροπῶν διὰ τὰς ἐργασίας τοῦ Οἰκουμηνικοῦ Συμβουλίου καὶ τὰς συσκέψεις τῶν μελῶν διαφόρων Ὁμολογιῶν. Τὸ ἐσπέρας τῆς 20ῆς Αὐγούστου ἡ Γεν. Συνέλευσις, ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Ἀρχ/που τοῦ Καντέρβουρου ἤκουσε τὴν ἐκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς διὰ τὰς Διεθνεῖς Ὑποθέσεις, ἀναγνωσθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Γεν. Γραμματέως, Dr. O. Feep. Nolde (ἀμερικανοῦ). Ταύτην ἤκουσε μὲ μέγα ἐνδιαφέρον, διότι τὰ θέματα τὰ προκαλοῦντα τὴν διεθνή ἔντασιν καὶ μάλιστα τὴν ἀντίθεσιν Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως εἶναι ἐξόχως φλέγοντα κατὰ τὴν σύγχρονον ἐποχὴν. Τὸ ἀληθές εἶναι, ὅτι

1. Καθ' ἐκάστην πρωΐαν καὶ ἐσπέραν ἐγένετο λειτουργία τῶν Προτεσταντῶν εἰς τὴν Α' Ἐκκλησίαν τῶν Μεθοδιστῶν, ὅπου ἔγινε καὶ ἡ ἐπίσημος ἐναρξίς τῶν ἐργασιῶν τῆς Β' Γεν. Συνελεύσεως,

Ο ΑΙΓΙΝΗΣ ΚΑΙ ΣΑΛΑΜΙΝΟΣ ΣΑΜΟΥΗΛ*

Παρὰ ταῦτα ἡμῶς, αἱ, ἐναντίον τούτου, ἀντιδράσεις, οὐ μόνον δὲν ἐμειώθησαν, ἀλλ' ἀπ' ἐναντίας ηὔξηθησαν εἰς τοιοῦτον βαθμὸν, ὥστε, τοῦτο μὲν ἡ, κατ' αὐτοῦ, πρὸ παντός, τῶν Δημογερόντων Αἰγίνης δυσαρέσκεια, τοῦτο δὲ ἡ ἔλλειψις ἱκανῶν ἀπολαυτῶν πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν ἀπαραιτήτων καθημερινῶν ἀναγκῶν, ὠδήγησαν αὐτὸν εἰς τὴν λῆψιν ἀποφάσεως συντάξεως, πρὸς τὴν Ἱερὰν Σύνοδον, ἀναφορᾶς περὶ μεταθέσεως αὐτοῦ εἰς ἄλλην ἐπαρχίαν ἢ, ἐν ἀδυναμίᾳ τούτου, ὑποβολῆς τῆς, ἀπὸ τοῦ θρόνου τούτου, παραιτήσεως.

«Φθάσας ἐνταῦθα, διελάμβανε τό, πρὸς Αὐτὴν, ὑπ' ἀριθμ. 123 καὶ ἀπὸ 18 Ὀκτωβρίου 1834, ἔγγραφόν του, πρὸ δέκα ἡδὴ μηνῶν ὡς κανονικὸς ἀρχιερεὺς, εἰς τὴν Ἐπισκοπὴν Αἰγίνης, κατὰ τὰς ὁποίας εἶχον ὁδηγίας καὶ ἐπομένως ὅσας ἔλαβον διαταγὰς ἐγκυκλίους, θέλων νὰ βάλλω τὰ περιεχόμενα κατὰ χρέος εἰς ἐνέργειαν, ἤρχισεν ἐξ ἀρχῆς νὰ γεννᾶται δυσαρέσκεια ἐναντίον μου ἀπὸ τοὺς Δημογερόντας Αἰγίνης, ἐξ ἧς καὶ κατηγορίαι ἀπειροὶ ἐγράφησαν καὶ ἐλέχθησαν.

Καὶ πρώτη ἀμέσως αἰτία δυσαρεσκείας ἀνεφάνη, διότι αὐτοὶ πρὶν ἔλθω ἐνταῦθα, δι' ἐπίσημον πράξεως τῶν ἐκλείσαν τὰς ἐκτὸς τῆς πόλεως δύο ἐνορίας, τῆς Χαλασμένης καὶ τῶν Ἀσωμάτων, διὰ νὰ βιασθῶσιν ὡς ἐκ τούτου αἱ ἐνορευόμεναι εἰς αὐτὰς οἰκογενεῖαι, νὰ κατέλθωσιν εἰς τὴν πόλιν. Ἐγὼ ἀδιαφόρησα κατ' ἀρχὰς εἰς τοῦτο, περιμένων νὰ ἴδω καὶ τὴν διάθεσιν τῶν οἰκογενειῶν αὐτῶν, περίπου τῶν ἑκατὸν πεντήκοντα.

Μετ' ὀλίγας δ' ἡμέρας ἦλθον ἀπὸ αὐτὰς ἀπεσταλμένοι των καὶ μ' εἶπον, ὅτι, ἐὰν δὲν ὑπάγουν οἱ ἱερεῖς εἰς τὰς ἐνορίας αὐτάς, θέλουσιν ἀναφερθῆ ἐναντίον μου.

Εἰς τοιαύτην περίστασιν ἦλθον εἰς ἀμχανίαν, βλέπων ἀφ' ἐνὸς μέρους τοὺς ἐνορίτας τῶν κλεισμένων

* Συνέχεια ἐν τῆς σελ. 112.

ἡ Ἐπιτροπὴ τοῦ σπουδαιοτάτου αὐτοῦ Τμήματος μετὰ πολλῆς ἱκανότητος καὶ νηφαλιότητος ἐζήτησε τὰ ζητήματα ταῦτα καὶ κατὰ τὸ μεταξὺ τοῦ 1948-1954 διάστημα μετέσχε τῆς προσπάθειας πρὸς ἐξομάλυνσιν τῶν διαφορῶν τῶν προκαλουσῶν διεθνή ἔντασιν, καὶ πρὸς ἀναγνώρισιν τῶν ἀνθρωπίνων δικαίων».

Ἄλλὰ περὶ τούτου θὰ εἶναι ἀνάγκη νὰ συνεχίσωμεν, συνδυάζοντες πρὸς τὸ «Κυπριακόν», τὸ ὁποῖον ἀπετέλεσε κατὰ τὰς συνεδρίας τοῦ τμήματος τῶν Διεθνῶν Ὑποθέσεων ἀντικείμενον συζητήσεως καὶ λήψεως ἀποφάσεως ἐκ μέρους αὐτοῦ. Πρέπει ἡμῶς νὰ προσημειώσωμεν, ὅτι εἰς τὴν προκαταρκτικὴν ἐκθεσιν ἐθίγη τὸ θέμα—εἰς τὸ κυκλοφορήσαν τεύχος πρὸ τῆς Β' Γεν. Συνελεύσεως—διὰ τῆς σημειώσεως, ὅτι ἡ Ἐκκλησία τῆς Κύπρου εὐρίσκειται ἐν ἀγῶνι διὰ τὴν αὐτοδιάθεσιν.

ΓΕΡ. Ι. ΚΟΝΙΔΑΡΗΣ

Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

ἐνοριῶν ἐπιμένοντας διὰ νὰ μὴ κατέλθωσιν εἰς τὴν πόλιν, ἀφ' ἑτέρου τοὺς Δημογέροντας ἐπιμένοντας τὸ νὰ εἶναι κλεισμένοι· διήρκεισε δὲ οὕτω ἡ ὑπόθεσις ἀπὸ τὴν πρώτην Ἰανουαρίου μέχρι τῆς 16 Ἀπριλίου, τρεῖς ἡμισυ περίπου μῆνες· πληροφορηθεὶς δὲ, ὅτι οἱ κάτοικοι αὐτοὶ ἐτοιμάζοντο νὰ δώσωσιν ἐναντίον μου ἀναφοράν, εἶπον εἰς τοὺς ἱερεῖς νὰ ὑπάγωσι, καὶ με λόγους νὰ καταπέισωσιν, ἂν δυνηθῶσι, νὰ ἐλθωσιν εἰς τὴν πόλιν, καὶ τοῦτο διότι ἦτον τὸ νὰ ἐπιμένω εἰς τὴν θέλησιν τῶν Δημογερόντων, ἀλλ' οὔτε ἡδυνάμην νὰ ἐμποδίσω τοὺς ἱερεῖς ἀπὸ τὸ νὰ ὑπάγωσι εἰς τὰς ἐνορίας αὐτὰς ἄνευ διαταγῆς· καὶ δευτέρα αἰτία, ἡ ὑπόθεσις τοῦ Προκ. Τυπάλδου.

Αὐταὶ αἱ δύο αἰτίαι ἐγέννησαν τὸ μῖσος ἐναντίον μου τῶν Δημογερόντων· αὐτοί, πιθανολογῶς, παρεκίνησαν καὶ τὸν παπᾶ Δημήτριον Χίον ἐκ Καρδαμῆλης, τὸν παπᾶ Λεονάρδον καὶ τὸν Σκοπελίτην, τὸν ὁποῖον Σάμιον ὠνόμασαν, διὰ νὰ κάμωσιν ἐντονωτέραν τὴν κατηγόριαν, περὶ τῶν ὁποίων, ὅταν ἐρωτηθῶ, θέλω ἀναφέρει, ὅπως ἔτρεξαν καὶ ὄχι ὡς τὰ ἐμόρφωσαν.

Ὅθεν ἀφ' ἐνὸς μὲν μέρους βλέπων, ὅτι τὰ εἰσοδήματα τῆς ἐπισκοπῆς... δὲν εἶναι ἱκανὰ νὰ θρέψωσιν ἐμαυτὸν, νὰ πληρώω μάλιστα ἐξ αὐτῶν καὶ μνησιαῖον διὰ τὸν ἐκπληροῦντα τὰ χρέη τοῦ Γραμματέως τῆς Ἐπισκοπῆς καὶ περὶ πλέον ἐξοδα τοῦ Γραφείου, καὶ μὴ δυνάμενος ν' ἀπαντήσω ὅλ' αὐτὰ, ἐπώλησα ἕως τώρα ἐπιπλά μου ἀρκετὰ, εἶμαι δ' εἰς χρέος ἀκόμη καὶ ὄχι ὀλίγα, ἔζω ἕως τώρα με τὴν ἐλπίδα τῆς μισθοδοσίας ἢ ἄλλου τινὸς μέσου, διὰ ν' ἀπαντήσω τὰ οὕτως ἀπολύτως ἀναγκαῖα ἐξοδα, ἀφ' ἑτέρου πάλιν καὶ μ' ὅλα ταῦτα βλέπων τὴν ἐναντίον μου δυσἀρεσκίαν τῶν Δημογερόντων ὡς ἀνωτέρω ἐξέθεσα, ἐτόλμησα νὰ παρακαλέσω εὐσεβᾶτως τὴν Σὴν Ἱεράν Σύνοδον διὰ τῆς παρουσίας μου ἢ νὰ με μεταθέσῃ εἰς ἄλλην Ἐπισκοπὴν, ἀπὸ τὴν ὁποῖαν νὰ πορίζωμαι τὰ ἐξοδα μου ἢ ἄς εὐαρεστηθῇ νὰ με διατάξῃ διὰ νὰ γράψω ἀκολουθῶς τὴν κανονικὴν παραίτησίν μου καὶ νὰ ἡσυχάσω, ὡς καὶ οἱ λοιποὶ μὴ ἐν ἐνεργείᾳ Ἀρχιερεῖς, εἰς τὴν ἐν Ἀθήναις ιδιόκτητόν μου οἰκίαν».

Συνήθεια ἀπὸ παλαιωτάτων χρόνων ἐπεκράτησε¹, ὅπως ἡ, ἐν Σαλαμῖνι, Ἱερά Μονὴ τῆς Φανερωμένης, εἰς τοὺς κατὰ καιρούς, Ἀρχιερεῖς τῆς παροικίας Αἰγίνης καὶ Σαλαμῖνος, χορηγῆ, εὐλογίας ἔνεκεν, χρηματικόν τι δικαίωμα· ταύτη δ' ἐπόμενος ὁ Ἱεράρχης οὕτως ἀπέστειλε πρὸς τὸν Ἡγούμενον αὐτῆς, τὸ ὑπ' ἀριθμ. 77/27/4/834 ἔγγραφο, ἐν ᾧ διελαμβάνοντο τὰ ἐξῆς. «Πληροφορούμεθα ἀπὸ ἀξιόπιστα ὑποκείμενα, ὅτι ἐπεκράτησε συνήθεια ἀνεκάθεν τὸ νὰ δίδεται ἀπὸ τό, ὑπὸ τὴν ἐπιστάσιαν σου Μοναστήριον εἰς τοὺς, κατὰ καιρὸν, ἐρχομένους κανονικοὺς Ἀρχιερεῖς τῆς ἐπαρχίας αὐτῆς ἐπὶ λόγῳ φιλοτίμου, χρηματικῆς τις προσφοράς.

1. Τοιαύτη συνήθεια ὑπῆρχεν, ὅπως αἱ δύο νῆσοι Αἶγινα καὶ Σαλαμῖς ἀποδίδωσιν εἰς τὸν Ἀρχιερέα αὐτῶν ἀνά διακόσια γρόσια ἐκάστη τούτων κατ' ἔτος· ἀλλὰ παραπονοῦμενος ὁ Σαμουὴλ διὰ τὴν ἀδιαφορίαν τῶν κατοίκων ἀμφοτέρων τῶν νήσων προσθέτει «ἀλλὰ καὶ αἱ δύο δὲν ἔδωσαν, μήτε σκοπὸν ἔχουσι νὰ τὰ δώσουν».

Ὅθεν ἡ Ἱερά Σύνοδος διὰ τοῦ ιδ' ἄρθρου τῶν, πρὸς τοὺς, κατὰ τὴν Ἐπικράτειαν, Μητροπολίτας καὶ Ἐπισκόπους, δοθεισῶν ὁδηγιῶν, καὶ τῆς κατὰ συνέπειαν αὐτῶν ἐκδοθείσης ἐγκυκλίου διαταγῆς τῆς Σ. Ἱεράς Συνόδου ἀναπτυσσοῦσης τὸ ἄρθρον τοῦτο σαφέστερον περὶ τοῦ ἰδίου ἀντικειμένου τούτου, ἐπειδὴ τὸ παρ' ὑμῖν διδόμενον ἀνεκάθεν τοῦτο εἶν' ἐκ τῶν νενομισμένων κανονικῶν δικαιωμάτων, καὶ ἡ Σ. Ἱερά Σύνοδος ἐπέτρεψε καὶ εἰς ἡμᾶς νὰ τὸ λαμβάνωμεν, διὰ τοῦτο προσκαλεῖσθε νὰ φανερώσητε εἰς ἡμᾶς τὴν ποσότητα τοῦ ἀνεκάθεν διδομένου πρὸς τοὺς κατὰ καιρὸν Ἀρχιερεῖς κανονικοῦ διαίματος ὅ,τι ἐσυνηθίζατε, χωρὶς τινος ἀυξήσεως, χωρὶς τινος καινοτομίας, ἐπισυναπτῶν καὶ τὰ ἀντίγραφα τῶν ἐνδεικτικῶν, ἅτινα ἐλαμβάνετε ἀπὸ τοὺς ἀειμνήστους προκατόχους μας».

Ἀλλὰ καὶ ἐκ δοθείσης αὐτῶ ἑτέρας ἀφορμῆς, ἀναφέρει τῇ Ἱερά Συνόδῳ, περὶ τῆς οἰκονομικῆς αὐτοῦ καταστάσεως· ἰδοὺ δ' ἡ σχετικὴ ἀναφορά. «Ἀριθμ. 79.

Ἐν Αἰγίνῃ τὴν 16 Μαΐου 1834

Πρὸς

τὴν Σ. Ἱεράν Σύνοδον τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος.

Ἐπιστρέψας ἐξ Ἀθηνῶν μοι ἐγγχειρίσθη ἡ ἀπὸ 2 ἐνεστῶτος Μαΐου καὶ ὑπ' ἀριθμ. 999/497 διαταγῆ τῆς Σ. Ἱεράς Συνόδου, διατάττουσά με τὸ νὰ προσκαλέσω τὸν Ἡγούμενον τοῦ ἐνταῦθα διατηρουμένου Μοναστηρίου τῆς Κοιμήσεως, ἐὰν δὲν ὑπάρχη τι τὸ κωλύον, νὰ παραχωρήσῃ δι' ὀλίγον καιρὸν, τὸ πλησίον τοῦ Ὀρφανοτροφείου κείμενον οἶκημα ἀνήκον εἰς τὴν αὐτὴν μονήν, διὰ νὰ ἐναποτεθῶσιν εἰς αὐτὸ σκευὴ τοῦ Στρατιωτικοῦ Σχολείου μεταβάντος εἰς τὸ ἐνταῦθα Ὀρφανοτροφεῖον, μέχρις ὅτου ἐπισκευασθῇ αὐτό. Τολμῶ διὰ τοῦτο ν' ἀναφέρω πρὸς τὴν Σ. Ἱεράν Σύνοδον τὴν αἰτίαν, τὸ νὰ μὴ προσκαλέσω εἰσέτι τὸν Ἡγούμενον, μέχρις ὅτου ἡ Σ. Ἱερά Σύνοδος με διατάξῃ, ἐὰν τὸ ἐγκρίνη διὰ νὰ εὐκαιρωθῇ καὶ παραχωρηθῇ τό, περὶ οὗ ὁ λόγος, οἶκημα εἰς τὸν Διευθυντὴν τοῦ Στρατιωτικοῦ Σχολείου.

Φθάσας ἐνταῦθα εἰς Αἶγινα κατὰ τὴν 24ην Δεκεμβρίου π. ἔ. ὡς ἀρχιερεὺς εἰς τὴν ἐπισκοπὴν ταύτην, με τὸ νὰ μὴν ὑπῆρχε κατάλυμα δημόσιον ἀνήκον εἰς τὴν ἐπισκοπὴν, οἱ Δημογέροντες Αἰγίνης μοι εἶχον διορίσει προσωρινῶς ἐν οἴκημα, τὸ ὁποῖον ἐν ᾧ πανταχόθεν σχεδὸν ἐσταλαγματίζεν ἀπὸ τὴν βροχῆν, δὲν εἶχε δὲ καὶ χώρισμα ἄλλο διὰ νὰ κάμω εἰς αὐτὸ τὸ γραφεῖον, καὶ διὰ τὰς αἰτίας αὐτὰς στενοχωρηθεὶς, οἱ Δημογέροντες καὶ ὁ Ἡγούμενος μοι ἐπρόσφερον τό, περὶ οὗ ὁ λόγος, κατάλυμα τοῦ Μοναστηρίου, τὸ ὁποῖον ἂν καὶ ἔχη πολλὰς ἐλλείψεις, εὐχαριστοῦμαι νὰ ἡσυχάζω μ' ὅλον τοῦτο εἰς αὐτό, διότι ἄλλο καλλίτερον δὲν εὕρισκω ἢ καὶ ἂν εὔρω, τὸ ζητηθῆσομενον ἐνοίκιον θέλει εἶσθαι δι' ἐμέ, ἔσον καὶ ἂν εἶναι, ὑπέρογκον· ὡς πρὸς τὰ εἰσοδήματα τῆς ἐπισκοπῆς Αἰγίνης, τὰ ὁποῖα ἡ Σ. Ἱερά Σύνοδος νομίζω συμπεραίνει τὴν ποσότητά των ὁποῦ θέλει λάβω ἀπὸ χιλίας οἰκονομίας εἰς τὴν ἐπισκοπὴν αὐτὴν τῶν νήσων Αἰγίνης, Σαλαμῖνος καὶ Ἀγγιστρίου, διὰ νὰ μὴ καταντήσω,

ὄχι μόνον νὰ μὴ δύνανται μὲ ὄλην τὴν οἰκονομίαν νὰ πορίσω τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαῖα καθημερινὰ ἀναπόφευκτα ἔξοδα τροφῆς μου καὶ λοιπά, ἀλλὰ καὶ ἐνοίκιον ὀσπητίου, τροφήν καὶ μισθὸν ὑπηρετοῦ, ἔξοδα γραφείου κ. λ. π. νὰ μὴ δύνανται νὰ οἰκονομήσω, καὶ οὕτω νὰ ὑστεροῦμαι καὶ τοῦ ἐπιουσίου ἄρτου.

Ταῦτα τολμήσας καθυποβάλλω ὑπ' ὄψιν τῆς Σ. Ἱερᾶς Συνόδου παρακαλῶ νὰ μὲ διατάξῃ, ἐὰν τὸ ἐγκρίνη, διὰ νὰ εὐκαιρώσω τὴν, περὶ ἧς ὁ λόγος, ἀνήκουσαν οἰκίαν, εἰς τὴν Μονὴν τῆς Κοιμήσεως.

Καὶ μὲ τὸ ὀφειλόμενον σέβας ὑποσημειοῦμαι
Εὐπειθέστατος Μητροπολίτης Αἰγίνης

Σαμουήλ.

Ἡ Ἐπισκοπὴ Αἰγίνης εἶχε καὶ ἐν Σαλαμῖνι κτηματικὴν περιουσίαν, ἐκ τῶν εισοδημάτων τῶν ὁποίων ἐθεραπεύοντό πως αἱ οἰκονομικαὶ τῶν, κατὰ καιροῦς, Ἀρχιερέων αὐτῆς, ἀνάγκαι.

Ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Σαμουήλ ἡ Δημογεροντία αὐτῆς («ἐπέβαλε χεῖρα» ἐπ' αὐτῆς· δι' ὃ καὶ οὗτος ἀπευθύνων αὐτῇ τὸ ὑπ' ἀριθμ. 125/27/10/834 ἔγγραφόν του λέγει τὰ ἑξῆς. «Ἡ Ἐπισκοπὴ μακθάνει μετὰ βεβαιότητος, ὅτι τὸ φετεινὸν προῖδον ἀπὸ τὰ κτήματα τῆς Ἐπισκοπῆς κείμενα ἐπὶ τῆς νήσου Σαλαμῖνος, τὰ ὁποῖα κατεῖχον ἀλληλοδιαδόχως οἱ, κατὰ καιροῦς, Ἀρχιερεῖς προκατόχοί μου καὶ τελευταίως ὁ Ἐκκλησιαστικὸς Τοποτηρητὴς καὶ ἐνέμοντο πρὸ πολλῶν ἤδη χρόνων, τὸ ἔλαβεν ἤδη ἡ Δημογεροντία αὐτῆ. Διὰ τοῦτο παρακαλεῖται διὰ νὰ φανερώσῃ καὶ πρὸς ἡμᾶς τὸν λόγον, δι' ὃν ἐπέβαλε χεῖρα, λαβοῦσα τὸ ἀναλόγον εἰς τὴν Ἐπισκοπὴν φετεινὸν εἰσοδήμα ἐκ τῶν κτημάτων αὐτῆς».

Ἀνωτέρω ἀνεγράψαμεν, ὅτι ὁ Σαμουήλ ἐλάμβανεν ὑπὸ τῶν ἐφημερίων τῶν ἱερῶν, τῆς νήσου Σαλαμῖνος, ναῶν, ὡς («εὐβατοίκιον») τὸ ποσὸν τῶν τεσσαράκοντα δραχμῶν· ἐπὶ τῇ λήψει δὲ τούτου ἔδωκεν ἀπόδειξιν ἢ ἐνδεικτικόν, ὡς ἀποκαλεῖ ταύτην, ὑπ' ἀριθμ. 136/15/11/834 ἔχουσαν οὕτως. («Ἐνδεικτικόν») ὅτι παρελάβομεν ἀπὸ τοῦ ἐφημερίου τῆς νήσου Σαλαμῖνος τῶν ἐνοριακῶν ἐκκλησιῶν τοῦ ἁγίου Μηνᾶ, τοῦ ἁγίου Ἀνδρέου, τοῦ ἁγίου Δημητρίου καὶ τῶν Εἰσοδίων εἰς Ἀμπελάκι, τὸ ἀνέκαθεν συνήθως διδόμενον ἐμβατοίκιον διὰ τὰς τέσσαρας αὐτὰς ἐνορίας, δραχμὰς τεσσαράκοντα, διὰ τὸ παρελθὸν ἔτος, ἀρχόμενον ἀπὸ τὴν 25 Ὀκτωβρίου 1833 ἔτους, ἕως τὴν ἰδίαν ἡμερομηνίαν τ. ἐ. καὶ εἰς ἐνδειξιν

† Ὁ Μητροπολίτης Αἰγίνης Σαμουήλ».

Καὶ οἶονεὶ ἐπισφαγίζων τὴν ὄλην αὐτοῦ, κατὰ τὸ ἔτος 1834, δρᾶσιν ὑποβάλλει τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ συνοπτικὴν ἐκθεσιν ἔχουσαν οὕτως.

Ἀριθμ. 142.

Ἐν Αἰγίνῃ τὴν 18 Δεκεμβρίου 1834.

Πρὸς

Τὴν Ἱερὰν Σύνοδον τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος.

Κατὰ τὸ ε' ἄρθρον τῆς ὑπ' ἀριθμ. 1879/1002 ἐγκυκλίου διαταγῆς τῆς Σ)ῆς Ἱερᾶς Συνόδου διὰ νὰ γνωστοποιῶ τὴν παραλαβὴν, τὴν ἐκτέλεσιν καὶ ἀποτέλεσμα τῶν πεμπομένων εἰς ἐμὲ διαταγῶν τῆς, ἀκθέτω, ὡς διατάττωμαι.

Ἀλλὰ πρὶν ἀναφέρω περὶ αὐτῶν, χρεωστῶ νὰ

διομολογήσω, διὰ νὰ ᾔται γνωστὸν καὶ πρὸς τὴν Ἱερὰν Σύνοδον, ὅτι οἱ κάτοικοι τῆς ἐπισκοπῆς ταύτης, εἶναι ἄνθρωποι ἡσυχοὶ καὶ εὐπειθεῖς εἰς τὰς διαταγὰς τῆς Β. Κυβερνήσεως, καὶ οἱ ὁποῖοι ὄχι μόνον δὲν ἔλαβον κάμμίαν μετοχὴν εἰς τὰ προαπελθόντα, ἀλλὰ μάλιστα ἀπεδοκίμασαν τὰ ἀπονενομημένα κινήματα τῶν κακοβούλων καὶ ταραχοποιῶν ἐκείνων ὀλίγων ἀνθρώπων, καὶ ἕως σήμερον δὲν ἠκούσθη παρὰ τινος λόγος κατὰ θρησκείας ἢ ἐκκλησίας ἢ διὰ κἀνένα ἄλλο τι ἐναντίον.

Εἰς τὴν ὑπ' ἀριθμ. 1807/995 ἐγκύκλιον περὶ τῶν κληρικῶν τῶν ὑπηρετησάντων στρατιωτικῶς τὴν πατρίδα, ἀπήντησα μὲ τὴν ὑπ' ἀριθμ. 141 ἀναφορὰν μου.

Μὲ τὴν ὑπ' ἀριθμ. 1871/1003 ὁμοίως ἐγκύκλιον, θέλω συμμορφωθῆ, τὸ νὰ παραλάβῃ εἰς τὸ τέλος τοῦ ἔτους ὁ Πρωτοσύγκελλος τοῦ νομοῦ τὸ βιβλίον τῶν πρακτικῶν μου.

Εἰς τὴν ὑπ' ἀριθμ. 1837/1004 ὡσαύτως, περὶ τῶν ὑπεργήρων καὶ πετηρωμένων μοναζουσῶν, συνεννοηθεὶς μετὰ τοῦ Β. ἐπαρχείου Αἰγίνης, ἔγραψα εἰς αὐτό, ὅτι δύο μονάζουσαι εὐρίσκονται εἰς τὴν ἐπισκοπὴν ταύτην, ἡ μία ὀνομαζομένη Ζηνοβία Ἀντωνίου Μάνταλη, Ἀθηναία, ἐτῶν 80· ἐπιθυμεῖ νὰ ἐγκαταβιώσῃ εἰς τὸ ἐν Ἀθήναις γυναικεῖον Μοναστήριον τῆς Καισαριανῆς, ὅταν διαταχθῇ ἢ μάθῃ ὅτι συνήχθησαν καὶ ἄλλαι· ἡ ἄλλη Μακαρία Δημητρίου Ζαβάρρα, Χία, ἐτῶν 70, πάσχουσα ἀπὸ σωματικὴν ἀσθένειαν, δὲν εἶν' εἰς κατάστασιν νὰ ὑπάγῃ εἰς Μοναστήριον· εὐχαριστεῖται δὲ νὰ μὲνῃ εἰς Αἶγιναν, ὅπου ἔχει αὐταδέλφον τῆς διὰ νὰ (τὴν) περιποιῆται.

Εἰς τὴν ὑπ' ἀριθμ. 1898/971 ἐπισυναπτομένην πράξιν ἀφορισμοῦ ὑπ' ἀριθμ. 133 ἐπίσημον ἀντίγραφον ἔπεμψα εἰς τὸν ἐν Σαλαμῖνι ἐπίτροπόν μου, προσκαλέσας αὐτὸν διὰ νὰ τὸ ἀναγνώσῃ εἰς ὅλας τὰς ἐνοριακὰς ἐκεῖ ἐκκλησίας καὶ εἰς τὴν Μονὴν τῆς Φανερωμένης.

Τὴν ὑπ' ἀριθμ. 1973/1000 ἐγκύκλιον, ἀντίγραφα αὐτῆς ἔπεμψα εἰς ὅλους τοὺς ἐφημερίους τῶν ἐνοριῶν τῆς ἐπισκοπῆς διὰ νὰ τ' ἀναγνώσωσιν εἰς δύο ἀλληλοδιαδόχους Κυριακάς.

Κατὰ τὴν ὑπ' ἀριθμ. 2023/1026 ἐγκύκλιον, ἐφρόντισα διὰ ν' ἀγοράσω ἐξ ἰδίων μου· τὸ ἀντίτυπον τῆς Β. ἐφημερίδος τοῦ ἀπελθόντος ἔτους, ἀπ' ἀρχῆς τῆς ἐκδόσεώς τῆς.

Τὰς ἀνωτέρω διαταγὰς δὲν ἔλαβον ἐγκαίρως διὰ ν' ἀποκριθῶ, ἀλλ' ὅταν ἐπέστρεψα ἐκ Σαλαμῖνος εἰς Αἶγιναν.

Καὶ μὲ τὸ ὀφειλόμενον βαθύτατον σέβας ὑποσημειοῦμαι.

Ὁ Εὐπειθέστατος Μητροπολίτης Αἰγίνης
Σαμουήλ».

Αὕτη εἶναι ἡ εἰκὼν τῆς δράσεως τοῦ Σαμουήλ, κατὰ τὰς, ὡς ἔχομεν ὑπ' ὄψιν, ἐγγράφους πληροφορίας, ὡς Ἐπισκόπου Αἰγίνης καὶ Σαλαμῖνος, κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος τῆς, ἐν τῇ παρουσίᾳ ταύτῃ Ἀρχιερατείας του, καὶ ἡτὶς προτίθεται ἐνώπιον τῆς ἱστορίας, ὡς δεῖγμα ἀνδρὸς ἔχοντος διαυγῆ, τῆς ἀποστολῆς αὐτοῦ, ἀντίληψιν.

† Ὁ πρ. Λήμνου ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ

Η ΕΙΣ ΟΣΙΟΝ ΑΝΑΚΗΡΥΞΙΣ ΝΙΚΟΔΗΜΟΥ ΤΟΥ ΑΓΙΟΡΕΙΤΟΥ

Ἡ ἅγια καὶ ἱερά Σύνοδος τοῦ Οἰκουμενικοῦ θρόνου, προεδρευομένη ὑπὸ τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Πατριάρχου κ. Ἀθηναγόρου, ἀπροσηκόντως ἐκτιμήσασα πάγκοινον ἀγιορειτικὴν ὁμολογίαν περὶ τῆς ἔργῳ μεμαρτυρημένης καὶ ἐκ τῶν συγγραφῶν αὐτοῦ βεβαιουμένης βαθείας πίστεως, πλήρους ταπεινώσεως καὶ ἀξιωματικῆς βιοτικῆς τοῦ ἐν μακαριστοῖς ΝΙΚΟΔΗΜΟΥ τοῦ ΑΓΙΟΡΕΙΤΟΥ, κατέταξεν αὐτὸν «ἐν τῇ χορείᾳ τῶν Ὁσίων», μετ' εἰσήγησιν τῆς Κανονικῆς Ἐπιτροπῆς εἰς ἣν παρεπέμφθη ἡ σχετικὴ αἴτησις τῆς ἐν Ἀθῶν Ἱερᾶς Μονῆς τῆς Μεγίστης Λαύρας.

Πόθος βαθύς, ὑποκάρδιος τῶν Ἀγιορειτῶν, ἀλλὰ καὶ παντός τοῦ ὀρθοδόξου πληρώματος, εὔρε τὴν ἐκδήλωσίν του εἰς τὴν κατὰ λόγον ἱστορικοῦ καθήκοντος ὑποβληθεῖσαν αἴτησιν αὐτήν. Εἰς τὸ παρὸν δὲ θὰ ἐκθέσωμεν ἐν «βραχεῖ ῥήματι» τοὺς λόγους, τοὺς συνηγορήσαντας εἰς τὴν ὑποβολὴν αὐτῆς καὶ εἰς τὴν ὑπὸ τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας ἀποδοχὴν τῆς.

Τὸ ἔργον τοῦ Νικοδήμου τοῦ Ἀγιορείτου εἶναι ἔργον ἀγίου. Τὸ ὄνομά του συνεδέθη ἀρρήκτως μετὰ τὴν ἱστορίαν τοῦ Ἁγίου Ὁρους καὶ μετὰ τὴν καθόλου Ὀρθόδοξίαν ἀπὸ τοῦ τελευταίου τετάρτου τοῦ 18ου αἰῶνος. Οἱ Ἀγιορεῖται καὶ ὅλος ὁ ὀρθόδοξος κόσμος ἀείποτε τὸν ἐθεώρουν ὡς ἅγιον καὶ ὡς ἅγιος τιμᾶται οὗτος εἰς τὰς συνειδήσεις τοῦ ὀρθοδόξου λαοῦ. Αἱ συγγραφαὶ του ἀπασαι, αἵτινες ἔχουν τὴν δύναμιν νὰ ὁμιλοῦν βαθέως εἰς τὴν ψυχὴν «τοῦ θέλοντος σωτηρίας τυχεῖν», εἶναι προϊόντα ἁγίας ζωῆς προγενομένης, ἀποτελοῦσης ἐν-χρονικοῖς ὁρίοις τὴν αἰωνίαν μακαριότητα.

Ἐγράφε καὶ ἐδίδασκε πρὸς θρησκευτικὴν καὶ ἠθικὴν οἰκοδομὴν τῶν ἀνθρώπων μετ' ἀφάτου ταπεινώσεως καὶ ἀγάπης. Ἡ πολλὴ ἐν τῷ λέγειν καὶ γράφειν δύναμις, καὶ ἡ ὀλόψυχος ἀφοσίωσις του εἰς τὰ χριστιανικά του ἰδεώδη συνετέλεσαν εἰς τὸ νὰ παραγάγῃ ἀληθῆ ἀριστουργήματα. Ἡ καταπληκτικὴ παραγωγικότης τῆς γραφίδος του κραδαίνεται ἀπὸ τοὺς λυ-

ρισμούς τῆς ψυχῆς του καὶ προβαίνει διὰ τῆς πτεροέσσης καὶ καθαρᾶς φαντασίας του εἰς τοὺς κόσμους τῆς φύσεως, τροφοδοτεῖται ἀπὸ τοὺς λειμῶνας τῶν Ἀγ. Γραφῶν, περιφέρεται κούφως εἰς τὴν γῆν, εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ δίδει εἰς τόνους χριστιανικῆς ἀπλότητος τὰς βαθυτέρας ἀληθείας. Ὁ Ὀνούφριος ὁ Ἰβηρίτης γράφει χαρακτηριστικῶς περὶ αὐτοῦ: «Ἦν δὲ τὸν τρόπον ἀπλοῦς καὶ ἀνεξίκακος, τὸ ἦθος γλυκὺς καὶ χαρῖεις, ἀκτῆμων καὶ λιαν ἀπερίσπαστος. Εἰς τοσοῦτον δὲ ἤλασε μνήμη, ὥστε καὶ δια κεφάλαια ἀπεστομάτιζε τῆς Γραφῆς, ῥητῶν ἐδάφια τε καὶ σελίδας καὶ πλείστας μαρτυρίας τε καὶ γνώμας Πα-

Ὁ ὁσιος Νικόδημος ὁ Ἀγιορείτης.

τέρων, ὧν καὶ τοὺς τόπους τῶν λόγων καὶ τόμων ἀνεπισφαλῶς ἐκ μνήμης ἐγίνωσκεν». Ὡς πρὸς τὸν τρόπον δὲ τῆς ἀσκητικῆς του διαίτης αἱ πληροφορίες προκαλοῦν θαυμασμόν. Κατὰ τὸν βιογράφον του Μοναχὸν Εὐθύμιον Ἰβηρίτην, ἔζη λιτότατα: «Ἡ ζωοτροφία του, πότε μὲν ἦτο ὀρύζιον νερόβραστον, πότε δὲ νερόμελον. Τὸν δὲ περισσότερον καιρὸν ἐλαίας καὶ μουσκεμένα κουκία ἦτο τὸ προσφάγιόν του...». Δὲν ἦτο δυνατὸν λιπαρὰ γαστήρ λεπτὸν νὰ τίκτῃ νοῦν.

Πολυειδῆ, βαθυστόχαστα, ἀκριβολογοῦντα, ἀποπνέοντα ὀσμὴν εὐωδίας πνευματικῆς τὰ πολυάριθμα προϊόντα τοῦ καλάμου του «εὐθέα παρὰ τοῖς νοοῦσι καὶ ὀρθὰ παρὰ τοῖς εὐρίσκουσι γνῶσιν», ἀποτελοῦν πᾶσι τοῖς εὐσεβέσι πολυχεύμονα σοφίας πηγὴν, σοφίας τῆς «ἀνωθεν κατερχομένης, τῆς

ἀγνῆς καὶ εἰρηνικῆς», ἥς τὸ ὕδωρ «διειδὲς μὲν καὶ καθαρὸν τῇ ὄψει, γλυκὺ δὲ καὶ μελισταγῆς τῇ πόσει, νεκρέγετον τῇ δυνάμει καὶ ζώηρον τῇ ἐνεργείᾳ».

Μεμουσωμένος ὁ Πατήρ Νικόδημος ὁ ἱερώτατος εἰσήλθε διὰ βαθυτάτης ὑποκλίσεως καὶ ταπεινώσεως—ἀπεκάλει ἑαυτὸν «ἐγὼ ὁ κεχρηαιῶς...»—εἰς τὸ ἐνδότερον τοῦ καταπετάσματος, εἰς τὸν «γνόφον» τῶν ἀλαλήτων μυστηρίων, ἐμύθη τὰ ἀπόρρητα, ἐκωδικοποίησεν ὅσον οὐδεὶς ἄλλος καὶ καθυπέδειξε τὸ εὐμήχανον τῆς ἀνόδου εἰς τὴν χριστιανικὴν τελειότητα.

Ἡ Δύσις ὁμιλεῖ μετὰ θαυμασμοῦ διὰ τὸ ἔργον τοῦ Νικοδήμου καὶ μετὰ συγκεκρατημένην ζηλοτυπίαν τὸν θεωρεῖ ὡς τὸν μέγιστον θεολόγον, ὡς «δοξά-

ζοντα ὕστερα ἀπὸ πολλοὺς αἰῶνας τὴν Ἑλληνικὴν Ἐκκλησίαν», καθὼς γράφει τὸ Καθολικὸν Λεξικόν.

Ὁμολογουμένως ἡ ἀναγνώρισις αὕτη ἀποτελεῖ δικαίωσιν εὐσεβῶν πόθων τῶν χριστιανῶν καὶ ἐπισφράγισιν τῆς θέσεως ἣν κατέχει εἰς τὴν ἀξιολογικὴν κλίμακα τοῦ πανθέου τῶν Ὁσίων.

Ἡ ἐπὶ γῆς ζωὴ του, ἡ ἰσαγγελος καὶ ἀποστολικὴ, ἐλάμπρυναν αὐτὸν καὶ ἐδόξασαν παρά τῷ Θεῷ, οὐχὶ διὰ θαυμάτων—καὶ δὲν εἶναι ἀπίθανον—ἀλλὰ διὰ τοῦ «λόγου τῆς χάριτος» καὶ τῆς πνευματικῆς διδασκαλίας, ἥτις ἀποτελεῖ ἐχέγγυον ἀγιότητος.

Ὁ ὅσιος Νικοδήμος δὲν ἐπετέλεσεν ἴσως θαύματα. Ἄλλ' οὐαὶ καὶ ἀλλοίμονον εἰς ἐκεῖνον, ὅστις διὰ τὴν ἀνακράξην «Ὁ Κύριός μου καὶ ὁ Θεός μου» ἔπρεπε πρῶτον νὰ θέσῃ τὸν δάκτυλον εἰς «τὸν τύπον τῶν ἡλῶν». Τοῦτο θὰ ἐσήμαινεν, ὅτι δὲν ἐξήρθη ὑπεράνω τῶν αἰσθητῶν πραγμάτων, διὰ τὴν δύναται νὰ προσεγγίσῃ τὰ Θεῖα μὲ λεπτότερα τινὰ ὄργανα....

Ὁ Μελέτιος Ἀντιοχείας, προεδρεύσας τῆς Β' Οἰκουμενικῆς (381) καὶ τελευτήσας κατ' αὐτὴν, ἐκλήθη ἅγιος ἐνώπιον τῶν Συνοδικῶν Πατέρων ὑπὸ τοῦ Γρηγορίου Νύσσης, ἐκφωνήσαντος τὸν ἐπικήδειον αὐτοῦ ἐν τῇ Συνόδῳ. Ὁμοίως, Κύριλλος Ἀλεξανδρείας ἐκλήθη ἅγιος ἅμα τῷ θανάτῳ του καὶ ὡς τοιοῦτος ἀνευφημίσθη ἐν τῇ Δ' Οἰκουμενικῇ (451), συγκροτηθεῖσα μετὰ Ἰερίαν ἀπὸ τῆς κοιμήσεώς του. Καὶ πλεῖστοι ἄλλοι τῶν ἁγίων ζῶντες καὶ μετὰ θάνατον δὲν ἐνεφάνισαν θαύματα, δεδομένου ὅτι, ὡς καὶ ἄλλοτε εἶπομεν, τὸ θαῦμα δὲν ἀποτελεῖ τὸ μοναδικὸν κριτήριον ἀγιότητος ἐπὶ τῶν ὁσίων καὶ ἀπαραιτήτων ὄρον τῆς ἀγιολογίας, διαλάμπουν ὅμως οὗτοι ὡς φωστῆρες ἀείφωτοι ἐν τῷ νοητῷ τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας στερεώματι.

Ὁ ὅσιος Νικοδήμος, αὐτὸς καθ' ἑαυτὸν, ὑπῆρξε τὸ θαῦμα. Λαλεῖ «ἐν πληροφορίᾳ πολλῇ» εἰς τὰς καρδίας τῶν ὀρθοδόξων ἀπὸ ἐνός καὶ ἡμίσεως αἰῶνος διὰ τοῦ «Συμβουλευτικοῦ Ἐγχειριδίου» του, τοῦ «Ἀοράτου πολέμου», διὰ τῶν «Πνευματικῶν Γυμνασμάτων» του καὶ δι' ὄλων τῶν θείων του συγγραμμάτων «ἐκ γὰρ τοῦ καρποῦ ἐπιγινώσκειται τὸ δένδρον».

Ὁ ἱερός οὗτος ἀνὴρ, πρὶν ἀρχίσῃ νὰ στηλογραφή τὰ «μελιδέα χρύσεια ἔπη» περὶ θείων καὶ ἀνθρωπίνων πραγμάτων, ἠγωνίσθη νὰ μετεωρήσῃ τῆς ψυχῆς τὸ ὄμμα εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ Θεοῦ. Ἦσκήθη πρῶτον ὑπερανθρώπως διὰ τὴν καθυποτάξῃ τὸ χεῖρον τῷ κρείττονι καὶ ὕστερον ἀνέλαβεν ἔργον εὐαγγελιστοῦ καὶ διδασκάλου, ἀναλώσας ἑαυτὸν εἰς τὴν λατρείαν τοῦ Θεοῦ καὶ εἰς τὴν πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπην. Συνεδύασεν εἰς μίαν λαμπρὰν σύνθεσιν ἐν τῇ ὁσίᾳ καὶ θεοειδεῖ του βιοτῆ τὴν πλουσίαν χριστιανικὴν του ἀρετὴν καὶ τὴν βαθεῖαν θεολογικὴν του σοφίαν, ἥτοι τὴν πράξιν καὶ θεωρίαν, «τὰς δύο χρυσαῖς πτέρυγας», ὅσον οὐδεὶς ἐξ ὄλων τῶν μονασάντων ἀπ' ἀρχῆς μέχρι σήμερον εἰς Ἄγιον Ὄρος.

Ἐὰν τὸ ἔργον του, τὸ τόσον ἐπιβλητικὸν δὲν ἠὲρνετο καὶ δὲν κατέκτα σημαντικὴν θέσιν μετὰ τῶν ὀρθοδόξων, τὸ ὄνομα τοῦ ἱεροῦ Νικοδήμου θὰ ἐπροφέρετο ὡς ὄνομα Ὁσίου, ὡς ὁσίως βιώσαντος. Ἄλλ' ἤδη ὁ ὅσιος ἐκαλύφθη ὑπὸ τῆς ἀχανοῦς σκιάς

τοῦ πολυγραφωτάτου συγγραφέως. Καὶ ἐκεῖνος, ὅστις θὰ γνωρίσῃ τὸν συγγραφέα εἰς τὸ βάθος του, κατὰ λογικὴν ἀνάγκην, θὰ τὸν ὁμολογήσῃ καὶ Ὁσιον.

Ἐμισήθη ὅμως ὑπὸ πλείστων συγχρόνων του, διότι, ὡς θεράπων καὶ ὑπέρμαχος τῆς ἀληθείας, διὰ τοιοῦτου μέτρου ἔπρεπε νὰ ἀντιμετρηθῇ. Εἶναι ἀξίωμα, ὅτι «ὄπου ἀνακύπτει ἡ ἀλήθεια, ἐκεῖ μάχεται ἡ πλάνη», ἥτις εἶναι νόσος τῆς ψυχῆς πρὶν ὑπάρξῃ.

Ἡ μνήμη τοῦ Νικοδήμου περιεβλήθη μὲ θρύλον διὰ τὴν ἀσκητικὴν τοῦ νοῦ του ζώην, ἣν διήνυσεν «ἐν κόποις καὶ μόχθοις περισσοτέρως». Ὁ ἀσκητικὸς αὐτοῦ, ἡ βαθεῖα του ταπεινώσεως, ἡ πραότης, ἡ χάρις καὶ ἡ πειθὴ τοῦ λόγου του, ἡ ἀνεξάντλητος ἀγάπη του πρὸς τοὺς συνανθρώπους του καὶ τὸν Θεόν, ἀναπηροῦν ἀπὸ τὰς εἰλικρινεῖς σελίδας τῶν βιβλίων του ζωηρῶς.

Ὁ Νικοδήμος δὲν ἔγραψεν ἀπλῶς. Ἐδικαιώθη ὡς «ποιήσας καὶ διδάξας» καὶ ἀντεδοξάσθη ἐν τῇ ἀκηράτῳ ζωῇ, παρά τοῦ εἰπόντος «τοὺς δοξάζοντάς με δοξάσω». Καταπλήσσει δὲ οὗτος ἀπὸ τῆς ἀπόψεως ὅτι, παρέμεινεν ἐντὸς τῶν ὄρων τῆς αὐστηρίας του ἀσκητικότητος, χωρὶς αἱ ἰλιγγιώδεις γνωσιολογικαὶ του πτήσεις νὰ τὸν ἀποσποῦν ἀπὸ τὴν θεμελιώδη πρακτικὴν ζώην τοῦ μοναχισμοῦ, τὴν ἰδέαν τοῦ ὁποίου ὑπηρετεῖ ἐντονώτερον παντὸς ἄλλου.

Ἰπῆρξε μέγας θεολόγος, ὑπὸ τὴν εὐρυτέραν τοῦ ὄρου ἐκδοχὴν, καὶ κατέλιπεν ἔργον τεράστιον, προσωπικόν, ἐνιαῖον, ὑπεύθυνον. Δὲν εὐρέθη ἀπορία, ἣν οἱ Πατέρες ἀφήκαν εἰς τὰ ὑψηλὰ συγγράμματά των, εἰς τὴν ὁποίαν ὁ ὅσιος Νικοδήμος νὰ μὴ διδῇ μίαν ἀληθῆ ἔρμηνείαν, μίαν λύσιν ὀρθήν. Ἐπιπροσθέτως, ἀπεκάλυψεν ἀληθείας κινδυνεύουσας εἰς τὴν αἰθάλην τῆς δουλείας τοῦ Γένους. Διηρμήνευσε κανόνας ἠθικοῦ καὶ μοναστικοῦ βίου, οὓς ἡ ἀγνοία παρεποίησε. Ὀπλίσε πνευματικῶς, ἠθικῶς καὶ θρησκευτικῶς τὸ ἀπελευθερωτικὸν κίνημα τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους. Ἐτροφοδότησε τὴν Ἐπανάστασιν τοῦ 1821. Ἰπῆρξε ὁ συνδετικώτερος κρίκος μετὰ τοῦ ἐκπνεύσαντος θρησκευτικοῦ Βυζαντίου καὶ τῆς μετ' ὀλίγον ἀνισταμένης ψυχῆς τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Ἰπῆρξε ὄντως ἐξέχουσα φυσιογνωμία εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ Ἑθνους καὶ τῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ Ἐκκλησία εὗρεν ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ ἱεροῦ Νικοδήμου τὸν ὠραιόπαθῆ διακοσμητὴν τῆς, ἣ δὲ Ὁρθοδοξία τὸν ἀκαταμάχητον ἀπολογητὴν, τὸν ἕξοχον καὶ σπάνιον συνήγορον, ὅστις κατ' ἐπανάληψιν, κατῆλθεν εἰς ἀγῶνας δογματικούς καὶ εἶχε καταστῆ ὁ φόβος τῶν κακοδόξων. Οὐδεὶς ἐτόλμα νὰ ἀναμετρηθῇ πρὸς τὸν μικροσκοπικὸν αὐτὸν γίγαντα, «τὸν γιγαντωθέντα πρὸ τῆς ἀσῆμου ἡμῶν γενεᾶς» μὲ τὴν σκελετώδη μορφήν, τὴν καταπληκτικὴν μνήμην του καὶ τὴν ἀπίθανον πολυμαθειαν.

Ὁ χαλκέντερος συγγραφεὺς τῆς ἀγιολογίας Σωφρόνιος πρῶην Λεοντοπόλεως, εἰς τὸ σύγγραμμά του «Ἐορτολόγιον τῆς Ἐκκλησίας», ἀποκαλεῖ τὸν Νικοδήμον «ἀγιώτατον, καὶ σοφώτατον, εὐσεβέστατον καὶ συντηρητικώτατον». Πλεῖστοι δὲ ἄλλοι, ἐγκύφοντες εἰς τὰ ἔργα τοῦ ἱεροῦ Νικοδήμου, ἀποφαινόνται, σὺν τοῖς ἄλλοις, ὅτι καὶ μόνον τὸ «Συμβουλευ-

ΒΥΖΑΝΤΙΝΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΚΑΙ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΙ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ

Κατά την διάρκεια του 'Ιεροῦ 'Αγῶνος τοῦ 1821, οἱ πολεμοῦντες ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τοῦ 'Ἔθνους καὶ οἱ θαυμάζοντες τὰ πολεμικὰ κατορθώματα τῶν πολεμιστῶν, οἱ 'Ἕλληνες καὶ οἱ Φιλέλληνες δηλαδὴ, ἐστρέφοντο πρὸς τὴν ἀρχαίαν 'Ελλάδα, τὴν ὁποίαν ἤθελον νὰ ἀναβιώσῃ. Αὐτὸ βέβαια ὀφείλεται εἰς τὴν κλασσικὴν φιλολογίαν, τὴν ἀπαράμιλλον ἔκφρασιν τοῦ ἀρχαίου κόσμου, τὸν φιλοσοφικὸν στοχασμὸν καὶ τὰ ὑπέροχα ἔργα τέχνης τῶν ἀρχαίων. Ὁ καθεὶς θὰ ἤθελε μαζὶ μετὰ τὴν 'Ελευθερίαν νὰ ἐξαναγύριζαν αἱ Τέχναι, τὰ Γράμματα, αἱ 'Επιστῆμαι, ἡ αὐτονομία τοῦ πνεύματος. Εἰς τοῦτο ἦσαν σύμφωνοι οἱ σπουδαιότεροι πνευματικοὶ ἄνθρωποι τοῦ 'Αγῶνος, ὁ Κοραΐς, ἐκδότης τῶν ἀρχαίων, οἱ ποιηταὶ Σολωμὸς καὶ Κάλβος, ὁ ἱστορικὸς τῆς 'Επανάστασεως Σπυρίδων Τρικούπης. Οἱ τριακόσιοι τοῦ Λεωνίδα, τὰ κατὰ θάλασσαν κατορθώματα τῶν ἀρχαίων, ἐνεψύχωσαν τοὺς μαχομένους ὑπὲρ τῆς ἀνεξαρτησίας τῶν 'Ελλήνων. Ἡ μεσαιωνικὴ περίοδος τῆς ἱστορίας μας ἦτο ἀκόμη ἀγνωστος καὶ κανεὶς δὲν ἐσκέφθη νὰ διεκ-

τικὸν 'Εγχειρίδιον» ἤρκει διὰ νὰ ἀνακηρυχθῇ ἄγιος.

'Ανομολογεῖται δὲ ὅτι, πολλὰς ψυχὰς θὰ ἐθρηνόυσαιμεν, ἐὰν δὲν εἶχομεν τὸν «ἀπλανῆ φωστῆρα» τοῦτον, διὰ νὰ μᾶς διδάξῃ, νὰ ἐρμηνεύσῃ καὶ νὰ ἀναλύσῃ τὴν σοφίαν τῶν θεοφόρων Πατέρων μας, ἐὰν δὲν εἶχομεν τὸν πατέρα Νικόδημον, διὰ νὰ μᾶς συναρπάσῃ ὁ πνευματικὸς του κυκλῶν, ἕως τρίτου οὐρανοῦ, ἔνθα τὰ μυστήρια τῆς ἀγιωτάτης Πίστεώς μας, εἰς τὰ ὁποῖα ἦτο μυσταγωγὸς καὶ μυσταγωγούμενος.

Διὰ τοῦτο καὶ ἡ ἁγία ἡμῶν 'Εκκλησία, ἐνώπιον τοῦ ἐπιβλητικοῦ ἔργου τοῦ μεγάλου τούτου Πατρὸς καὶ Διδασκάλου τῆς μεταβυζαντινῆς ἐποχῆς, τῶν μεγίστων ὑπηρεσιῶν του, τῆς «μεμαρτυρημένης ὁσίας βιοτῆς του», ἐγείρουσα αὐτὸν ἀπὸ τοῦ τάφου τῆς ἀγνώμονος σιγῆς, τὸν ἐποποθέτησε μεταξὺ τῶν ἡρωικωτέρων ὁσίων καὶ τῶν ὁσιωτέρων ἡρώων, τῶν πιστοτέρων θεραπόντων τῆς, τῶν εὐγενεστερῶν τῆς τέκνων, τῶν ἀφωσιωμένων τῆς ἐραστῶν, ἵνα «ἐν φωναῖς ἁσμαίων ἁσιγητοῖς» μεγαλύνεται ὁ θαυμαστός ἐν τοῖς ὁσίοις Μέγας Νικόδημος ὁ 'Αγιορείτης.

Τὸ 'Αγιον Ὅρος, σὺν τοῖς ἄλλοις, κατ' ἐξοχὴν πληροῦται σήμερον ὑπὸ αἰσθημάτων εὐγνωμοσύνης πρὸς τὴν Μητέρα Μεγάλην τοῦ Χριστοῦ 'Εκκλησίαν, ἥτις, (προσηκόντως ἐκτιμήσασα πάγκοινον ἀγιορειτικὴν ὁμολογίαν), ἔδωκε τοῖς τέκνοις αὐτῆς τὸν Πατέρα καὶ Διδάσκαλον Νικόδημον τὸν 'Αγιορείτην εἰς κοινὰς λατρευτικὰς ἐκδηλώσεις («ἐν 'Εκκλησίᾳ Μεγάλῃ»). Ὁ δὲ ὀρθόδοξος κόσμος χαίρει χαρᾶ ἀνεκλαήτῳ καὶ δεδοξασμένῳ, διὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς μνήμης τοῦ ἐν μεγίστοις τέκνου τῆς Ὀρθοδοξίας, τὸ ὁποῖον «δοξάζει τὴν 'Ελληνικὴν 'Εκκλησίαν ὕστερα ἀπὸ πολλοὺς αἰῶνας».

ΗΛΙΑΣ Μ. ΛΑΥΡΙΩΤΗΣ

'Αρχιγραμματεὺς τῆς 'Ιερᾶς Κοινότητος
'Αγίου Ὁρους Ἄθω

δικήσῃ ὑπὲρ τῆς 'Ελλάδος τοὺς νέους ἀγῶνας τοῦ Βελισαρίου καὶ τοῦ Ναρσῆ, τῶν στρατηγῶν τοῦ 'Ιουστινιανοῦ, κατὰ τῶν Περσῶν, ἢ τὰς μάχας τοῦ Νικηφόρου Φωκᾶ κατὰ τῶν Ἀράβων, μολονότι ἥρωες ὡς ὁ Φωκᾶς οὗτος, ὁ Τσιμισκῆς, ὁ Διογένης Ρωμανός, ναύαρχοι ὡς ὁ Ὁροφύας, δὲν ἦσαν κατώτεροι τῶν ἀρχαίων. Ἡ παράλειψις αὐτῆ ὀφείλεται εἰς τὸ γενικῶς ἐπικρατοῦν τότε πνεῦμα περὶ τῶν μέσων χρόνων, καὶ συγκεκριμένως εἰς τὴν ἀποδοκιμασίαν τῆς Βυζαντινῆς ἱστορίας ἀπὸ τὸν Ἄγγλον ἱστορικὸν Γίββωνα. Τὸ πνεῦμα αὐτὸ ἀνετράπη κατὰ τὸν παρελθόντα αἰῶνα ἀπὸ τὴ κίνημα τοῦ ῥωμαντισμοῦ, τὸ ὁποῖον ἔτρεψε πρὸς τὴν μελέτην τῶν μέσων χρόνων, τῆς λαϊκῆς γλώσσης, τοῦ βίου καὶ τοῦ πολιτισμοῦ τῶν ἐθνῶν, καὶ μᾶς ἐπλούτισε μετὰ τὴν ἀπόδειξιν τῆς συνεχείας τοῦ 'Ελληνικοῦ 'Ἔθνους ἀπὸ ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρις σήμερον.

Ἄλλ' ἂν κατὰ τὴν διάρκεια τοῦ 'Αγῶνος δὲν ἐπροβάλλετο ἡ Βυζαντινὴ ἱστορία καὶ οἱ συγγραφεῖς τοῦ Μεσαιωνικοῦ 'Ελληνισμοῦ εἰς τὸ αὐτὸ προσκῆνιον μετὰ τοὺς ἀρχαίους, οἱ πατέρες μας ὅμως ἐδέχθησαν τὸ δίκαιον τῶν ἀειμνήστων ἡμῶν αὐτοκρατόρων, ὡς τὸ μέλλον νὰ κανονίξῃ τὰς σχέσεις τῶν ἀπελευθερουμένων 'Ελλήνων. Ὅπερ δὲ τὸ σπουδαιότερον, ἠγωνίσθησαν μετὰ τὴν αὐτὴν ζέσειν ὑπὲρ τῆς Πίστεως, ὅπως ἠγωνίσθησαν ὑπὲρ Πατρίδος. Αὐτῆ ἡ Πίστις ἐξεφράζετο μετὰ τὰ ἱερά 'Ελληνικὰ κείμενα τῆς Ὀρθοδοξίας, τὴν Παλαιὰν Διαθήκην μεταφρασμένην εἰς ἀπλὰ 'Ελληνικὰ ἀπὸ τοὺς Ἑβδομήκοντα, τὴν Καινὴν γραμμένην εἰς τὴν Κοινὴν 'Ελληνικὴν, τοὺς Πατέρας τῆς 'Εκκλησίας, τοὺς μεγάλους ὑμνογράφους τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὕμνων καὶ τοὺς λοιποὺς συγγραφεῖς θρησκευτικῶν κειμένων. Αὐτῆ ὅλη ἡ φιλολογία ἦτο γραμμένη 'Ελληνικὰ, εἰς ἀπλὴν ἢ κοινήν, λογιάν ἢ ἀρχαῖζουσαν γλῶσσαν, ἔμμετρον ἢ πεζὸν λόγον, φράσιν ῥυθμικὴν ἢ στιχηρὰν. Τὸ «Τῆ Ὑπερμάχῳ Στρατηγῶ τὰ νικητήρια», τὸ συμβολικώτατον ἐκεῖνο «Χριστὸς Ἀνέστη», τὸ «Σῶσον Κύριε τὸν λαόν σου», αἱ προσευχαὶ τῆς Ὀρθοδόξου Χριστιανωσύνης μετὰ τὰς ὁποίας ὅλοι ἐγαλουχήθημεν, εἶναι διὰ τοὺς 'Ελληνας ἴσης σημασίας μετὰ τὸν ἀρχαῖον παιᾶνα «Ἴτε, παῖδες Ἑλλήνων, ἐλευθεροῦτε Πατρίδα», ἢ μετὰ τὸν Θούριον, «Ὡς πότε παλληκάρια», τοῦ Ρήγα. Καὶ δὲν πρέπει νὰ τὸ παραβλέπωμεν ποτέ.

'Απὸ τινῶν ἐτῶν ἀνεκινήθη τὸ ζήτημα τῆς διδασκαλίας τῆς Χριστιανικῆς Φιλολογίας εἰς τὰ Σχολεῖα τῆς Μέσης 'Εκπαιδεύσεως. Τὸ ζήτημα τοῦτο ἀνεκίνησεν ὁ γράφων κατὰ δύο τρόπους. Πρῶτον μὲν δι' ὁμιλιῶν καὶ δημοσιευμάτων. Δεύτερον δὲ διὰ παρασκευῆς εκπαιδευτικῶν στελεχῶν καταλλήλων νὰ τὸ χειρισθῶν. Μετὰ μεγάλην εὐχαρίστησιν εἶδομεν κατόπιν νὰ υἱοθετηθῆται ἀπὸ ἄλλους, περιοδικὰ καὶ φιλολόγους, τὸ ζήτημα αὐτὸ καὶ νὰ τίθεται εἰς δημοσίαν συζήτησιν. Νομίζω, ὅτι ὡς πρῶτος ἀνακινήσας τὴν ὑπόθεσιν αὐτὴν πρέπει νὰ δώσω δημοσίᾳ ἐξηγήσεις, πῶς τὴν ἀντιλαμβάνομαι καὶ πῶς ἔχει εἰς τὴν πραγματικότητά. Εἰς τοῦτο μοῦ δίδει τὸ δικαίω-

μα ἡ θέσις μου ὡς διδασκάλου τῆς Βυζαντινῆς Φιλολογίας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ἀθηνῶν καὶ ἡ μακρὰ ἀπασχόλησις μὲ τὰ Βυζαντινὰ κείμενα.

Ἐλέχθη ὅτι ζητοῦμεν νὰ εἰσαγάγωμεν εἰς τὰ Σχολεῖα τὴν διδασκαλίαν τοῦ Εὐαγγελίου καὶ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν ἀπὸ τοὺς φιλολόγους. Τοῦτο δὲν ἐζήτησα ἐγώ. Διότι δὲν νομίζω ὅτι τὸ ἱερὸν κείμενον τῶν Γραφῶν πρέπει νὰ γίνῃ ἀντικείμενον ἀπλῆς φιλολογικῆς περιεργείας εἰς τὰ Σχολεῖα μας, ἐνῶ πρέπει νὰ εἶναι ἡ βᾶσις τῆς ἠθικῆς διδασκαλίας τῶν Ὁρησκειτικῶν, διδασκαλίας ἀνηκούσης εἰς τοὺς Θεολόγους. Οὐδὲ εἶναι μόνοι οἱ τρεῖς Ἱεράρχαι—ὁ Βασίλειος, ὁ Γρηγόριος, ὁ Χρυσόστομος—οἱ ἄξιοι νὰ γνωσθοῦν Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας, διότι καὶ σύγχρονοι τῶν καὶ μεταγενέστεροί τῶν καὶ προγενέστεροί τῶν ὑπάρχουν, τοὺς ὁποίους δυνάμεθα νὰ εἰσαγάγωμεν εἰς τὰ Σχολεῖά μας. Ἡ διδασκαλία ὁμοῦ δὲν θὰ περιορισθῇ εἰς τοὺς ῥήτορας, διότι καὶ εἰς τὴν κλασσικὴν φιλολογίαν διδάσκουμεν ὄχι μόνον Δημοσθένην καὶ Λυσίαν, ἀλλὰ καὶ ποιητὰς καὶ ἱστορικοὺς καὶ φιλοσόφους, Σοφοκλῆ, Θουκυδίδην καὶ Πλάτωνα π. χ. Ποῖος δὲ εἶπεν ὅτι τὸ Βυζάντιον ἔχει μόνους ῥήτορας τοὺς Τρεῖς Ἱεράρχας, ἢ δὲν ἔχει ἄλλο τι ἀπὸ τὴν ῥητορικὴν; Ἀφῆνω ποὺ οἱ Τρεῖς Ἱεράρχαι δὲν εἶναι κἄν Βυζαντινοί, ἀλλὰ προβυζαντινοὶ συγγραφεῖς.

Ἐὰν θέλωμεν, ἀφ' ἐνὸς νὰ παιδαγωγῆσωμεν τοὺς νέους τῶν Σχολείων μας διὰ καταλλήλων διδαγμάτων καὶ κειμένων, καὶ ἐξ ἄλλου νὰ καλύψωμεν τὸ χάσμα ποὺ ὑπάρχει εἰς τὴν διδασκαλίαν τοῦ πολιτισμοῦ μας ἐξ ἐπόψεως γραμματολογικῆς, (σήμερον δὲν διδάσκεται οὐδεὶς λόγιος συγγραφεὺς ἀπὸ Χριστοῦ μέχρι τῆς Ἀλώσεως), τότε πρέπει ν' ἀκολουθῆσωμεν τὴν ἐξῆς γραμμὴν. Χωρὶς νὰ ζημιώσωμεν τὸ μάθημα τῶν ἀρχαίων Ἑλληνικῶν εἰς τὴν Μέσῃν Ἐκπαιδεύσειν καὶ χωρὶς ἔχθραν πρὸς τὰ χρησιμώτατα Νέα Ἑλληνικά, πρέπει παραλλήλως νὰ εἰσαγάγωμεν τμηματικῶς, καὶ ὅταν θὰ ἔχωμεν τὸ πρὸς τοῦτο κατάλληλον ἐκπαιδευτικὸν προσωπικόν, ὡς ἴδιον μάθημα τὰ Χριστιανικὰ Γράμματα. Ὑπὸ τὸν ὄρον τοῦτον δὲν ἐνοοῦμεν τὰ θεολογικὰ κείμενα μόνον ἀπεναντίας. Πρωτίστην θέσιν πρέπει νὰ ἔχουν ἀφ' ἐνὸς μὲν ἡ Ἱστορία, διὰ τῆς διδασκαλίας ἠθολογημένων Βυζαντινῶν ἱστορικῶν, χροναγράφων καὶ βιογράφων, ἐξ ἄλλου δὲ ἡ Ἐκκλησιαστικὴ Ὑμνολογία. Συγγραφεῖς ὡς ὁ Προκόπιος, Ρωμανὸς ὁ Μελωδός, ἡ Ἄννα ἡ Κομνηνὴ, Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός πρέπει νὰ γίνουσι γνωστοί, καὶ εἶναι ἱκανοὶ νὰ παιδαγωγῆσωσιν τὴν νεολαίαν μας.

Κατόπιν πρέπει νὰ ἀνθολογηθοῦν ἡ ῥητορικὴ, ἡ Ὑμνογραφία καὶ ἡ Ἐπιστολογραφία, οἱ ἐπιγραμματοποιοὶ καὶ οἱ φιλόσοφοι, ὅπως ὁ Μιχαὴλ Ψελλός. Εἰς τὴν δευτέραν αὐτὴν κατηγορίαν θὰ ὑπάχθωσιν, πλὴν τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν, καὶ οἱ ἄλλοι Γρηγόριοι, Βασίλειοι, ὁ Φώτιος κλπ. Βυζαντινοὶ συγγραφεῖς. Οὗτοι εἶναι συγγενέστατοι πρὸς τοὺς Ἕλληνας κλασσικοὺς, κάποτε δέ, ὅπως εἰς τὴν ἐπιστολογραφίαν, τοὺς ὑπερβάλλουν. Διότι εἶναι γνωστὸν ὅτι τὸ εἶδος τοῦτο διεμόρφωσαν πολὺ τελειότερον οἱ Βυζαντινοὶ ἀπὸ τοὺς ἀρχαίους.

ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Τὸ πνεῦμα τῆς Ἐκκλησίας εἶναι πνεῦμα ἱεραποστολικῆς. Ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς, κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ ἀλήθεια ἠκούσθη ἐπὶ τῆς γῆς, ἔπρεπε, κατὰ τὴν ἐντολὴν τοῦ Κυρίου, νὰ ἀκουσθῇ «ἀπὸ τῶν δωματίων», τὸ Εὐαγγέλιον νὰ κηρυχθῇ «πάση τῇ κτίσει» καὶ οἱ Ἀποστολοὶ ὤφειλον νὰ μαθητεύσωσιν «πάντα τὰ ἔθνη». Παρέμειναν ὀλίγον εἰς Ἱεροσόλυμα, «ἕως οὗ ἐνδυθῶσι δυνάμιν ἐξ ὕψους» καὶ ἔγιναν «μάρτυρες, ἐν τε Ἱερουσαλὴμ καὶ ἐν πάσῃ τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ Σαμαρείᾳ καὶ ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς».

Μετ' ὀλίγον, ἀληθῶς, μέγα κύμα ἱεραποστολικὸν ἐξεχύθη ἐκ τῆς Παλαιστίνης πρὸς ὅλας τὰς κατευθύνσεις καὶ τὸ Εὐαγγέλιον ἐκηρύχθη εἰς τὸν Ἰσραὴλ τῆς διασπορᾶς καὶ εἰς τὰ ἔθνη.

Εἶναι θαυμαστὴ καὶ ὑπεράνθρωπος ἡ δρᾶσις καὶ τὸ ἱεραποστολικὸν ἔργον τοῦ Ἀποστόλου τῶν ἔθνων Παύλου, ὅστις θὰ παραμείνῃ τὸ φωτεινότερον καὶ ἠρωϊκώτερον παράδειγμα Ἱεραποστόλου μὲ τὰς ὑπερέχουσ ἀποστολικὰς ὁδοιπορίας, τὰ δεινοπαθήματά του καὶ τὴν διοργάνωσιν τῶν Ἐκκλησιῶν.

Μὲ θαυμαστὸν τρόπον ἡ Ἐκκλησία συνέχισε τὴν ἱεραποστολικὴν αὐτῆς δρᾶσιν, κατὰ τοὺς πρώτους αἰῶνας καὶ λαοὶ ὀλόκληροι προσηλυτίσθησαν εἰς τὸν Χριστιανισμόν. Οἱ μεγάλοι τῆς Ἐκκλησίας Πατέρες ὑπῆρξαν θαυμάσιοι ἱεραπόστολοι, ὅπως ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος, ὅστις, καὶ εἰς τὴν ἐξορίαν εὐρισκόμενος καὶ δεινοπαθῶν καὶ κακουχούμενος, δὲν παραλείπει νὰ καταβάλλῃ ὅλας τὰς δυνάμεις, διὰ νὰ διοργανώσῃ ἱεραποστολάς, πρὸς ἐπιστροφὴν εἰς Χριστὸν τῶν εἰδωλοπατρῶν καὶ τῶν βαρβάρων.

Ἡ ἀνταύγεια τῆς δόξης τῆς Ἐκκλησίας, κατὰ τοὺς βυζαντινοὺς χρόνους, ἐσαγήνευσεν ὀλοκλήρους λαοὺς, ὅπως τοὺς Σλαβούς, καὶ ὑπέροχοι ἱεραπόστολοι ἀνεδείχθησαν καὶ εἰργάσθησαν μετ' αὐτοθυσίας, προσενεγκόντες ἀνεκτιμήτους ὑπηρεσίας θρησκευτικὰς καὶ ἐκπολιτιστικὰς.

Διὰ νὰ γίνουσι αὐτὰ ὁμοῦ, χρειάζομεθα βιβλία καὶ κατηρητισμένους εἰς τὰ βυζαντινὰ φιλολόγους. Καὶ διὰ τὰ δύο μοχθοῦμεν καὶ ἐλπίζομεν σὺν τῷ χρόνῳ ν' ἀναπληρωθῇ καὶ αὐτὴ ἡ ἔλλειψις καὶ νὰ φθάσωμεν εἰς ἐν ἀποτέλεσμα ἐνισχυτικὸν τῆς μορφώσεως τῶν Ἑλληνοπαίδων, οἱ ὁποῖοι πρέπει νὰ κατέχουν τὴν πνευματικὴν Ἱστορίαν τοῦ τόπου τῶν ἀπὸ ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι σήμερον ἐν συνεχείᾳ. Ἐν συμπέρασματι ἐπαναλαμβάνω, ὅτι μόνη ἡ εἰσαγωγή Θεολογικῶν κειμένων θὰ ἔδιδεν ἐλλιπῆ ἰδέαν τῆς πνευματικῆς συγκροτήσεως καὶ ἱστορίας τοῦ Βυζαντίου εἰς τοὺς μαθητὰς τῆς Μέσης Ἐκπαιδεύσεως, καὶ δὲν θ' ἀνεπλήρωνε τὸ ὑπάρχον χάσμα εἰς τὴν πνευματικὴν ἱστορίαν τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους. Δι' αὐτὸ πρέπει ν' ἀντιπροσωπευθῇ ἡ ὅλη Βυζαντινὴ Φιλολογία διὰ τῶν ἀξιολογωτέρων αἰσθητικῶς καὶ ἀνθρωπιστικῶς κειμένων, ὄλων τῶν φιλολογικῶν εἰδῶν.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Β. ΤΩΜΑΔΑΚΗΣ

Τακτικὸς Καθηγητὴς τῆς Βυζαντινῆς Φιλολογίας τοῦ Ἀθηνῆσι Πανεπιστημίου

Σήμερον δὲν δύναται νὰ γίνη πολὺς λόγος περὶ ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολῆς τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, οὐχὶ ἀπὸ ἀδιαφορίας καὶ ἔλλειψιν τοῦ ιδεώδους τούτου, ἀλλὰ ἐξ ἀδυναμίας, ὀφειλομένης εἰς ποικίλα ἱστορικά γεγονότα καὶ εἰς τὰς πολλὰς θλιβεράς περιπετείας. Ἐθνικαὶ καὶ φυλετικαὶ διαιρέσεις, βαρβαρικαὶ κατοχαὶ εἰς πλείστας Ἀνατολικὰς χριστιανικὰς χώρας καὶ καθεστωτικαὶ ἀναστατώσεις ἔκαμαν νὰ ἀνακοπῇ σχεδὸν πᾶσα ὀργανωμένη ὀρθόδοξος ἐξωτερικὴ ἱεραποστολικὴ δράσις.

Οἱ δύο μεγάλοι χριστιανικοὶ κλάδοι τῆς Δύσεως, οἱ Ρωμαιοκαθολικοὶ καὶ οἱ Διαμαρτυρόμενοι, μὲ τὴν συστηματικὴν καὶ ὀργανωμένην ἱεραποστολήν, μὲ τὴν προπαγάνδαν καὶ τὰ ἄφθονα μέσα, προσέφεραν καὶ εἰς τὸ παρελθὸν καὶ σήμερον τεραστίας ὑπηρεσίας εἰς τὸν Χριστιανισμόν. Ἀλλ' εἰμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ ὁμολογήσωμεν, ὅτι εἰς τὸν ἱεραποστολικὸν αὐτῶν ζῆλον ὑπεισέρχεται πολλὴ νοθεία καὶ παραφθορὰ τοῦ γνησίου χριστιανικοῦ ἱεραποστολικοῦ ιδεώδους, ὅταν τοῦτο μετατρέπεται εἰς φανατικὸν προσηλυτισμὸν ὁπαδῶν διὰ τὸν ρωμαιοκαθολικισμόν ἢ τὸν προτεσταντισμὸν δι' ὅλων τῶν μέσων, ὅχι ἐκ τῶν ἀπολιτίστων εἰδωλολατρικῶν καὶ ἐξωχριστιανικῶν λαῶν, ἀλλὰ μεταξὺ τῶν ὀρθοδόξων χριστιανικῶν λαῶν τῆς Ἀνατολῆς.

Ἀλλ' ἂν τοιαύτη παρουσιάζεται ἡ κατάστασις τῆς ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολῆς, ἡ ἐσωτερικὴ, ἐν τούτοις, ἱεραποστολικὴ δράσις καὶ εἰς τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν χαρακτηρίζεται ὡς ἀξίολογος. Πανταχοῦ παρουσιάζεται μεγάλη δραστηριότης χριστιανικῆ, ὡς μία διαμαρτυρία καὶ ἀντίδρασις κατὰ τῶν συγχρόνων βεβημάτων τῆς ἀπιστίας καὶ τοῦ ὑλισμοῦ.

Εἰς τὴν χώραν μας ἐμφανίζεται ὑπέροχος ἀνθησις θρησκευτικῆς ζωῆς, ὀφειλομένη εἰς τὰς προσπάθειας τῶν ἐκκλησιαστικῶν ποιμένων, τῶν πνευματικῶν καλλιεργητῶν τῆς ἱεραίας ἐπιστήμης, τῶν εὐσυνειδήτων χριστιανῶν διδασκάλων καὶ καθηγητῶν τῆς νεότητος καὶ εἰς πολλοὺς ἄλλους γνωστούς καὶ ἀγνώστους ἐργάτας τοῦ Εὐαγγελίου καὶ μικροὺς καὶ μεγάλους προμάχους τῆς ἀγίας ἡμῶν πίστεως, ὅτινες, εἴτε ὡς ἄτομα κατ' ἴδιαν, εἴτε συνεργαζόμενοι εἰς διαφόρους θρησκευτικὰς ὀργανώσεις, ἠνάλωσαν τὴν ζωὴν τῶν ὑπὲρ τοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλησίας. Ὡς ἐπιπέλασμα δὲ τῶν προσπαθειῶν τούτων ἦλθεν ἡ ἀπὸ ἐπιτασίας πραγματοποιηθεῖσα ἀναδιοργάνωσις τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, ἐπὶ τῷ σκοπῷ τῆς συστηματικοποιήσεως καὶ τοῦ συντονισμοῦ τοῦ ὅλου ἔργου τῆς ἐν Ἑλλάδι ἐσωτερικῆς Ἱεραποστολῆς ὑπὸ τὴν ἀμεσον ἐποπτεῖαν καὶ καθοδήγησιν τῆς ἀνωτάτης παρ' ἡμῖν Ἐκκλησιαστικῆς Ἀρχῆς.

Ἐν τούτοις, αἱ πνευματικαὶ καὶ ἠθικαὶ ἀνάγκαι τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ ἐξακολουθοῦν νὰ εἶναι τεράστιαι, βαθυτέρα δὲ παρατήρησις πείθει, ὅτι εἰς τὸν τόπον μας εἶναι ἀνάγκη νὰ καλλιεργηθῇ ἀκόμη περισσότερο τὸ ἱεραποστολικὸν πνεῦμα, τὸ γνήσιον καὶ ὀλοκληρωμένον ἱεραποστολικὸν πνεῦμα τῆς πρώτης Ἐκκλησίας, τὸ μόνον ἱκανὸν νὰ δημιουργήσῃ τοὺς φλο-

γεροὺς πρωτοπόρους τῆς θρησκευτικῆς τοῦ τόπου ἀναγεννήσεως.

Ἡ Ἐκκλησία μας ἔχει ἀνάγκη ν' ἀποκτήσῃ πολυπληθεστέραν ἀκόμη στρατιάν ἀπὸ ἀνθρώπους ἀληθῶς πνευματικούς, ἀνιδιοτελεῖς, μὲ πλήρη αὐταπάρησιν, οἱ ὅποιοι θὰ ἀποδυθῶν, χωρὶς ἐπιφυλάξεις καὶ δισταγμοὺς καὶ ὑπολογισμοὺς, εἰς τὸν σκληρὸν ἀλλὰ ὠραῖον καὶ ἄγιον ἀγῶνα τῆς χριστιανικῆς καὶ ἠθικῆς ἀνορθώσεως τοῦ κόσμου.

Ἐν μέσῳ τοῦ ἀχαλινώτου ἐγωϊσμοῦ καὶ τῆς ἀκατασχετοῦ φθορᾶς τῆς ἐποχῆς μας, ἀληθεῖς ἱεραπόστολοι θὰ ἀπετέλουν σπουδαίαν δύναμιν ἀνασταλτικὴν τοῦ κακοῦ. Ἐν μέσῳ τῶσων ἀπίστων καὶ ἀσώτων, χωρὶς ἰδανικά καὶ πνοὴν ἀνωτέραν, διατὶ νὰ μὴ ἀστράψουν καὶ νὰ μὴ καταυγάσουν τὴν κοινωνίαν φωτοβόλοι νέοι ἱεραπόστολοι, οἱ ὅποιοι θὰ ζωογονήσουν τὴν νεκρὰν ἀνθρωπότητα καὶ θὰ ὀδηγήσουν πρὸς τὰ ὑψηλὰ ἰδανικά, τὰ ὅποια τόσοι διδάσκαλοι τοῦ ψεύδους καὶ ἐργάται τοῦ σκότους περιφρονοῦν καὶ καταπατοῦν καὶ τὸν κόσμον ἐμποδίζουσι νὰ τὰ γνωρίσῃ καὶ νὰ τὰ ζήσῃ;

Ὅταν τόσοι κήρυκες «ἐλευθερίας» καὶ τόσαι θεωρίαι «ἀληθείας καὶ δικαιοσύνης» σύρουσι αἰχμάλωτον τὸν λαὸν καὶ τὸν ῥίπτουν εἰς ἀφαντάστως σκληρὰς δοκιμασίας καταστροφῆς, διατὶ νὰ μὴ ἀναφανοῦν, ὅσον τὸ δυνατόν πολυπληθέστεροι, ὡς λέοντες βρυχώμενοι καὶ ἄγγελοι σαλπικταί, οἱ ὑπέρμαχοι τῆς χριστιανικῆς πίστεως;

Σήμερον, περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλην ἐποχὴν, πρέπει νὰ ἀναφανοῦν μέσα εἰς τὰ ἔρειπια καὶ τοὺς καπνοὺς, μέσα ἀπὸ τὰ αἵματα καὶ τὴν καταστροφήν, οἱ ἀτρόμητοι πρωτοπόροι, οἱ φωτεινοὶ ἐμπνευσταί, οἱ ἱεραπόστολοι μιᾶς συγχρονισμένης χριστιανικῆς σταυροφορίας, διὰ τὸν ἐπανευαγγελισμόν τῆς ἀληθείας μεταξὺ τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου τῆς νεοειδωλολατρίας καὶ τῆς ἀπιστίας.

Τὸ ἔργον εἶναι δύσκολον καὶ βαρὺ. Εἶναι τὸ ἔργον τῶν Ἀποστόλων, τῶν Μαρτύρων καὶ τῶν Ἀγίων. Ἱεραποστολικὸν πνεῦμα θὰ εἴπῃ, νὰ βάλῃς τὴν γνώσιν καὶ τὸν πλοῦτον καὶ τὴν ἡσυχίαν καὶ τοὺς τίτλους καὶ τὰς τιμὰς καὶ κάθε ἀγαθὸν ὕλικὸν ἢ πνευματικὸν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Χριστοῦ. Νὰ μὴ κρατήσῃς τίποτε διὰ τὸν ἑαυτὸν σου· ἀλλὰ νὰ γίνῃς ἓνα ὀλοκαύτωμα διὰ τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ. Ἱεραποστολικὸν πνεῦμα εἶναι ἡ πλήρης καὶ ὀλοκληρωτικὴ ἀφιέρωσις εἰς τὸν Θεόν. Καὶ πρέπει νὰ ὑπάρξουν καὶ ἐκεῖνοι, ποὺ χωρὶς δεσμοὺς τῆς οἰκογενείας καὶ περιορισμοὺς τοῦ κόσμου, μὲ τελείαν ἀπαλλαγὴν ἀπὸ ὅλας τὰς μερίμνας καὶ μὲ πλήρη ἀποδέσμευσιν ἀπὸ κάθε κοσμικὴν φροντίδα, θὰ εἶναι ἐντελῶς ἀπερίσπαστοι εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Κυρίου.

Τοιοῦτο πνεῦμα, λέγουσι μερικοὶ, ὅτι δὲν εὐρίσκειται εὐκόλα καὶ τοιαύτη αὐταπάρησις καὶ ἀπόταξις σπανίως, δῆθεν, συναντᾶται. Εἶναι ἀληθές, ὅτι αὐτὸ εἶναι τὸ στενώτερον μονοπάτι τῆς χριστιανικῆς αὐτοθυσίας. Καὶ δὲν εἶναι παράξενον, ἂν εἶναι κάποτε σπάνια τὰ ὠραῖα αὐτὰ ἀνθὴ εἰς τὴν ἀνυδρον καὶ ἄγονον ἔρημον τῆς ὕλοφροσύνης μιᾶς ἐποχῆς, ὅπως ἡ ἰδικὴ μας.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

ΕΠΙ ΤΗΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 1000/1954 ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΕΩΣ
ΤΟΥ ΝΟΜΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ *

(Χαρακτήρ περιεχομένου τῆς 'Ιερωσύνης.
Χαρακτήρ περιεχομένου τῆς Μοναχικῆς 'Ομολογίας)

7. Οὕτω κατάδηλον γίνεται ἐκ τῶν ἀνωτέρω τίς ἡ ἐξαγομένη ἐκ τῆς περὶ μυστηρίων δογματικῆς διδασκαλίας τῆς 'Εκκλησίας καὶ τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου ἔννοια τοῦ περιεχομένου τοῦ θειοτάτου μυστηρίου τῆς 'Ιερωσύνης, ἥτις συνοδεύει ἰσοβίως τὸν μετεληφῶτα τοῦ θείου Χαρίσματος αὐτῆς, μὴ ἐπηρεαζομένη ποσῶς καὶ ἐξ αὐτῆς ταύτης τῆς ποινῆς τῆς καθαιρέσεως.

Διότι, καθ' ἃ πλήρως ἀπεδείχθη, καὶ ὁ καθαιρέθεις μετὰ τὴν ἐπιβολὴν εἰς αὐτὸν τῆς ποινῆς τῆς καθαιρέσεως διαίγει πλέον διὰ λόγον ποινῆς ἐν τῷ ποιμνίῳ τῆς 'Εκκλησίας, εἴτε ὡς λαϊκὸς εἴτε ὡς μοναχός, ἦτοι αὐτοδικαίως (ipso jure) μεταγόμενος εἰς τὴν τάξιν τῶν πιστῶν ἐξ ἧς εἰσῆλθεν εἰς τὸν 'Ι. Κλήρον πρὸ τῆς χειροτονίας του¹, ἄνευ κινδύνου διαφυγῆς ἐκ τῶν συνεπειῶν τῆς ποινῆς τῆς

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 122.

1. 'Επὶ τῇ διδομένῃ δ' εὐκαιρίᾳ ταύτῃ ὑπομιμνήσκομεν, ἵνα ἡ δέουσα καταβάλληται προσοχὴ ὑπὸ τῶν συγκροτούντων τὰ κατὰ τὸν Ν. 5383/1932 «περὶ τῶν ἐκκλ. δικαστηρίων κτ.λ.» συνηστημένα Συνοδικὰ 'Εκκλησιαστικὰ Δικαστήρια τῆς 'Εκκλησίας τῆς 'Ελλάδος Σεβ. 'Αρχιερέων, ὅπως, ὡς αὐκὶς ἐπιβάλλεται ἡ ποινὴ τῆς καθαιρέσεως εἰς καταδικαζόμενον ἐπὶ ἀδικήματι, δι' ὃ προβλέπεται ἡ τοιαύτη ποινὴ, κληρικόν, ἐν τῇ ἐκδιδομένῃ καταδικαστικῇ ἀποφάσει ἀναφέρεται ἐπιμελῶς εἰς τὴν ἐν τῷ ποιμνίῳ τῆς 'Εκκλησίας κατάγεται τάξιν ὃ καταδικασθεὶς, ἦτοι εἰς τὴν τῶν μοναχῶν ἢ τῶν λαϊκῶν, καὶ οὐχί, ὡς πολλάκις εἰθισται, νὰ ἀναφέρεται ἡ κατάξις τῶν καθαιρουμένων ἱερομονάχων εἰς τὴν σειρὰν τῶν λαϊκῶν... πρᾶγμα ὅπερ πολλὰ δύναται νὰ δημιουργήσῃ ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ πράξει δυσάρεστα ἐπακόλουθα.

'Αλλὰ μήπως ἐστεῖρευσαν αἱ πηγαὶ τῆς Θείας Χάριτος; 'Ἐπαυσαν τὰ χαρίσματα τοῦ 'Αγίου Πνεύματος; 'Ἡτόνησεν ἡ δύναμις τῆς 'Εκκλησίας;

"Οχι. 'Υπάρχει ἡ ταμειοῦχος τῆς χάριτος, τῆς δυνάμεως καὶ τῆς ἀληθοῦς ζωῆς, ἡ 'Εκκλησία. 'Ἐκείνη ἔχει τὸν πρῶτον λόγον εἰς τὴν ἠθικὴν καὶ πνευματικὴν ἐξανάστασιν τῆς Κοινωνίας. Αὐτὴ θὰ ἐκπαιδεύσῃ, θὰ ὀργανώσῃ καὶ θὰ παρατάξῃ ἀπέναντι τῶν ποικιλοτρόπων ἐχθρῶν τῆς ἀληθείας στρατιώτας τῆς πίστεως. 'Ὅσον ὀλίγοι δὲ καὶ σπάνιοι καὶ ἂν φαίνονται αἱ περιπτώσεις τῶν πιστῶν μὲ τὸ βαθθὶ ἱεραποστολικὸν πνεῦμα, ἡ καθημερινὴ πείρα ἀποδεικνύει, ὅτι δὲν ἐλλείπουν μήτε σήμερον. 'Ἄς ἀναζητηθῶν καὶ ἄς ἐπιστρατευθῶν, ὅσοι, ἀκολουθοῦντες τὴν εἰδικὴν κλήσιν των, αἰσθάνονται τὴν καρδίαν των ἠχμαλωτισμένην ἀπὸ μίαν ἀνεπιφύλακτον καὶ ὀλοκληρωτικὴν ἀφιέρωσιν εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν ἀνθρώπων. 'Θὰ προσέλθουν προθύμως καὶ μὲ μέγαν ἠρωϊσμόν θὰ ἐνισχύσουν μὲ τὴν αὐτοθυσίαν των τὸ ἔργον τῆς ἐσωτερικῆς 'Ιεραποστολῆς.

'Αρχιμ. ΤΙΜΟΘΕΟΣ ΠΑΠΟΥΤΣΑΚΗΣ

καθαιρέσεως, αἱ ὁποῖαι παρακολουθοῦν αὐτὸν βιοῦντα ἐν τῷ ποιμνίῳ τῆς 'Εκκλησίας, εἴτε ἐν ἰδιότῃ λαϊκοῦ εἴτε ἐν ἰδιότῃ μοναχοῦ, ὡς κατάδικον, ὡς καθηρημένον κληρικόν, ἐπαπειλοῦσαι συνεχῶς καὶ ἀδιαλείπτως κατ' αὐτοῦ τὰς τρομερὰς κυρώσεις τοῦ ΚΗ' 'Αποστολικοῦ Κανόνος, ἐφ' ὅσον ἤθελεν ἐπιχειρήσει τι τὸ ἱερατικόν, παραπλησίως τῶν παρακολουθουσῶν αὐτὸν καὶ ἄλλων ἀπειλῶν ἐκ κυρώσεων¹. Πλὴν ὅμως καὶ ἀποστεροῦσαι αὐτὸν τοῦ ἐνεργεῖν ὅ,τι εἰς λαϊκὸν προσήκει, ἀλλ' εἰς κληρικόν εἶναι ἀπηγορευμένον (λ. χ. σύναψις γάμου, κ. ἄ.), ἐφ' ὅσον καὶ μόνον ἐκ τῆς τάξεως τῶν λαϊκῶν εἶχεν εἰσέλθει κανονικῶς εἰς τὸν 'Ι. Κλήρον², διότι ἂν ἐκ τῆς τοιαύτης τῶν μοναχῶν εἶχεν εἰσέλθει εἰς αὐτόν, ἐξακολουθοῦν παρακολουθοῦσαι αὐτόν αἱ ἐκ τῆς Μοναχικῆς 'Ομολογίας ἀνατέλλουσαι αὐστηραὶ κυρώσεις.

Ταῦτα περὶ τῆς 'Ιερωσύνης.

Καὶ νῦν ὁ λόγος περὶ τῶν ἐκ τῆς Μοναχικῆς 'Ομολογίας συνεπειῶν.

III

8. Μοναχικὴ ἀπόκαρσις (ἄλλως μοναχικὴ κουρά) εἶναι ἡ κανονικὴ τελετὴ καὶ πράξις, διὰ τῆς ὁποίας ὁ ἐπιθυμῶν τὴν περιβολὴν τοῦ μοναχικοῦ σχήματος, δίδων τὴν ἱεράν τῆς μοναχικῆς ἐπαγγελίας διαβεβαίωσιν (Μοναχικὴ 'Ομολογία) πανηγυρικῶς καὶ κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ Εὐχολογίου καὶ κειρομένης διὰ σταυροειδοῦς ἀποκάρσεως τῆς κόμης αὐτοῦ κατατάσσεται τυπικῶς καὶ ἐπισήμως εἰς τὰς τάξεις τῆς Μοναχικῆς 'Αδελφότητος, γινόμενος μόνιμον καὶ κανονικὸν μέλος αὐτῆς³. Συνέπειαι τῶν διὰ τῆς μοναχικῆς ἀποκάρσεως διδομένων ὑποσχέσεων, ἄστινας ἀπαιτεῖ ἡ τῆς μοναχικῆς ἐπαγγελίας ἱερά διαβεβαίωσις (Μοναχικὴ 'Ομολογία) ἦτοι α) τῆς παρθενίας, β) τῆς ὑπακοῆς καὶ γ) τῆς πτωχείας προβάλλει ἡ δέσμευσις τοῦ κανονικῶς διὰ τῆς μοναχικῆς ἰδιότητος περιβληθέντος εἰς τὸ διηνεκὲς ὑπὸ ταύτης⁴, διότι ἡ τοιαύτη τῆς μοναχικῆς ἐπαγγελίας ἱερά διαβεβαίωσις, ἀπαξ δοθεῖσα, ἐπιφέρει ἐπὶ τοῦ ἀποδεξαμένου ταύτην τὸν χαρακτήρα τοῦ ἀνεξαιλέπτου καὶ ἀναλλοιώτου, δυνάμεως ἴσης πρὸς ἐκεῖνο τῶν μυστηρίων τοῦ βαπτίσματος καὶ τῆς 'Ιερωσύνης, ὡς τοῦ ἀσκητικοῦ

1. 'Εκτενῶς παρὰ Παν. 'Ι. Παναγιωτάκῳ, 'Η 'Ιερωσύνη, σελ. 113 ἐπ.

2. Τὸ ὑπὸ τῆς ὡς ἄνω Γνωματεύσεως ἐπικαλούμενον ἐπιχειρήμα, περὶ τῶν κρατούντων ἐπὶ τοῦ θέματος ἐν Γαλλίᾳ, συγχωροῦντων εἰς τὸν παραιτούμενον κληρικόν τὴν σύναψιν γάμου, κατὰ τὸν πολιτικὸν βεβαίως τύπον, κρίνεται ὅπως ἄστοχον, διότι, ὡς γνωστόν, ἐν Γαλλίᾳ ἰσχύει τὸ σύστημα τοῦ τελείου χωρισμοῦ τῶν σχέσεων 'Εκκλησίας καὶ Πολιτείας (ἴδε Παν. 'Ι. Παναγιωτάκῳ, 'Εκκλησία καὶ Πολιτεία ἀνὰ τοὺς αἰῶνας, σελ. 221-222, 1939).

3. 'Ἴδε, ἀντὶ παντὸς ἄλλου, τὴν μοναδικὴν καὶ κλασσικὴν περὶ τοῦ νομοκανονικοῦ καθεστῶτος τῶν Μοναχικῶν θεσμῶν συμβολὴν τοῦ ἐν μακαριστοῖς διαπρεποῦς ἐρευνητοῦ P. Placidus de Meester, De Monachico Statu iuxta disciplinam byzantinam, statuta selectis fontibus et comen-tariis instructa, indices, σελ. 50, 385 ἐπ., Typis polyglotis Vaticanis, MCMXLII.

4. P. Placidus de Meester, μν. ἔργ. σελ. 50, 374 ἐπ.

δρομή μάλιστα και τῆς Πολιτικῆς Ἐξουσίας, ἥτις συντρέχει ἐπὶ τούτου θερμῶς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἐξουσίαν¹, ἐπαναγόμενος οὕτω εἰς τὴν Μοναστικὴν τάξιν καὶ τὴν ἀκρίβειαν.

IV

10. Ἡ ἐμπεριστατωμένως πῶς ἀνωτέρω λαβοῦσα χάωρον ἀνάπτυξις περὶ τοῦ περιεχομένου τοῦ θειοτάτου μυστηρίου τῆς Ἱερωσύνης καὶ τῆς Μοναχικῆς Ὁμολογίας, πείθουσα περὶ τῆς διασφάλισης τούτων ἐκ μέρους τῆς δογματικῆς περὶ μυστηρίων διδασκαλίας τῆς Μιᾶς, Ἀγίας, Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας καὶ τοῦ βάσει ταύτης ὑπὸ τῆς αὐτῆς συντεταγμένου καὶ ἀπ' αἰώνων ἀμεβλήτως ἰσχύοντος Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας, ἦτοι τῶν θείων καὶ Ἱερῶν Κανόνων τῶν πανσέπτων Ἀποστόλων, τῶν Ἀγίων Οἰκουμενικῶν καὶ Τοπικῶν Συνόδων, τῶν Ἀγίων Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας, καὶ τῆς Ἱ. Παραδόσεως, ἡ ἀπαράγραπτος τοῦ ὁποίου τήρησις ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ καθόλου ὑπερηρέθη καὶ διησαφίσθη Κανονικῶς², ὑποχρεῶσα τὴν ἀπαρασάλευτον τούτου τήρησιν ὑπὸ τῶν ἐκασταχοῦ Ὁρθόδοξων Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν, ἐπ' ἀπειλῆ, ἐν ἀντιθέτῳ περιπτώσει, ἥτοι ἐνδεχομένης ἀπομακρύνσεως ἐκ τοῦ θριγγοῦ αὐτοῦ, ὀριστικῆς διακοπῆς ἀπὸ τοῦ Ὁρθόδοξου Κλήματος καὶ δόγματος, συνηγορεῖ εἰς ἀπόδειξιν τῆς ὀρθῆς γνώμης, ὅτι ἡ ἀνεπιφύλακτος ἀποδοχὴ αὐτῆς ἴσταται ὡς ἱερά ὑποχρέωσις καὶ καθήκον καὶ διὰ τὴν Αὐτοκέφαλον Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος³.

Ἄλλ' ἐκτὸς τῆς ἀνωτέρω ὑποχρέωσεως, ἥτις δεσμεύει τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος πρὸς τοῦτο, ἀναβλύζει καὶ ἕτερα τοιαύτη, ἐκπηγά-

θυποβληθῆναι, καὶ ἄκοντα τὰ μοναχικὰ ἐνδυσθῆναι καὶ μοναστηρίῳ ἐγκατακλείσθαι», καν. Ζ'. Χάλκηδόνος (Σ.Β. 223), Βαλσαμίων, Σ. Β. 233, 656 ἐπ., ἴδε καὶ P. Placidius de Meester, μν. ἔργ. σ. 400 ἐπ. (πρὸς διάψευσιν τῆς ὡς ἔνω Γνωματεύσεως ὑποστηριζούσης ἀνυπαρξίαν κανονικῶν διατάξεων, διατασσουσῶν τὸν ἐγκλεισμόν τοῦ ἀποδιδράσκοντος Μοναχοῦ εἰς ἱερὰν Μονήν).

1. Νεαρὰ PKI'. νβ «εἰς μοναστήριον βάλλεσθαι», Νεαρὰ VIII Λέοντος ΣΤ' τοῦ Σοφοῦ «περὶ τοῦ τὸν ἀθετεῖν ἀπονοηθέντα τὸ σεβάσιμον τῆς μονήρουσ πολιτείας σχῆμα καὶ ἀν' ἐκείνου τὸ λαϊκὸν ὑποδύμενον, ὡς ἂν ἐν τούτῳ θρασυνοήθει πράττειν καὶ ἄκοντα αὐτὸν εἰς ἐκεῖνο ἀποκαθίστασθαι καὶ ἡς κακῶς ἀπέδρα Μονῆς, ἐν αὐτῇ παραδίδοσθαι... ἀλλ' ὅπερ ἡ ἐκκλησιαστικὴ φυλάττειν οἶδε κατὰστασις οὐ συγχωροῦσα λαϊκὸν ἀναλαμβάνειν σχῆμα, κἂν πολλάκις ἀλίη τις τὸν μονήρη βλον ἀθετῶν, τοῦτο καὶ ἡμεῖς νόμῳ κελύομεν» (J.G.R., 3.79 ἐπ.) ἴδε καὶ ἀρθ. 11, 153 τοῦ ν. 5383] 1932 «περὶ τῶν Ἐκκλ. Δικαστηρίων κ.τ.λ.» (Ἀγγ. Καμβύσης, Οἱ Ἐκκλ. Νόμοι, σελ. 70, 119, 1952) δι' ὧν προβλέπεται ἡ ποινὴ τοῦ σωματικοῦ περιορισμοῦ μέχρι τριῶν ἐτῶν εἰς ἰ. Μονὴν κατὰ τοῦ ἀποδιδράσκοντος μοναχοῦ, ἐπιβαλλομένη ὑπὸ τοῦ Ἐπισκοπικοῦ Δικαστηρίου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, τῆς οἰκίας ἀποφάσεως ἐκτελουμένης συνδρομῆ τῆς Ἀστυνομικῆς Ἀρχῆς.

2. Καν. Β'. Τρούλλου (Σ. Β. 308 ἐπ.), καν. Α'. τῆς Β'. Νικαίας (Σ. Β. 555 ἐπ.), ἴδε καὶ N. Milasch—M. Ἀποστολόπουλον, Ἐκκλ. Δίκαιον, σελ. 80 ἐπ.

3. ἴδε καὶ Παν. Ἱ. Παναγιωτάκου, Γενικαὶ Παρατηρήσεις ἐπὶ τῆς θέσεως τῆς Θρησκείας καὶ τῆς Ἐκκλησίας ἐν Ἑλλάδι κατὰ τὸ ἰσχύον Σύνταγμα τῆς 1ης Ἰανουαρίου 1952, ἐν Α. Ε. Κ. Δ., τόμ. Ζ'. σελ. 3. ἐπ., 1952.

ζουσα ἐκ τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου καὶ τῶν νόμων τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτείας, οἵτινες, ρυθμιζόντες τὰς ἐπὶ τούτου σχέσεις τῶν δύο Ἐξουσιῶν Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας βάσει τοῦ ἀπ' αἰώνων ἰσχύοντος συστήματος τῆς «νόμῳ Κρατοῦσης Πολιτείας⁴», ἀναγνωρίζουν τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος ὡς Αὐτοκέφαλον καὶ τελείως ἐλευθέρην κατὰ τὴν ἄσκησιν τῶν ἐαυτῆς πνευματικῶν καθηκόντων⁵, πλὴν ὑπὸ τὴν ἱερὰν ὑποχρέωσιν τῆς ἐκ μέρους αὐτῆς τηρήσεως ὅλων ἐκείνων τῶν γνωρισμάτων, δι' ὧν Αὕτη διακρίνεται ἀναποσπαστῶς συνδεδεμένη πρὸς τὴν Μεγάλην ἐν ΚΠόλει Ἐκκλησίαν καὶ τὰς ἀνὰ τὸν κόσμον λοιπὰς ὁμοδόξους Ἐκκλησίας, τοὔτεστι τῆς Ἱ. Παραδόσεως καὶ τῶν θείων καὶ Ἱερῶν Κανόνων τῶν Ἀγίων καὶ πανσέπτων Ἀποστόλων, τῶν Οἰκουμενικῶν καὶ Τοπικῶν Συνόδων καὶ τῶν Ἀγίων Πατέρων, ἐν ἐνὶ λόγῳ τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Μιᾶς, Ἀγίας, Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας⁶. Γνωστὸν δὲ ὅτι τὴν ὑποχρέωσιν ταύτην, ἀφ' ὅτου παρ' ἡμῖν ὁ κυρίαρχος Ἑλληνικὸς Λαὸς ἤξιώσε τὴν διὰ Κατ. Χάρτου κατοχύρωσιν καὶ λειτουργίαν τῶν ἀτομικῶν αὐτοῦ δικαιωμάτων καὶ ἐλευθεριῶν, ὁ Ἑλληνὶς συνταγματικὸς νομοθέτης, γνωρίζων καλῶς τὴν ἀνὰ τοὺς αἰῶνας ἐξέλιξιν τῶν σχέσεων τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτείας πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν Ἐθνικὴν Ἐκκλησίαν, διετύπωσε ἐκτοτε ὑπὸ τύπον συνταγματικῆς διατάξεως, δηλώσας σαφῶς τὴν περὶ τούτου θεμελιώδους περιεχομένου βούλησιν του⁴.

1. Κωνστ. Πάλλης, Ἐκκλ. Δίκαιον, σελ. 20 ἐπ., Παν. Ἱ. Παναγιωτάκος, Ἐκκλησία καὶ Πολιτεία ἀνὰ τοὺς αἰῶνας, σελ. 245 ἐπ., 1939.

2. Πολλάκις τὰ τοιαῦτα καθήκοντα ὀρίζονται καὶ διὰ νόμου, ὡς ἀρθ. 1, 6, 7 τοῦ ν. 671]1943 «περὶ Κατ. Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», ἀρθ. 1, 12, 13 ν. 5383]1932 «περὶ τῶν Ἐκκλ. Δικαστηρίων κτ.λ.», ἴδε καὶ Ὁλομ. Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας 491]1940, 583]1940, 297]1942.

3. Ἄρθρον 2 τοῦ Συντάγματος, ἀρθ. 1 ν. 671]1943 «Περὶ Κατ. Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», δι' ὃν λόγον ἡ Αὐτοκέφαλος Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος δικαίως ἀξιοῖ εἰς τὸ δυσχερὲς κεφάλαιον τοῦτο τὴν κατὰ τοὺς κανόνας ἀνεπιφύλακτον ὑποδοχὴν καὶ ἀποδοχὴν τῶν ὑπ' Αὐτῆς διατασσουσῶν ἐκ μέρους τοῦ χριστεπωνύμου πληρώματος αὐτῆς, καὶ δὴ εἰς τὸ λεπτόν θέμα τῆς ἀσκήσεως τῆς λατρείας τοῦ ἐπικρατοῦντος Ὁρθόδοξου δόγματος, ἐκείνη κατ' ἀπόλυτον Αὐτῆς εὐθύνην ἔναντι συμπάσης τῆς Ἀνατολικῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας ἀποκλειστικῶς καθορίζουσα, πάντοτε βάσει τῶν Κανόνων καὶ τῆς Ἱ. Παραδόσεως, τὴν μέθοδον, τὸν τρόπον καὶ τὰ μέσα τῆς τοιαύτης ἀσκήσεως (ἀρθ. 6 ν. 671]1943). Πᾶσα ἀρνησις οἰουδήποτε μέλους τοῦ χριστεπωνύμου πληρώματος αὐτῆς, εἴτε τοῦτο ἀνήκει εἰς τὴν τάξιν τῶν «ἀρχόντων», τοὔτεστι τὸν Ἱ. Κλήρον, εἴτε εἰς τὴν τάξιν τῶν «ἀρχομένων», τοὔτεστι τὸ ποιμνιον, ἀπειλεῖ αὐστηροτάτας κυρώσεις καθ' αὐτοῦ, διότι, καθ' ὃ εἴρηται, εἶναι ὑποχρεωμένον νὰ ὑποτάσσῃται εἰς τὰς ἐπιταγὰς αὐτῆς, ἐφ' ὅσον ἐπιθυμεῖ νὰ ἀνήκη ἐν τούτῳ αὐτῆς.

4. Ἄρθρα 1 καὶ 2 τοῦ Συντάγματος 1844 «περὶ Θρησκείας καὶ Ἐκκλησίας», ἀτινα περιελήφθησαν εἰς πάντα τὰ κατὰ καιροὺς ἐκτοτε ψηφισθέντα Σύντάγματα τῆς Ἑλλάδος⁵ πλεῖον παρὰ Παν. Ἱ. Παναγιωτάκου, Γενικαὶ Παρατηρήσεις ἐπὶ τῆς θέσεως τῆς Θρησκείας καὶ τῆς Ἐκκλησίας ἐν Ἑλλάδι, ἐν Α. Ε. Κ. Δ., τόμ. Ζ'. σελ. 14 ἐπ., 1952, σχετικῶς καὶ ὁ Λαρίσης Δωρόθεος, Νομοκανονικαὶ Ἐρευναι, σελ. 18, 1951.

Βασική τῆς ὡς ἄνω θεμελιώδους ἀρχῆς προβάλλει συνέπεια, διαγορευούσα ὅτι ἡ Αὐτοκέφαλος Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, κατὰ τὸν χρόνον τῆς ὑπ' αὐτῆς ἀσκῆσεως τῶν ἐκ τοῦ Συντάγματος καταχωρωμένων κυριαρχικῶν δικαιωμάτων της, μηδέποτε δύναται ν' ἀποδεχθῆ πολιτειακὸν ἐκκλησιαστικὸν νόμον, ἔστω καὶ σιωπηρῶς, ἀντίθετον περιέχοντα διάταξιν πρὸς Κανόνα τῆς Ἀνατολικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, τοῦ τελευταίου τούτου ἔντος θεμελιώδους καὶ ἐπισημειωμένην ἔχοντος τυπικὴν δύναμιν ἐκ τῆς τοῦ Συντάγματος ἀναβλυζούσης ὑπὲρ αὐτοῦ προστασίας¹, διότι, ὡς γνωστὸν, κατὰ τὴν ὁρθὴν ἔννοιαν τοῦ ἀρ. 2 τοῦ Συντάγματος, ἰσχύουν ἐν Ἑλλάδι ἀπολύτως πάντες ἀνεξαίρετως οἱ ἐκκλησιαστικοὶ κανόνες, ἐξαίρεσει ἐκείνων οἵτινες ἀντιβαίνουν εἰς τὸ Σύνταγμα ἢ περιπεσόντες ἀφ' ἑαυτῶν εἰς ἀχρηστίαν ἢ πράκτησαν².

11. Τούτου σαφῶς δοθέντος, γνωστὸν προβάλλει, ὅτι καὶ ἡ ἰσχύουσα παρ' ἡμῖν Ἐκκλησιαστικὴ Νομοθεσία ἔχει καταστρωθῆ βάσει τῆς ἀνωτέρω γραμμῆς, μεταξὺ τῆς ὁποίας περιλαμβάνεται καὶ ὁ νόμος 5383/1932 «περὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων καὶ τῆς πρὸ αὐτῶν διαδικασίας»³, ἰσχύων παραπλησίως πρὸς τὰς κανονικὰς διατάξεις τῆς Ἀνατολικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, βάσει ἀμφοτέρων τῶν ὁποίων ὀρίζεται ὁ τρόπος ἐκδικάσεως καὶ ὁ κολασμὸς τῶν κανονικῶν ἀδικημάτων, εἰς τὰ ὁποῖα ὑποπίπτουν οἱ κληρικοὶ καὶ οἱ μοναχοὶ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Μεταξὺ ἄλλων προβλέπεται οὕτως, ὅτι τὸ παρ' ἐκάστη Ἱ. Μητροπόλει ὑπάρχον Ἐπισκοπικὸν Δικαστήριον ἀδικάζει τὰ ὁποῦδήποτε διαπραχθέντα ἐκκλησιαστικὰ παραπτώματα τῶν ὑπὸ τὴν ποιμαντορίαν τοῦ Μητροπολίτου κληρικῶν καὶ μοναχῶν, ἔτι δὲ τὰ ἐν τῇ περιφερείᾳ τῆς Μητροπόλεως διαπραχθέντα ἐκκλησιαστικὰ παραπτώματα παντὸς ὑπὸ τὴν ποιμαντορίαν οἰουδήποτε Μητροπολίτου δια-

τελοῦντος κληρικοῦ ἢ μοναχοῦ», ἐπιβάλλον κατὰ τῶν κρινομένων ὡς ἐνόχων μοναχῶν, μεταξὺ ἄλλων, τὰς ποινὰς τοῦ σωματικοῦ περιορισμοῦ μέχρι τριῶν ἐτῶν ἐν Ἱ. Μονῇ⁴, περαιτέρω ὀριζομένου, ὅτι αἱ ἀποφάσεις πᾶσαι τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων, καταστᾶσαι νόμῳ ὀριστικαὶ καὶ τελεσίδικαι, ἐκτελοῦνται τῇ συνδρομῇ τῆς ἀρμοδίας Ἀστ. Ἀρχῆς, τῇ ἐγγράφῳ ἐντολῇ τοῦ οἰκείου Ἱεράρχου, ἐφ' ὅσον ὁ καταδικασθεὶς ἀρνεῖται ἢ δυστροπεῖ νὰ συμμορφωθῆ πρὸς τὴν ἀπόφασιν τοῦ Ἐκκλ. Δικαστηρίου⁵.

12. Ἐχοντες ὑπ' ὄψει, τό γε νῦν ἔχον, τὴν ὑπ' ἀριθ. 5/1953 ἀπόφασιν τοῦ Ἐπισκοπικοῦ Δικαστηρίου τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Μαντινείας καὶ Κυουριάς, δι' ἧς ἐπεβλήθη ἡ ποινὴ τοῦ σωματικοῦ περιορισμοῦ εἰς Μονὴν εἰς μοναχὴν, ἀποδράσασαν ἐκ τῆς Ἱ. Μονῆς τῆς μετανοίας της καὶ διαβιοῦσαν ἐν τῷ κόσμῳ ἐν ιδιότητι (λαϊκῆς), ἀποφαινόμεθα ἀσυζητητὶ περὶ τοῦ ἐγκύρου καὶ κανονικοῦ αὐτῆς, ἅτε ἐπιβληθείσης βάσει τῆς περὶ καταστάσεως μοναχῶν ἰσχυούσης Κανονικῆς παρ' ἡμῖν νομοθεσίας, καθ' ἅπερ ἐκτενῶς ὡς ἄνω ἀπεδείχθη. Διότι πρόκειται περὶ ἐπιβολῆς ποινῆς κατὰ μοναχῆς, μηδέποτε δυναμένης ν' ἀποβάλλῃ τὴν μοναχικὴν ιδιότητα καὶ ἀκολουθουμένης ἰσοβίως ἐκ τῶν ἀκαταλύτων δεσμῶν, τοὺς ὁποίους ἐπέφερον ἡ ὑπὸ ταύτης παροχῇ τῆς Μοναχικῆς Ὁμολογίας, κατὰ τὰ ἀνωτέρω ἀναπτυχθέντα, ὑπαγομένης δ' ὡς ἐκ τούτου αἰείποτε ὑπὸ τὴν πειθαρχικὴν ἐξουσίαν τῆς Ἐκκλησίας, καὶ οὐχὶ ἀποφάσεως ἐκδοθείσης καθ' ὑπέρβασιν δικαιοδοσίας καὶ ὡς ἐκ τοῦ εἴδους τῆς δι' αὐτῆς καταγνωθείσης ποινῆς τάχα κατὰ (λαϊκῆς) μὴ οὔσης ἐκτελεστής, ἀλλὰ τούναντίον περὶ ἀποφάσεως ἀπολύτως ἐγκύρου καὶ νομίμου, ἅρα δὲ καὶ κατὰ νόμον ὑποχρεωτικῶς ἐκτελεστής, γεγονός, ὅπερ ἀνευδοιάστως συνάγεται, ἐπαναλαμβανόμεν διὰ μιᾶν ἀκόμην φοράν, ἐκ τῆς ὁρθῆς ἐρμηνείας τῶν παρ' ἡμῖν ἰσχυόντων ἐκ τῆς περὶ καταστάσεως Μοναχῶν διοριζούσης Κανονικῆς καὶ Πολιτειακῆς νομοθεσίας, ὅπερ ἀστόχως παραβλέπει ἢ περὶ ἧς ὡς ἄνω Γνωμοδοτήσις, ἐν καταφῶρῳ μάλιστα παρανομία ἀποφαινόμενη, ἀνευ οἰασθήποτε ἀρμοδιότητος, περὶ τοῦ κύρους ἢ μὴ ἀποφάσεως Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου.

Δρ. ΠΑΝΑΓ. Ι. ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΚΟΣ

Νομ. Σύμβουλος τῆς Ἐκκλησίας

1. Κανστ. Πάλλης, Σχέδιον Ἀστικοῦ Κώδικος, Ι. 494, 1933, Θεμ. Τσάτσος, Εἰσήγησις ἐπὶ τῶν ἀρθρῶν 1 καὶ 2 τοῦ Συντάγματος, ἐν Α. Ε. Κ. Δ., τόμ. Β' σελ. 250 ἐπ., 1947, Παν. Ἱω. Παναγιωτάκος, Ἡ Ἱερωσύνη, σελ. 93-97.

2. Ἡ ὁρθότερα ἐν τῇ Ἐπιστήμῃ γνώμη κρατοῦσα ἄχρι τούδε (Ν. Ν. Σαρίπολος, Συντ. Δίκαιον, 3. σελ. 310, 1923, Χρυσόστομος Παπαδόπουλος, Τὸ Σύνταγμα καὶ οἱ Ἱ. Κανόνες, σελ. 5 ἐπ., Παν. Ἱ. Παναγιωτάκος, Νόμοι καὶ Κανόνες ἐν τῷ δικαίῳ, ἐν περ. «Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς», τόμ. ΚΣΤ' σελ. 54 ἐπ., 1952, ἴδε καὶ Παν. Πουλτσαν, Σχέσις Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας, σελ. 275 ἐπ., 1946) καὶ ἐν τῇ Νομολογίᾳ (Πρωτ. Πειρ. 3452 [1952] (Α. Ε. Κ. Δ., Η' 169), Α. Π. 443 [1953] (Α. Ε. Κ. Δ., Η' 256), Πρωτ. Ἀθην. 13984 [1953] (Α. Ε. Κ. Δ., Θ' 79), Ὁλομ. Συμβ. Ἐπιτρ. 2279 [1953] (Α. Ε. Κ. Δ., Θ' 66-68), Α. Π. 655 [1954] (Α. Ε. Κ. Δ., Θ' 262-3), Πρωτ. Ἀθην. 2007 [1954] (Α. Ε. Κ. Δ., Θ' 163-4).

3. Ἀγγ. Καμβύσης, Οἱ Ἐκκλ. Νόμοι, σελ. 65 ἐπ.

1. Ἀρθ. 7 ν. 5383 [1932].
2. Ἀρθ. 11 ν. 5383 [1932].
3. Ἀρθ. 153 ν. 5383 [1932].

ΕΓΓΡΑΦΗΤΕ ΕΙΣ ΤΗΝ

«ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ
ΚΑΙ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ,,

ΕΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΑΝ
ΟΙ ΤΡΕΙΣ ΠΡΩΤΟΙ ΤΟΜΟΙ

Η ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΙΣ ΤΟΥ "ΣΥΝΔΕΣΜ. ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ ΘΕΟΛΟΓΩΝ,"

ΥΠΟ ΤΟΥ ΚΟΣΜΗΤΟΡΟΣ ΤΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗΣ
ΣΧΟΛΗΣ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

Ὁ Κοσμητὸρ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Λεωνίδας Ἰω. Φιλιππίδης, παρουσιάζων τὸν «Σύνδεσμον Ἑλληνίδων Θεολόγων», ὡς σημειοῦται καὶ ἄλλαχού τοῦ παρόντος φύλλου, ἐν τῇ μεγάλῃ Αἰθούσῃ διαλέξεων τοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου «Παρνασσός», τὴν 14ην Μαΐου 1955, εἶπε τὰ ἑξῆς:

Σεβασμιώτατοι,
Κυρίαί καὶ Κύριοι,

Θεοῦ ἔργον εἶναι τῶν ἀνθρώπων ἡ πλάσις καὶ Θεοῦ θέλημα ὑπῆρξεν ἡ ἰσοτιμία ἀνδρὸς καὶ «ἀνδρίδος», ὅπως χαρακτηριστικῶς καλεῖται ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ ἡ γυνή ἐν τῇ ἀποκαλύψει τῆς Π. Διαθήκης.

Τὰ ἱερά μας κείμενα ἀποκαλύπτουσιν εἰς ἡμᾶς, ὅτι ἐπι τῇ βάσει τῆς ἰσοτιμίας ταύτης ὁ Θεὸς ἐθεμελίωσε τὸν γάμον ὡς θεσμόν ἀκατάλυτον, δούς τῷ ἀνδρὶ τὴν γυναῖκα ὡς σύζυγον καὶ οὐχὶ ὡς ἄζυγον ἢ ἀντίζυγον, προορίσας αὐτὴν ὡς τρυφερόν σύντροφον καὶ στοργικὸν βοηθὸν τοῦ ἀνδρὸς καὶ οὐχὶ ὡς ἀντίδικον αὐτοῦ, συνάψας ἀμφοτέροισιν τῷ συνδέσμῳ τῆς ἀγάπης, τοῦ ὁποῦο ἰσχυρότερος καὶ εὐγενέστερος δὲν ὑπάρχει.

Ἄν ἔπειτα ἀμφοτέρα τὰ φύλα ἐξετράπησαν τοῦ Θεοῦ θελήματος, ἂν κατέστησαν ἀπὸ «ἀνθρώπων» «σάρκες» — ὅπως χαρακτηριστικῶς ἐκφράζεται ἡ Ἁγία Γραφή—, ἂν ἐξεθεμελίωσαν τὴν οἰκογένειαν καὶ ἐξήθρωσαν τὴν κοινωνίαν, τοῦτο ἐπλήρωσεν ἡ ἀνθρωπότης διὰ μέσου τῶν αἰώνων μετὰ τὸ βαρύτερον τίμημα τῆς δυστυχίας καὶ τῆς ἐξαθλίωσης. Καί, εἰς τὰς παραμονὰς τῆς γεννήσεως τοῦ Θεοανθρώπου, ἡ γυνή, συνεργία καὶ τοῦ ἀνδρὸς τῆς κακῆς ποιότητος, εἶχε τόσον ἐκπέσει καὶ ἐξευτελισθῆ καὶ ὁ θεσμὸς τοῦ γάμου εἶχε τόσον ἐκφύγει ἀπὸ τὴν θεῖαν βάσιν τοῦ καὶ εἰς τοιοῦτο κατάντημα φθάσει, ὥστε ἡ συζυγία καὶ ἡ πανίερος μητρότης νὰ ἴναι σπανία ἐξαιρέσεις καὶ ἀνάξιος προσοχῆς ἀναχρονισμός, κανὼν δὲ νὰ ἴναι ἡ ἐλευθερία τῶν δύο φύλων σχέσις· ἐταῖραι εἶχον πλημμυρίσει τὰς κοινωνίας.

Ἄλλ' εἰς μίαν στιγμὴν τῆς παγκοσμίου ἱστορίας κρίσιμον, εἰς στιγμὴν καθολικῆς ἐξαχρειώσεως καὶ ἀπογνώσεως, εἰς στιγμὴν παγκοσμίου νοσταλγίας πρὸς λύτρωσιν ἀπὸ τούτου καὶ ἄλλων δεινῶν, ἐπεφάνη οὐρανόθεν ὁ Λυτρωτῆς· ἐπεσεκέφθη ὁ Θεὸς αὐτούσιος καὶ αὐτοπροσώπως τὸν ἀποστάτην πλανήτην μας τοῦτον καί, ἐνανθρωπήσας ἐκ τῆς κεχαριτωμένης ἐν γυναιξίν, Ἡτις παραμένει εἰς τοὺς αἰῶνας ἡ πανσέβαστος ἐνσάρκωσις τοῦ γυναικείου Ἰδεώδους τῆς παρθενίας καὶ τῆς μητρότητος, ἐπανήγαγε τὰ πράγματα εἰς τὴν θέσιν των, ἣν εἶχον ἀρχικῶς ἐν τῷ παραδείσῳ. Ἀνύψωσεν ὁ Θεάνθρωπος τὴν γυναῖκα, ἀνεθέσπισε τὴν ἰσοτιμίαν τῆς πρὸς τὸν ἄνδρα, ἐστεφάνωσεν αὐτὴν μετὰ τὸν στέφανον τῆς συζύγου καὶ συντρόφου, κατέστησεν εἰς αὐτὴν συνειδητὴν τὴν ὑψηλὴν ἐν τῷ κόσμῳ ἀποστολήν τῆς, ἣτις εἶναι φυσικὴ συνέπεια τῆς ἰδιοσυστασίας τῶν λεπτῶν λειτουργιῶν τῆς καὶ τῆς συναισθηματικῆς τῆς τρυφερότητος—διότι ἐν αὐτῇ

σκιρτᾷ καὶ πάλαι καὶ δι' αὐτῆς συνεχίζεται ἡ ζωὴ καὶ τὸ δημιουργικὸν τοῦ Θεοῦ ἔργον — ἔστεφεν αὐτὴν ὁ Θεάνθρωπος καὶ πάλιν μετὰ τὸ λαμπρότερον ὄλων τῶν στεμμάτων τοῦ κόσμου, μετὰ τὸ στέμμα τῆς μητρότητος τὸ ἀχειροποίητον καὶ ἀκατάλυτον, ἐνεθρόνισε τὴν γυναῖκα βασίλισσαν τοῦ οἴκου καὶ θεμέλιον τῆς οἰκογενειακῆς εὐτυχίας καὶ ἐνεφύσησεν εἰς ἀμφοτέροισιν τοὺς συζύγους πνοὴν ἐκ τῆς πνοῆς του, οὐσίαν ἐκ τῆς θείας του Οὐσίας, πνεῦμα ἀγάπης, πνεῦμα θυσίας, πνεῦμα στοργῆς, πνεῦμα συνέσεως, πνεῦμα φόβου Θεοῦ, πνεῦμα ἀμοιβαίας κατανοήσεως, τρυφερότητος καὶ βοηθείας· καὶ ὁ θεσμὸς τοῦ γάμου ἀνέλαβε καὶ πάλιν τὴν ἀρχικὴν εἰδυλλιακὴν του ὠραιότητα, εὐγένειαν καὶ σεμνότητα καὶ τὴν μυστηριακὴν του ἀγιότητα. Οὕτως ἡ ἀνθρωπότης, φωτιζομένη ὑπὸ τοῦ Λυτρωτοῦ τῆς, ἀνέστη ἐκ τῆς πτώσεώς τῆς· ἡ οἰκογένεια ἐπανεῦρε τὴν σταθερὰν βάσιν τῆς καὶ τὴν θεοχάρακτον τροχίαν τῆς, ἡ κοινωνία τὴν ἐν ἀγάπῃ συνοχὴν τῆς καὶ πρόδόν τῆς. Καὶ παρήλθον αἰῶνες οἰκογενειακῆς εὐτυχίας καὶ χαρᾶς καὶ εἰδυλλιακῆς ὠραιότητος μέσα εἰς τὸ θερμοκήπιον τοῦ χριστιανικοῦ γάμου, μέχρις ὅτου ἐπι τῶν ἡμερῶν μας αἱ δυνάμεις τοῦ κακοῦ, αἱ καιροφυλακτοῦσαι διὰ νὰ ἐπωφελῶνται ἰδίᾳ ἐκ τῶν ἀδυναμιῶν μας, ὑπενόμευσαν καὶ πάλιν τὴν οἰκογένειαν διὰ νὰ διαλύσουν τὰς κοινωνίας.

Ἄλλ' ὁ Χριστὸς ζῆ ἐν τῷ μέσῳ ἡμῶν καὶ διὰ τοῦ Ἁγίου Του Πνεύματος κυβερνᾷ τὴν Ἐκκλησίαν Του· καὶ ὁ Χριστιανισμὸς, ὅπου μένει πιστὸς καὶ ἀφωσιωμένος εἰς τὸν Κύριον, σύσσωμος καὶ σύμφυχος ἡγήθη πρὸς περιφρούρησιν τῶν δώρων τοῦ Θεοῦ καὶ πρὸς ἐπικράτησιν τοῦ ἀγίου του θελήματος. Εἰς τὴν προσπάθειαν ταύτην ὀφείλεται ἡ ἐπι τῶν ἡμερῶν μας παγχοριστιανικὴ ἄμυνα κατὰ τοῦ κακοῦ, ἡ ἀναζωπύρωσις τῆς πίστεως εἰς τὰς χριστιανικὰς ἀληθείας καὶ ἀξίας καὶ ἡ μετουσίωσις τῆς πίστεως ταύτης εἰς ζωὴν καὶ δρᾶσιν χριστιανικὴν.

Ἡ χριστιανὴ γυνή, τὸ θεμέλιον τοῦτο τῆς οἰκογενείας καὶ τῆς κοινωνίας, ἡ μεγάλη πηγὴ στοργῆς, τρυφερότητος καὶ δυνάμεως, δὲν ὑστέρησεν εἰς τὴν κίνησιν ταύτην. Τοῦναντίον· ἔχουσα ἐπίγνωσιν ἢ διαίσθησιν τῶν μειζόνων δι' αὐτὴν κινδύνων, οἵτινες ὑπὸ διαφορὰ προσωπεῖα ὑποβλέπουσαν τὴν ἀξιοπρέπειάν τῆς καὶ ὑπονομεῖον τὴν πραγματικὴν εὐτυχιάν τῆς, ἐπύκνωσε τὰς φάλαγγας τῆς παγχοριστιανικῆς κινήσεως καὶ ἀνέλαβεν ἡγετικὴν θέσιν εἰς τὸν ἀγῶνα ὑπὸ τὴν σκέπην τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ.

Εἰς τὴν κίνησιν ταύτην, ἐν ὅψει τῶν σημερινῶν κινδύνων, δὲν ὑστέρησεν ἡ Ὁρθόδοξος Χριστιανικὴ Ἑλλάς, οὔτε αἱ εὐγενεῖς καὶ ὑψηλόφρονες Ἑλληνίδες μας. Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο πρέπει νὰ λεχθῆ καὶ νὰ ὑπογραμμισθῆ μία μεγάλη καὶ ἀντικειμενικὴ ἀλήθεια, ἣτοι τὸ γεγονός, ὅτι κατὰ τὴν κρίσιμον αὐτὴν περίοδον ὁ Θεὸς ἠλόγησεν τὴν Ἑλλάδα μας, ἀναστήσας ἐν μέσῳ αὐτῆς ὑψηλὸν καὶ ζωχτανὸν παράδειγμα γυναικείας χριστιανικῆς ἀρετῆς, συζυγικῆς πίστεως καὶ τρυφερότητος, μητρικῆς στοργῆς καὶ ἀφοσιώσεως, καλωσύνης, γλυκύτητος καὶ ἀπλότητος, εὐλικρινοῦς ἀγάπης καὶ τρυφερᾶς συμπαραστάσεως εἰς τὰς ἀνάγκας καὶ εἰς τοὺς πόνους τοῦ λαοῦ μας, τὴν σεμνὴν

μας Βασίλισσαν, ἀληθινήν εὐλογίαν Θεοῦ εἰς τὴν βασι-
νισμένην Πατρίδα μας. Πρέπει δὲ ἐν συνεχείᾳ νὰ
ἀνομολογηθῆ καὶ ἡ ἐξ Ἰσοῦ ἀντικειμενικὴ ἀλήθεια,
ὅτι αἱ Ἑλληνίδες μας, αἱ ἀφανεῖς αὐταὶ ἱερείαι τοῦ
οἴκου καὶ ἡρώιδες ὄλων τῶν μεγάλων καὶ ὠραίων
καὶ εὐγενῶν ἐκδηλώσεων τῆς ζωῆς τοῦ Ἔθνους,
διηρθάνθησαν ἢ καὶ κατενόησαν τοὺς κινδύνους τῆς
ἐποχῆς καὶ ἔλαβον θέσιν ἀμύνης ἅμα καὶ ἐνεργοῦ
δράσεως πρὸς περιφρούρησιν τῆς γυναικείας ἀξιοπρε-
πειας, καὶ πρὸς διασφάλισιν τῆς ὑψηλῆς θέσεως τῆς
γυναικὸς ἐν τῇ Οἰκογενείᾳ, ἐν τῇ κοινωνίᾳ καὶ πλη-
σίον τοῦ ἀνθρώπινου πόνου, πρὸς ἀνακούφισιν τοῦ
ὁποίου εἶναι ἀπὸ Θεοῦ προωρισμένη καὶ ἐξαιρέτως ἐνδε-
δειγμένη ἡ γυναικεία τρυφερότης. Τὸ φαινόμενον
εἶναι ἄκρως συγκινητικὸν καὶ ἐξόχως παρήγορον.
Διότι ἡ ἐπίδρασις τῆς γυναικὸς, τῆς καλῆς εἶναι ἀπροσ-
μέτρητος. Καὶ τὸ φαινόμενον τοῦτο τῆς γυναικείας
ἐξορμήσεως πρὸς τὴν παραδείσιον πνευματικὴν εὐτυ-
χίαν, τὴν μόνην πραγματικὴν αὐτὴν χαρὰν ἐν ἀντι-
θέσει πρὸς τὰς ἄλλας ἀπατηλὰς καὶ προσωκαίρους,
ἀποκορυφῶνται εἰς τὴν πύκνωσιν τῶν γυναικείων
φαλάγγων ἐντὸς τῶν θεολογικῶν Πανεπιστημιακῶν
Σχολῶν.

Εἰς 214 ἀνέρχονται αἱ Ἑλληνίδες νεάνιδες, αἱ
ὁποῖαι ἀπεφοίτησαν ἐκ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ
Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κατὰ τὴν τελευταίαν τριακονταε-
τασίαν (1924-1954). Ἡ καθ' ἡμᾶς Θεολογικὴ
Σχολὴ τοῦ Ἐθνικοῦ τούτου καὶ Καποδιστριακοῦ
Πανεπιστημίου εἶναι εὐτυχῆς, Κυρίαὶ καὶ Κύριοι,
διότι, ἀφ' ὅτου Ἑλληνίδες νεάνιδες ἐκόσμησαν τὰς
φοιτητικὰς τάξεις, ἐτίμησαν ἑαυτάς, τὴν Σχολὴν μας,
τὸ Πανεπιστήμιόν μας καὶ τὴν Πατρίδα μας καί,
διὰ τοῦ ἀψόγου ἤθους των, διὰ τῆς ἀφοσιώσεώς των
εἰς τὰς οἰκογενειακὰς καὶ ἔθνικὰς παραδόσεις, διὰ τοῦ
ζήλου καὶ τῆς ἐπιμελείας των, διὰ τῆς θεολογικῆς
των συγκροτήσεως, διὰ τῆς ἀγάπης των πρὸς τὴν
Ἁγίαν μας Ἐκκλησίαν καὶ διὰ τοῦ ἐνθουσιασμοῦ των
πρὸς τὴν ὑψηλὴν ἀποστολὴν των, ἀπέβησαν ἄξιοι
τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Ἑλλάδος καὶ ἐδικαίωσαν τὰς ἐπ'
αὐτάς χρηστάς ἐλπίδας τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ
Ἔθνους ἡμῶν.

Τὸν πρῶτον πνευματικὸν καρπὸν τῆς ὠραίας αὐτῆς
πνευματικῆς κινήσεως ἔχω τὴν τιμὴν νὰ παρουσιάσω
ἐπισήμως σήμερον. Εἶναι ὁ «Σύνδεσμος Ἑλληνίδων
Θεολόγων». Οὗτος συνεστήθη προσφάτως ἐκ διακεκρι-
μένων ἀποφοίτων τῆς Σχολῆς μας, τῇ αὐθορμήτῳ
πρωτοβουλίᾳ των, καὶ θὰ περιλαμβάνῃ πάσας τὰς ἀπο-
φοίτους αὐτῆς, παρασκευάζεται δὲ πρὸς ἐξόρμησιν καὶ
δράσιν κοινωνικὴν διὰ νὰ καταστήσῃ τὸν Χριστὸν
ζωὴν. Ὁ Σύνδεσμος Ἑλληνίδων Θεολόγων, εὐθὺς
ἀπὸ τῆς ἰδρύσεώς του, ἔθεσεν ἑαυτὸν ὑπὸ τὴν σκέπην
καὶ καθοδήγησιν τῆς Ἁγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας καὶ
διέθεσεν ἑαυτὸν διὰ τὴν ἐνίσχυσιν τοῦ μεγάλου κοινω-
νικοῦ ἔργου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλη-
σίας τῆς Ἑλλάδος. Αὕτη, ἡ Ἀποστολικὴ Διακονία,
ὠργανώθη, ὡς γνωστόν, ὑπὸ τὰς εὐλογίας καὶ τὸ ἀγρυ-
πνον ποιμαντορικὸν ἐνδιαφέρον τοῦ Μακαριωτάτου
Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος Κυρίου
Σπυρίδωνος καὶ ὑπὸ τὴν ἐμπνευσμένην γενικὴν διεύ-

Ἡ ΓΥΝΗ, ΚΑΙ ΔΗ Ἡ ΘΕΟΛΟΓΟΣ, ΕΝ Τῷ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚῷ ΕΡΓῷ (*)

Ἡ διὰ τοῦ ἀπολυτρωτικοῦ ἔργου τοῦ Χριστοῦ
ἀνακαινιζομένη ἀνθρωπότης, ἐπιδιώκουσα νὰ ἐπανα-
κτῆσῃ τὴν διὰ τῆς πτώσεως ἀπολεσθεῖσαν πνευματι-
κὴν τῆς τελειότητα, δὲν ἠδύνατο, παρὰ νὰ ἀποκατα-
στήσῃ καὶ τὴν γυναῖκα εἰς τὴν ἀρχικὴν θέσιν, διὰ τὴν
ὁποίαν τὴν προώρισεν ὁ θεῖος Δημιουργὸς πλησίον
τοῦ ἀνδρός, ἢτοι «εἰς τὸ εἶναι αὐτὴν αὐτῷ βοηθὸν κατ'
αὐτόν», ὅπως, κατὰ τὸ γραφικόν, διακηρύσσει ἡ Ἐκκλη-
σία μας, εὐλογοῦσα τὸν γάμον. Ἄλλωστε, εἰς τὴν
γυναῖκα ἐπεφυλάχθη, ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἀκόμη τῆς πτώ-
σεως, ἡ παρήγορος ἰκανοποίησις νὰ φέρῃ εἰς τὸν κόσμον
Ἐκείνον, Ὅστις θὰ συνέτριβε τὴν κεφαλὴν τοῦ ὄφeos.
Τὸ δὲ πρωτοεαγγέλιον ἐκεῖνο περὶ τῆς συνεργασίας,
τρόπον τινὰ, τῆς γυναικὸς εἰς τὸ ἀπολυτρωτικὸν ἔργον
τοῦ ἀναμενομένου Σωτῆρος ἔθρεψε τὰς εὐγενεστέρας
γυναικείας ψυχὰς ὄλων τῶν ἀνθρώπινων γενεῶν,
ὄλων τῶν ἐποχῶν καὶ ὄλων τῶν λαῶν—ὅσον καὶ ἂν
πολλαχοῦ παρεμορφώθη ἀναμιχθὲν μὲ ἐιδωλολατρικά,
μυθολογικὰ στοιχεῖα—, μέχρις ὅτου ἦλθεν ἡ «εὐλο-
γημένη ἐν γυναιξίν», ἡ ὁποία ἐδέχθη τὸν εὐαγγελισμόν
τῆς πραγματοποίησεως τοῦ παλαιοῦ ἐκείνου «πρωτο-
εαγγελίου».

Ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης τοῦ «εὐαγγελισμοῦ» τῆς
«κεχαριτωμένης» Παρθένου τῆς Ναζαρέτ μέχρι
τῆς στιγμῆς τοῦ εὐαγγελισμοῦ τῶν μυροφόρων γυναι-
κῶν παρὰ τοῦ Ἀγγέλου τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου,
ἡ εὐαγγελικὴ μας ἱστορία εἶναι πλήρης περιστα-
τικῶν, τὰ ὁποῖα ἀποδεικνύουν ποῖαν θέσιν κατέλαβεν

* Ἐκ τῆς ἐν τῷ «Παρνασσῷ» λεχθείσης τῇ 14ῃ Μαΐου
1955 προγραμματικῆς ὁμιλίας τῆς Πρόεδρου τοῦ «Συνδέ-
σμου Ἑλληνίδων Θεολόγων».

θυσίαν τοῦ ἀκαταπονήτως καὶ ὀλοκληρωτικῶς ἀνα-
λισκομένου, δίκην ἀνημμένης λαμπάδος, εἰς τὸν ὑψη-
λὸν τοῦτον κοινωνικὸν τῆς Ἐκκλησίας σκοπὸν διαπρε-
ποῦς Συναδέλφου Τακτικοῦ Καθηγητοῦ τῆς Θεολο-
γικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Βασι-
λείου Βέλλα, βοηθουμένου εἰς τὸ ἔργον του ὑπὸ ἐπι-
λέκτων συνεργατῶν.

Εἰς τοιοῦτο θεοφεγγὲς περιβάλλον προσῆλθεν αὐ-
θορμήτως καὶ μετ' ἐνθουσιασμοῦ ὁ Σύνδεσμος Ἑλλη-
νίδων Θεολόγων, ἵνα προσενέγκῃ τὰς ὑπηρεσίας του
τὰς κοινωνικὰς εἰς τὴν Ἐκκλησίαν μας καὶ εἰς τὸ
Ἔθνος μας, ἐπ' ἀγαθῷ τοῦ χριστιανικοῦ λαοῦ μας,
τοῦ τόσας ἔχοντος ἀνάγκας, περιβαλλομένου ἀπὸ
τόσους κινδύνους καὶ ἀντιμετωπίζοντος τόσα προ-
βλήματα. Ὅθεν ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, ἡ Ἀπο-
στολικὴ αὐτῆς Διακονία καὶ ἡ Θεολογικὴ ἡμῶν Σχολὴ
εὐλόγως χαίρομεν σήμερον καὶ ὀλοφύχως χαιρετι-
ζομεν ἐν Χριστῷ ἀναστάντι τὸν νεοσύστατον Σύν-
δεσμον.

Περὶ τῆς ἐν τῷ Χριστιανικῷ ἔργῳ θέσεως τῆς
γυναικὸς καὶ δὴ καὶ τῆς συγχρόνου θεολόγου θὰ ὁμι-
λήσῃ πρὸς Ὑμᾶς σήμερον ἡ πρώτη Πρόεδρος τοῦ
«Συνδέσμου Ἑλληνίδων Θεολόγων».

ἡ γυνὴ πλησίον τοῦ Λυτρωτοῦ τῆς ἀνθρωπότητος καὶ ποίαν γνώμην εἶχεν Ἐκεῖνος περὶ αὐτῆς. Ἡ θέσις δὲ αὕτη εἶναι σημαντικωτάτη. Καὶ διὰ τοῦτο, ὡς ὀρθῶς παρατηρήθη, ἡ διδασκαλία τοῦ Χριστοῦ ἀπετέλεσε διὰ τὴν γυναῖκα τὸ «διπλοῦν εὐαγγέλιον» τῆς ἀπελευθερώσεώς της ὄχι μόνον ἀπὸ τοῦ προπατορικοῦ ἁμαρτήματος, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῆς κοινωνικῆς δουλείας καὶ τῆς ἡθικῆς ἐξαθλιώσεως, ὑπὸ τὸ κράτος τῆς ὁποίας ἐστέναζεν αὕτη ἀπὸ χιλιετηρίδων. Ἐντεῦθεν δὲ καὶ ὁ ἀνθουσιασμός μετὰ τοῦ ὁποίου ἤκουσαν τὴν διδασκαλίαν τοῦ αἰ γυναῖκες, καὶ ἡ ἀφοσίωσις, μετὰ τὴν ὁποίαν προσεκολλήθησαν εἰς αὐτήν.

Εἶναι δὲ ἀναρίθμητα τὰ παραδείγματα τῶν γυναικῶν, αἱ ὁποῖαι ὄχι μόνον μετὰ ζεούσης πίστεως προσῆλθον εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ ἀπὸ τῶν πρώτων στιγμῶν τῆς ἀφανισεῶς της εἰς τὴν σκηνὴν τῆς ἱστορίας τοῦ κόσμου, ἀλλὰ καὶ ἐνεργῶς μετέσχον τοῦ ἔργου τῆς ἐξαπλώσεώς της καὶ τῆς πραγματοποιήσεως τῶν σκοπῶν της.

Αἱ Πράξεις τῶν Ἀποστόλων διασφάζουν ὀνόματα γυναικῶν μορφῶν, αἱ ὁποῖαι μεγάλως συνετέλεσαν εἰς τὴν διάδοσιν τοῦ χριστιανισμοῦ καὶ εἰς τὴν ἀξάσκησιν τῶν ἔργων τῆς ἀγάπης. Καὶ ἐν γένει ὁμιλοῦν διὰ τὸν σπουδαῖον ῥόλον, τὸν ὁποῖον ἔπαιξαν αἱ χριστιαναὶ γυναῖκες ἐν τῇ διασπορᾷ. Ἄλλὰ καὶ εἰς τὰς ἐπιστολάς, ἰδίως, τοῦ Ἀποστόλου Παύλου περιέχεται πλῆθος γυναικῶν ὀνομάτων, τὰ ὁποῖα συνοδεύονται καὶ ἀπὸ χαρακτηρισμούς, προκαλοῦντας τὸν θαυμασμόν μας, διὰ τὰς γυναῖκας ἐκεῖνας, μεταξὺ τῶν ὁποίων διαλαμβάνει ἡ ἐν Κορίνθῳ Πρίσκιλλα, τὴν ὁποίαν ὁ Ἀπόστολος τῶν ἐθνῶν ἀποκαλεῖ, ὅπως καὶ τὸν σύζυγόν της Ἀκύλαν, συνεργὸν αὐτοῦ ἐν Κυρίῳ. Αὕτη εἰργάσθη ὀλοψύχως διὰ τὴν χριστιανικὴν ὑπόθεσιν εἰς τὴν «κατ' οἶκον αὐτῆς Ἐκκλησίαν», ἀνέλαβε δὲ μετὰ τοῦ συζύγου της ἱεραποστολὴν εἰς τὰ μεγάλα κέντρα τῆς ἐποχῆς (Κόρινθον, Ἐφεσον, Ρώμην) καὶ αὕτη κυρίως κατήχησε τὸν ἀριστα καθηρητισμένον εἰς τὴν ἑλληνικὴν σοφίαν Ἀπολλῶ. Εἰς τοὺς Φιλίππους δὲ ἀναφέρονται ἡ Εὐδοῖα καὶ ἡ Συντύχη, ὡς πρωτοεργάτιδες εἰς τὴν ἰδρυσιν τῆς ἐκεῖ Ἐκκλησίας.

Πᾶσαι αἱ γυναῖκες αὗται εἶχον προσφέρει σπουδαιοτάτην ἐξυπηρέτησιν τόσον εἰς τὸν Ἀπόστολον Παῦλον, ὅσον καὶ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ἐν γένει, ὥστε νὰ θεωροῦνται παράγοντες σημαντικοὶ εἰς τὸ ἔργον τῆς ἐξαπλώσεως τοῦ Χριστιανισμοῦ. Ἄλλὰ καὶ κατὰ τὴν μεταποστολικὴν ἐποχὴν ἡ γυνὴ χαίρει μεγάλης ἐκτιμήσεως παρὰ τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ χρησιμοποιεῖται ἐκ μέρους αὐτῆς διὰ τὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν ὑψηλῶν σκοπῶν της. Οὕτω, εἰς τὰ συγγράμματα τῶν μαθητῶν τῶν Ἀποστόλων καὶ τῶν Ἀπολογητῶν ἀναφέρεται πλῆθος ὀνομάτων γυναικῶν, αἱ ὁποῖαι διὰ τῆς ἐκκλησιαστικῆς καὶ κοινωνικῆς των δράσεως μᾶς ἔδωκαν ὑπέροχον τύπον ὄχι μόνον τῆς χριστιανῆς γυναικός, ἀλλὰ καὶ ἐμπνευσμένης ἱεραποστόλου. Θ' ἀπετέλει δὲ παράλειψιν τεραστίαν τὸ νὰ μὴ μνημονεύσωμεν ἐνταῦθα καὶ τὰς πάσης ἡλικίας καὶ κοινωνικῆς θέσεως γυναῖκας μάρτυρας, αἱ ὁποῖαι προσέφεραν καὶ τὸ αἵμα

των εἰς τὴν Χριστιανικὴν Ἐκκλησίαν καὶ αἱ ὁποῖαι πολλάκις ἐπέδειξαν μεγαλύτερον σθένος καὶ πίστιν ἀπὸ πολλοὺς ἄρρενας πιστοὺς.

Κατὰ ταῦτα, ἡ θέσις καὶ ἡ δρᾶσις τῆς γυναικός ἐν τῷ Χριστιανισμῷ παρουσιάζεται ἤδη ἀπὸ τῶν πρώτων καταβολῶν τῆς ἱστορίας τῆς Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας ὡς ἐξόχως σημαντικὴ. Ἄλλὰ καὶ μετὰ ταῦτα ἐξακολουθεῖ νὰ ἐμφανίζεται ἐξ ἴσου λαμπρὰ, δι' ὃ καὶ τὸ Ἀγιολόγιόν μας εἶναι πλῆρες ἀπὸ ὀνομαστάς ἡρωϊκᾶς φυσιογνωμίας γυναικῶν, διακριθεισῶν ἐν τῷ Χριστιανισμῷ καὶ ἐν τῇ προσπαθείᾳ καὶ τῷ ἀγῶνι διὰ τὴν ἐπικράτησιν τῶν σωτηριωδῶν ἀρχῶν του·

Δὲν ἔχομεν ὅμως μόνον σποραδικὰς καὶ ἀνοργανώτους πολυπληθεῖς ἐκδηλώσεις ἀπὸ μέρους τῶν εἰς τὴν χριστιανικὴν ἰδέαν πιστῶν γυναικῶν. Ἡ γυναικεία συμβολὴ εἰς τὸ χριστιανικὸν ἔργον παρουσιάζεται ἤδη εἰς τὴν λεγομένην Διδασκαλίαν τῶν Ἀποστόλων—ἔργον τοῦ γ' αἰῶνος—καὶ ἐπισημῶς πλέον ὀργανωμένη, ὡς ἐπίσημος ἐκκλησιαστικὴ διακονία ἀναγκαιοτάτη («in multis rebus»). Εἰς αὐτὴν δὲ ἡ Ἐκκλησία δίδει θέσιν τόσον ἐπίσημον, ὥστε νὰ τὴν χρησιμοποιεῖ καὶ εἰς αὐτὴν ἔτι τὴν θείαν λατρείαν. Πρόκειται περὶ τῆς τάξεως τῶν γυναικῶν Διακόνων, αἱ ὁποῖαι ἔλκουσι τὴν καταγωγὴν ἀπὸ τῶν ἀποστολικῶν χρόνων καὶ διὰ τὴν καθιέρωσιν τῶν ὁποίων ὠρίσθη ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας καὶ εἰδικὸν τελετουργικὸν τυπικὸν καὶ ἀκολουθία «χειροθεσίας» ἢ «χειροτονίας», ὡς ἀναπτύσσεται ἐν λαμπρᾷ ἐπιστημονικῇ μελέτῃ, προσφάτως δημοσιευθείσῃ.

Τῶν γυναικῶν Διακόνων ἔργον ἦτο ἡ συστηματικὴ ἀσκήσις τῶν ἔργων τῆς χριστιανικῆς ἀγάπης, ἡ μετὰ τῶν ἀπίστων γυναικῶν ἀναστροφή των, ἐπὶ τῷ σκοπῷ τῆς μεθοδικῆς εἰς τὴν χριστιανικὴν πίστιν μυήσεώς των, ἡ προετοιμασία τῶν κατηχουμένων γυναικῶν διὰ τὴν ὑποδοχὴν τοῦ ἁγίου Βαπτίσματος, ἡ κατὰ τὴν θείαν λατρείαν, καὶ δὴ ἐν τῷ Βαπτίσματι τῶν γυναικῶν, βοήθεια πρὸς τοὺς ἱερεῖς, ἀκόμη δὲ καὶ ἡ κατ' αὐτὴν τὴν θείαν Λειτουργίαν ἐπιτελεῖσις διαφόρων βοηθητικῶν ὑπηρεσιῶν ἐν τῷ ἁγίῳ Βήματι. Αἱ Διακόνου δὲ ἀπετέλουν εἰς ὅλας τὰς ἐκδηλώσεις τῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς τὸν συνδετικὸν κρίκον μεταξὺ τοῦ ἱερατείου καὶ τῶν πιστῶν γυναικῶν.

Τοῦτο ἐξηκολούθησε καὶ κατὰ τὴν βυζαντινὴν ἐποχὴν, ὅποτε ἤκμασαν μεγάλαι μορφαὶ γυναικῶν Διακόνων ἐν τῇ Ἀνατολικῇ Ἐκκλησίᾳ, προκαλέσασαι τὸν θαυμασμόν τῶν συγχρόνων των καὶ τῶν μεταγενεστέρων.

Ἐκ τούτων γνωστότατος εἶναι μέχρις ἡμῶν ὁ περὶ τὸν ἱερὸν Χρυσόστομον περίφημος κύκλος γυναικῶν Διακόνων τῆς Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως. Μεταξὺ δὲ αὐτῶν διαπρέπει ἡ ἀγία Ὀλυμπιάς, περὶ τῆς ὁποίας τόσον εὐφύμως μαρτυροῦν αἱ πρὸς αὐτὴν 17 ἐπιστολαὶ τοῦ μεγάλου ἐκείνου Πατρός: «Ἀναλόγισαι—ἔγραφε πρὸς τὴν Ὀλυμπιάδα ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος—πῶς ἐκ πρώτης ἡλικίας ἕως τῆς παρουσίας ἡμέρας οὐκ ἐπαύσω τρέφουσα πεινῶντα τὸν Χριστόν, διψῶντα ποτίζουσα, γυμνὸν ἐνδύουσα, ξένον συνάγουσα, ἀρρωστοῦντα ἐπισκοποῦσα, πρὸς δεδεμένον ἀπιοῦσα. Ἐνόησόν σου τῆς ἀγάπης τὸ πέλαγος, ὃ τοσοῦτον

ἡνέωξας ὡς πρὸς αὐτὰ τῆς οἰκουμένης τὰ πέρατα».

Αἱ περισσότεραι ἐκ τῶν ἁγίων ἐκείνων γυναικῶν, καταγόμεναι ἀπὸ ἐπιφανεῖς οἰκογενείας, περιεφρόνησαν πλοῦτη, δόξαν καὶ τὴν κοσμικὴν ἐν γένει εὐημερίαν καὶ ὄλαι προσέφεραν ἑαυτὰς πραγματικὰ ὀλοκαυτώματα εἰς τὸν βωμὸν τῆς χριστιανικῆς πίστεως καὶ τῆς ἀγάπης.

Μὲ παρομοίαν ἡρωϊκὴν αὐτοθυσίαν, ἀγιότητα βίου καὶ πλήρη ἐνθέου ζήλου δρᾶσιν, πλην τῆς τάξεως τῶν γυναικῶν Διακόνων, προσέφεραν μεγίστας ὑπηρεσίας εἰς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ εἰς τὴν Κοινωνίαν καὶ οἱ διάφοροι «Παρθενῶνες» τῆς βυζαντινῆς ἐποχῆς, ιδρύματα τῆς πίστεως καὶ τῆς ἀφοσιώσεως μεγάλων γυναικείων χριστιανικῶν μορφῶν, ὡς ἡ Ἁγία Μακρίνα, προσφιλεῖς ἀδελφὴ τοῦ Μεγάλου Βασιλείου.

Τοιοῦτοι δὲ «Παρθενῶνες» ιδρύθησαν βραδύτερον καὶ ἐν τῇ Δύσει καὶ πολλοὶ ἐξ αὐτῶν εἰς ἐκείνον τὸν ἀπολίτιστον ἀκόμη τότε κόσμον ἀνεδείχθησαν πραγματικαὶ ἐστίαὶ φωτὸς καὶ ἀγάπης, καὶ ἐπαιξάν σπουδαῖον ἱεραποστολικὸν καὶ εὐαγγελιστικὸν ῥόλον εἰς τὸν ἐκχριστιανισμὸν τῆς Εὐρώπης, ὅπου μετὰ τὸς ἀποτελεσματικότητος καὶ μέχρι τῆς σήμερον ἐργάζονται τὰ διάφορα γυναικεῖα μοναχικὰ τάγματα τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας.

Τοῦ συστήματος τῶν «Παρθενῶνων» ἐκείνων τῆς βυζαντινῆς ἐποχῆς ὑπολείμματα εἶναι καὶ τὰ μέχρι τῆς σήμερον διατηρούμενα παρ' ἡμῖν γυναικεῖα Μοναστήρια, διὰ τὴν ἀνασυγκρότησιν δὲ καὶ ἀξιοποίησιν των καταβάλλεται ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας ἀξιοπαίνοι καὶ ἐλπιδοφόροι προσπάθεια, ἡ ὅποια ἤρχισε ν' ἀποδίδῃ τοὺς πρώτους ὠραίους καρπούς αὐτῆς. Ἡ τάξις ὅμως τῶν γυναικῶν Διακόνων, ἕνεκα πολλῶν ἱστορικῶν αἰτίων, τῶν ὁποίων ἡ ἐξέτασις δὲν εἶναι τοῦ παρόντος, ἐξέλιπε βαθμηδὸν παρ' ἡμῖν καὶ ἡγνοήθη τελείως. Μόλις δὲ ἀπὸ τινος ἤρχισε νὰ γίνεται λόγος περὶ αὐτῆς ὑπὸ τὸν νοελληνικὸν τίτλον «Διακόνισσαι», ἐκ πρωτοβουλίας τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, ἡ ὅποια ζωηρῶς ἐνδιαφέρεται διὰ τὴν ἀναβίωσιν τοῦ θεσμοῦ, διὰ τὴν καθαρῶς πνευματικὴν καὶ κοινωνικὴν του ἀποστολήν. Ἄλλ' ὅπως συνέβη καὶ εἰς πολλὰς ἄλλας περιπτώσεις, καὶ ὁ θεσμὸς τῶν Διακονισσῶν, ὁ ὁποῖος ἔλκει, ὡς ἐλέχθη, ἐξ Ἀνατολῆς τὴν καταγωγὴν του, ἀφ' οὗ ἐγκατελείφθη ἐνταῦθα, εὗρεν ἐν τῷ μεταξύ σπουδαῖον ἔδαφος ἀναπτύξεως ἐν τῇ Δύσει. Ἐκεῖ δὲ κατὰ τοὺς χρόνους τῆς Διαφωτίσεως ἐσημειώθη μέγας ὄργανισμός εἰς τὴν γυναικεῖαν Διακονικὴν δρᾶσιν καὶ ἐνεφανίσθησαν μεγάλα γυναικεῖα χριστιανικὰ προσωπικότητες, ὡς ἡ Ἐλεν Φράϊ, ἡ Ἀμαλία Ζίβεκιγ κ. ἄ., αἱ ὁποῖαι ἐπαιξάν ἀποφασιστικὸν ῥόλον εἰς τὴν συστηματικὴν διοργάνωσιν τῆς γυναικεῖας Διακονίας. Διὰ δὲ τοῦ φωτεινοῦ παραδείγματός των δὲν ἐπέδρασαν μόνον εἰς τὰς ψυχὰς τῶν συγχρόνων των, ἀλλὰ ἐξακολουθοῦν νὰ ἐπιδρῶν καὶ εἰς ὅλων τῶν ἐποχῶν τὰς γυναικεῖας ψυχὰς.

Ἡ γυναικεῖα Διακονία εἶναι ἤδη ὀργανωμένη, ὑπὸ διαφόρους βεβαίως τύπους, εἰς πολλὰς Ἐκκλησίας τῆς Δύσεως, κατὰ τρόπον ἄληθῶς ἀξιοθαύμαστον, καὶ εἰσχωρεῖ ὅπου δῆποτε εἶναι δυνατὸν νὰ ἀσκήσῃ

τὸ εὐεργετικὸν τῆς ἔργον. Ἡ Διακόνισσα συνεργάζεται εἰς τὴν Ἐνορίαν μετ' ὅν Ἐφημέριον διὰ τὸ ἔργον τῆς φιλανθρωπίας, διὰ τὴν καθόλου πνευματικὴν κίνησιν, ἰδίᾳ μεταξύ τῶν γυναικῶν καὶ τῆς παιδικῆς ἡλικίας, καὶ ἐπὶ πλέον εἰς τὴν ἐν τῷ ναῷ τάξιν. Ἀσχολεῖται μετ' ἡν περιθαλψὶν τῶν ἀσθενῶν. Τὴν βλέπομεν πλησίον τῶν ἐπιληπτικῶν, τῶν λεπρῶν, τῶν τυφλῶν, τῶν κωφαλάων. Ἀγωνίζεται διὰ τὴν μόρφωσιν τῶν βραδυνῶν καὶ διὰ τὴν ἡρεμίαν τῶν ψυχοπαθῶν. Εἰς τὴν περιθαλψὶν δὲ τῶν ἀναπήρων καὶ τῶν γερόντων ἐργάζεται μετ' αὐτοθυσίαν καὶ καρτερίαν ἀξιοθαύμαστον.

Ἡ Διακόνισσα ἔρχεται ἀντιμέτωπος πρὸς τὴν ἁμαρτίαν καὶ ἐγκληματικότητα τῶν παραστρατημένων γυναικῶν καὶ φροντίζει νὰ ἀναγεννήσῃ αὐτὰς ἐν Χριστῷ, χωρὶς νὰ ἀδιαφορῇ καὶ διὰ τὴν περιθαλψὶν τῶν ἀσθενειῶν αὐτῶν. Κίνητρόν τῆς εἶναι ἡ ἀγάπη· ποτὲ δὲν λησμονεῖ, ὅτι ὁ Χριστὸς ἦλθε «ζητῆσαι καὶ σῶσαι τὸ ἀπολωλός». Ἀκόμη, ἡ Διακόνισσα ἐργάζεται διὰ τὴν βελτίωσιν τῶν ὄρων τῆς ζωῆς τῶν φυλακισμένων καὶ διὰ τὴν ἀνάψιν καὶ τὴν πνευματικὴν των πρόοδον. Μετ' συγκινητικὴν δὲ αὐταπάρησιν ἀγωνίζεται διὰ τὴν σωτηρίαν τῶν ἐν ἡθικῷ κινδύνῳ εὐρίσκομένων γυναικῶν εἰς τὴν «μεσονύκτιον ἱεραποστολήν» λησμονοῦσα τὸν ἑαυτὸν τῆς, ἐνθυμεῖται μόνον τὸ «γέγονα τοῖς πᾶσι τὰ πάντα ἵνα πάντως τινὰς σώσω». Ἀκόμη, τὴν εὐρίσκομεν ὡς βοηθὸν τῆς ἀστυνομίας εἰς τὴν πρόνοιαν τῶν ἀλκοολικῶν.

Μέγας εἶναι ὁ ῥόλος τῆς εἰς τὴν περιθαλψὶν μητέρων καὶ βρεφῶν εἰς εἰδικὰ ἰδρύματα διὰ μητέρας, ὡς καὶ εἰς βρεφοκομικοὺς σταθμοὺς, ὄρφανοτροφεῖα, παιδικοὺς κήπους, ὅπου ἐργάζεται μετ' μητρικὴν στοργὴν πλησίον τῶν μικρῶν παιδιῶν. Εἶναι δὲ δι' ὅλα τὰ ἔργα αὐτὰ καταλληλοτάτη ἡ γυνή, διότι διαθέτει πρὸς τοῦτο τὴν συναισθηματικὴν καὶ λεπτὴν φύσιν καὶ τὸν πλοῦτον τοῦ ἑσωτερικοῦ τῆς κόσμου, μέγала κεφάλαια, μετὰ τὰ ὅποια ἰδιαιτέρως τὴν ἔχει προικίσει ὁ Δημιουργός.

Ἄλλὰ μήπως καὶ παρ' ἡμῖν, καὶ σήμερον ἀκόμη, ἕνεκα ἀκριβῶς τῶν ἰδιαιτέρων αὐτῶν χαρισμάτων τῆς γυναικεῖας ψυχῆς, δὲν προσφεύγει συχνὰ εἰς αὐτὴν καὶ ἡ Ἐκκλησία μας—ἔστω καὶ χωρὶς γενικωτέρων ὀργάνωσιν τοῦ θέματος—διὰ τὴν ἀσκήσιν τῶν ἔργων τῆς ἀγάπης καὶ ἄλλων πολλῶν ὑπηρεσιῶν ἐν τῇ Ἐνορίᾳ, διὰ τὰς ὁποίας μόνον ἡ γυναικεῖα ἐργασία εἶναι κατάλληλος; Εἶναι μέγας ὁ ἀριθμὸς τῶν εὐσεβῶν Ἑλληνίδων, αἱ ὁποῖαι μετ' προθυμίαν ἀποδέχονται τὰς ὑπηρεσίας ταύτας, καθὼς καὶ ἐκείνων, αἱ ὁποῖαι ἐξ ἰδίας πρωτοβουλίας καὶ ὅλων αὐθορμήτως τίθενται διὰ τὰ ἔργα αὐτὰ εἰς τὴν διάθεσιν τῆς Ἐκκλησίας. Ἐντεῦθεν ὑπάρχουν παρ' ἡμῖν γυναικεῖαι κινήσεις, κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον καλῶς ὀργανωμέναι καὶ δρῶσαι ἐντὸς τῆς Ἐκκλησίας καὶ χάριν αὐτῆς, τινὲς τῶν ὁποίων ἔχουν νὰ ἐπιδείξουν ἤδη ἀξία λόγου ἀποτελέσματα τῆς χριστιανικῆς φιλαδέλφου δράσεώς των, παρὰ τὴν συχνάκις παρατηρουμένην μεταξύ των ἐξ αὐτῶν θλιβερὰν ἔλλειψιν ἐνότητος καὶ συντονισμοῦ.

Ὁλόκληρος λοιπὸν ἡ τόσον καλοπροαίρετος αὐτὴ

γυναικεία εργασία, καθώς και όλαι αἱ λοιπαὶ ἀκαθοδήγητοι καὶ ἀνοργάνωτοι καλαὶ διαθέσεις τῶν μεγάλου πλήθους τῶν εὐσεβῶν Ἑλληνίδων, ἔχουσιν ἀπόλυτον ἀνάγκη: Ἡ μὲν, νὰ συστηματοποιηθῆ ἐπιστημονικῶς καὶ νὰ συντονισθῆ· αἱ δέ, νὰ καθοδηγηθοῦν καὶ νὰ ὀργανωθοῦν. Καὶ εἰς ἀμφοτέρας τὰς περιπτώσεις, χρειάζονται στελέχη ἀρτίως κατηρτισμένα ἐπιστημονικῶς, ὅσον καὶ πλήρη πίστεως, ζήλου καὶ ἀρετῆς. Εἶναι δὲ ἀναγκαῖα ἡ ἐπιστημονικὴ κατάρτισις, τόσον ὡς πρὸς τὸ πνεῦμα τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὸ περιεχόμενον τῆς διδασκαλίας τῆς, ὅσον καὶ ὡς πρὸς τὰς συγχρόνους ἀνάγκας καὶ τὰς δυνατότητας τοῦ χριστιανικοῦ ἔργου, καθὼς καὶ ὡς πρὸς τοὺς τρόπους καὶ τὰς μεθόδους τῆς ἀποτελεσματικωτέρας ἐκτελέσεως τοῦ ἔργου.

Ἄλλὰ καὶ διὰ τὴν ἐν γένει συστηματικὴν ἐπὶ ἐπιστημονικῶν βάσεων περαιτέρω ἀνάπτυξιν τοῦ μεταξὺ τοῦ γυναικείου κόσμου τῆς χώρας πνευματικοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλησίας, καθὼς καὶ διὰ τὴν καθόλου φιλανθρωπικὴν, κοινωνικὴν καὶ ἐκπολιτιστικὴν αὐτῆς δρᾶσιν, χρειάζονται εἰδικῶς κατηρτισμένα στελέχη καὶ φωτισμένοι ἐργάτιδες.

Ἴδου ἡ σημασία, τὴν ὅποιαν δύναται νὰ ἔχη διὰ τὸ χριστιανικὸν ἔργον εἰς τὴν Χώραν μας ἡ παρουσία γυναικῶν εἰς τὰς Θεολογικὰς Σχολὰς τῶν Πανεπιστημίων μας καὶ ἡ ἐπιστημονικὴ κατάρτισις τῶν εἰς αὐτάς.

Ἄς μοι ἐπιτραπῆ δὲ νὰ προσθέσω ἀκόμη, ὅτι καὶ αἱ μέχρι σήμερον προσφερθεῖσαι καὶ προσφερόμεναι ὑπὸ τῶν Ἑλληνίδων Θεολόγων ὑπηρεσίαι εἰς τὴν θρησκευτικὴν ἐκπαίδευσιν τῶν Γυμνασίων καὶ εἰς τὴν κατηχητικὴν κίνησιν, εἰδικώτερον, εἶναι ἀρκεταὶ διὰ νὰ δικαιολογήσουν ἀπολύτως τὴν παρουσίαν των. Καὶ πολὺ δικαίως, ἀφοῦ εἶναι πλέον ἢ προφανές, ὅτι ἡ θρησκευτικὴ διδασκαλία τόσῳ μεγαλυτέραν ἐπίδρασιν ἐξασκεῖ καὶ τόσῳ περισσοτέραν ἀπόδοσιν ἔχει, ὅσῳ ὁ διδάσκων εἶναι συγγενέστερος ψυχικῶς πρὸς τὸν διδασκόμενον καὶ ὅσῳ πλησιέστερον ἴσταται πρὸς αὐτόν, οὐδεὶς δὲ δύναται ν' ἀρνηθῆ, ὅτι ἡ γυναικεία ψυχὴ, περισσότερον παντὸς ἄλλου, εὐρίσκειται πλησιέστερον πάντοτε πρὸς τὴν παιδικὴν ψυχὴν καὶ καλύπτερον καὶ ἀσφαλέστερον δύναται νὰ κατανοήσῃ τὴν ψυχολογίαν καὶ τὰ προβλήματα τῶν μικρῶν κοριτσιῶν καὶ τῶν νεανίδων καὶ νὰ κατανοηθῆ ὑπ' αὐτῶν. Ἐχει δὲ τοῦτο ἀποδείξει ἡ μέχρι τοῦδε πείρα, ἔστω καὶ ὀλιγοετῆς μόλις, τόσον τῆς καθαρῶς κατηχητικῆς καὶ τῆς ἄλλης χριστιανικῆς μορφωτικῆς δράσεως τῶν Ἑλληνίδων θεολόγων, ὅσον καὶ τῆς ἐν τῇ Μέσῃ Ἐκπαιδεύσει ὑπηρεσίας αὐτῶν.

Ἡμεῖς, λοιπόν, αἱ ἀπόφοιτοι καὶ αἱ φοιτήτριαι τῶν Ἑλληνικῶν Θεολογικῶν Σχολῶν εἴμεθα ἐκεῖναι, μεταξὺ τῶν ὁποίων στρατολογοῦνται σήμερον αἱ Καθηγήτριαι τῶν Ἱερῶν μαθημάτων ἐν τῇ Μέσῃ Ἐκπαιδεύσει καὶ τὰ στελέχη τῆς κατηχητικῆς δράσεως τῆς Ἐκκλησίας καὶ μεταξὺ ἡμῶν θ' ἀναζητηθοῦν αὔριον καὶ ἐξ ἡμῶν θὰ προέλθουν τὰ στελέχη διὰ τὴν προαναφερθεῖσαν πολλαπλῆν γυναικείαν δρᾶσιν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ διὰ τὴν μεταξὺ τοῦ γυναικείου κόσμου φωτιστικὴν

ἐργασίαν τῆς. Διὸ καὶ «καυχώμεναι ἐν Κυρίῳ» διὰ τὴν ὑψηλὴν μας αὐτὴν ἀποστολήν, Τὸν δοξολογοῦμεν καὶ Τὸν εὐχαριστοῦμεν ἀπὸ τὰ βάθη τῆς ψυχῆς μας.

Αὕτῃ εἶναι ἡ ἀπάντησις μας πρὸς τοὺς ἀποροῦντας, τυχόν, καὶ διερωτῶντας περὶ τῆς ἐν ταῖς Θεολογικαῖς Σχολαῖς παρουσίας τῶν γυναικῶν. Ἡ θεολόγος, εἰς τὴν καρδίαν τῆς ὁποίας καίει ἡ φλόξ τῆς πίστεως εἰς τὸν Χριστόν, δύναται νὰ ἐπιτελέσῃ θαύματα. Εἶναι δὲ ἀξιοσημείωτος καὶ λίαν ἐνθαρρυντικὴ ἡ κατὰ τὰ τελευταῖα ἰδίως ἔτη παρατηρούμενη συρροὴ τῶν νεανίδων εἰς τὰς Θεολογικὰς Σχολὰς τῶν Πανεπιστημίων ὅλου τοῦ κόσμου. Καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ ὑπολειφθῆ εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο ἡ Ἑλληνίς, ἡ ὁποία ἀνήκει εἰς Ἐθνος, κατ' ἐξοχὴν συνδεδεμένον ἀνέκαθεν μετ' τὴν θρησκευτικὴν ἰδέαν καὶ συνταυτίσαν τὴν τύχην του πρὸς τὸν χριστιανισμόν, ἀπὸ τῆς πρώτης εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐμφανισεῶς του. Δὲν ἦτο δυνατόν νὰ συμβῆ ἄλλως εἰς τὸν τόπον αὐτόν, ὅπου τόσα γυναικεία δάκρυα καὶ τόσον γυναικεῖον μαρτυρικὸν αἶμα ἐχύθη διὰ τὴν χριστιανικὴν ἰδεολογίαν καὶ ὅπου ἀμείωτος ἐξακολουθεῖ πάντοτε νὰ εἶναι ἡ ἀφοσίωσις τῶν Ἑλληνίδων πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ, τόσον δὲ ἀνηθρὰ καὶ ἐλπιδοφόρος παρουσιάζεται εἰς τὰς ἡμέρας μας ἡ μεταξὺ τῶν νεανίδων θρησκευτικὴ κίνησις. Εἶναι πολὺ φυσικόν, ὅτι μεταξὺ αὐτῶν ὑπάρχουν Ἑλληνίδες, τὰς ὁποίας κατέχει ἡ δίψα καὶ ὁ πόθος, ὅπως ἐντρυφήσουν εἰς τὴν Θεολογικὴν Ἐπιστήμην καὶ διὰ νὰ γνωρίσουν τελειότερον τὰ κατὰ τὸν Χριστιανισμόν καὶ διὰ νὰ δυνηθοῦν ἀποτελεσματικώτερον νὰ ἐργασθοῦν ὑπὲρ αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς ὁ πόθος καὶ ἡ δίψα τὰς ὀδηγεῖ εἰς τὰς Θεολογικὰς μας Σχολὰς. Τὸ τελευταῖον δὲ τοῦτο εἶναι ἀπαραίτητον, διότι παρήλθε πλέον ὁ καιρὸς, κατὰ τὸν ὅποιον μετὰ προχειρότητος ἠδύνατό τις νὰ ὑποστηρίξῃ ἢ νὰ διδάξῃ τὰς ἰδέας του. Ἡ σύγχρονος ἐποχὴ, μετ' τὴν πρόοδον τῶν ἐπιστημῶν καὶ τῆς μαθήσεως ἐν γένει, ἀξιοῖ καὶ εἰς τὸν θρησκευτικὸν τομέα νὰ εὐρίσκη ἀνάλογον ἱκανοποίησιν.

Ἄλλὰ εἰς τὴν ἐποχὴν ἀκριβῶς αὐτὴν τὴν ἰδικὴν μας, εἰς τὴν ὅποιαν τὰ πάντα εἶναι γύρω μας ὀργανωμένα καὶ συστηματοποιημένα, αἱ Ἑλληνίδες Θεολόγοι δὲν ἠδύνατο νὰ ἐξακολουθήσουν ἐπὶ πολὺ νὰ παραμένουν ἀπομεμονωμένα καὶ ἀνοργάνωτοι μονάδες. Ἐχουσαι πλήρη καὶ βαθεῖαν ἐπίγνωσιν, ἀφ' ἑνός, τῶν εὐθυνῶν μας, καὶ ἀφ' ἑτέρου, τῆς σημασίας καὶ τῆς ἀξίας, τὴν ὁποίαν ἔχει διὰ πᾶσαν σοβαρὰν ἐργασίαν τὸ σύστημα καὶ ἡ ὀργάνωσις, ἀπεφασίσαμεν τὴν σύμπηξιν τοῦ Συνδέσμου μας, τοῦ «Συνδέσμου Ἑλληνίδων Θεολόγων». Κύριος σκοπὸς του εἶναι, ὅπως καθορίζεται ἐν τῷ Καταστατικῷ, «ἡ ἐν τῷ πνεύματι τῆς ὀρθοδόξου χριστιανικῆς διδασκαλίας συνεργασία τῶν περὶ τὴν Θεολογικὴν Ἐπιστήμην ἀσχολουμένων Ἑλληνίδων, πρὸς ἀποτελεσματικὴν θεραπείαν τῆς Ἐπιστήμης ταύτης καὶ πρὸς συντονισμένην καὶ συστηματικὴν χρησιμοποίησιν τῆς τε μορφώσεως καὶ τῆς δραστηριότητος αὐτῶν, ἐπ' ὀφελεία τοῦ ἐν τῷ πλαισίῳ τοῦ προγράμματος τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος συντελουμένου παρὰ τῷ ἑλληνικῷ λαῷ πνευματικοῦ

ἔργου». Τὸν εὐρύτατον δὲ τοῦτον σκοπὸν τοῦ ὁ Σύνδεσμός μας ἐπιδιώκει παρέχων, ἀφ' ἑνός, εἰς τὰ μέλη τοῦ πᾶσαν δυνατὴν εὐκαιρίαν πρὸς καλλιέργειαν καὶ ἀνάπτυξιν τῶν θεολογικῶν τῶν γνώσεων καὶ πρὸς ἐνημέρωσιν τῶν εἰς τὴν σύγχρονον ἐπιστημονικὴν θεολογικὴν κίνησιν, ἰδίᾳ ὡς πρὸς τὸν πρακτικὸν αὐτῆς κλάδον. Ἀφ' ἑτέρου δέ, προπαρσκευάζων ταῦτα εἰδικώτερον διὰ τὴν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ τῇ Κοινωνίᾳ δραστίνων, ἐπὶ τῷ σκοπῷ τῆς δημιουργίας τῶν ἀπαραιτήτων στελεχῶν διὰ τὴν μεταξὺ τοῦ γυναικείου κόσμου πνευματικὴν δρασίαν καὶ τὸ καθ' ὅλου κοινωνικὸν ἔργον τῆς Ἐκκλησίας μας, εἰς τὴν διάθεσιν τῆς ὁποίας εἶναι ταῦτα πάντοτε πρόθυμα.

Ἐζητήσαμεν δὲ ἐν προκειμένῳ τὴν προστασίαν καὶ τὴν βοήθειαν τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, διότι, ἀποβλέψασαι εἰς τὸν ἐπιτελικὸν χαρακτῆρα τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ τούτου Ὁργανισμοῦ, ἐθεωρήσαμεν, ὅτι τοῦτο μᾶς ἐπέβαλλε τὸ καλῶς ἐννοούμενον ἐκκλησιαστικὸν πνεῦμα, ὑπὸ τοῦ ὁποίου ἐμφορούμεθα. Καὶ εἴμεθα εὐτυχεῖς καὶ εὐγνώμονες, διότι ἡ Ἀποστολικὴ Διακονία μετὰ μεγίστης προθυμίας ἐδέχθη νὰ τεθῇ ὁ Σύνδεσμός μας (ὑπὸ τὴν αἰγίδα) αὐτῆς ἀπὸ τῆς ἰδρύσεώς του, δι' ὧν δὲ τῶν μέσων αὐτῆς ἐστήριξε καὶ στηρίζει τὰ πρῶτά του βήματα καὶ παντοιοτρόπως ὑποβοηθεῖ καὶ ἐνισχύει τὸ ἔργον μας. Δι' ὃ καὶ τὴν εὐχαριστοῦμεν θερμότερα καὶ ἀπὸ τῆς θέσεως ταύτης.

Ἐπίσης ἐκρίθη σκόπιμον, νὰ μὴ περιορισθῇ ὁ Σύνδεσμός μας εἰς τὰς ἀποφοίτους τῶν Θεολογικῶν Σχολῶν, ἀλλὰ νὰ περιλάβῃ εἰς τοὺς κόλπους τοῦ καὶ τὰς ἐκ τῶν φοιτητριῶν τῆς Θεολογίας ἐπιθυμούσας, τὰς μὲν τελειοφοίτους ὡς «ἐκτακτά», τὰς δὲ λοιπὰς ὡς «ἀδόκιμα» μέλη αὐτοῦ. Τοῦτο δὲ διὰ ν' ἀρχίσουν προπαρσκευάζομεναι καὶ νὰ προαλείφονται διὰ τὸ κοινὸν μας ἔργον ἤδη ἀπὸ τῶν φοιτητικῶν θρανίων, συνεργαζόμεναι, ὅπου εἶναι δυνατόν, καὶ βοηθοῦσαι εἰς τὴν προαγωγὴν τοῦ ὅλου ἔργου κατὰ τὰς δυνάμεις τῶν εἰς τὰς ἀντιστοιχοῦς εὐκαιρίας. Καὶ ὑπῆρξε λίαν συγκινητικὴ ἡ προθυμία, μὲ τὴν ὁποίαν αἱ νεώτεραι αὐταὶ ἀδελφαὶ μας ἔσπευσαν εἰς τὴν πρόσκλησιν μας.

Εἰς τὴν ὀργάνωσιν ὅμως τῆς προσπάθειάς μας δὲν ἦτο δυνατόν ν' ἀγνοήσωμεν, ὅτι καὶ πλῆθος ἄλλο γυναικῶν ὑπάρχει ἐκτὸς τῆς θεολογικῆς οἰκογενείας, αἱ ὁποῖαι δὲν εἶναι δι' αὐτὸ ξένηι πρὸς ἡμᾶς, διότι καὶ ἐργάζονται ἤδη—ὡς ἐλέχθη καὶ προηγουμένως—εἰς τὸν χριστιανικὸν πνευματικὸν καὶ κοινωνικὸν τομέα, ὅπως καὶ ἡμεῖς, καὶ ἐπιθυμοῦν ν' ἀποκτήσουν ὅλας τὰς θεωρητικὰς προϋποθέσεις, τὰς ὁποίας πρέπει σήμερον νὰ ἔχη μίαν μεμορφωμένην χριστιανὴν ἐργάτις, ὅπως ἐπίσης ἐλέχθη προηγουμένως. Δι' αὐτὸ καὶ προεβλέψαμεν τὴν τάξιν τῶν «ἐπικουρῶν» μελῶν, ὑπὸ τὸν τύπον τῶν ὁποίων καὶ ὅλαι αὐταὶ αἰ συγγενεῖς μας γυναικεῖαι ψυχὰι εἶναι δυνατόν νὰ ἐνώσουν μαζὶ μας τὰς προσπάθειάς των, χάριν τοῦ κοινῶν μας ἔργου, συμμετέχουσαι ὡς ἄτομα, ἢ καὶ ὡς ομάδες, εἰς ὀρισμένας φάσεις τῆς δράσεώς μας καὶ παρακολουθοῦσαι ἰδιαίτερα διὰ τὴν εἰδικὴν ἐπιμόρφωσιν τῶν κατάλληλα δι' αὐτὰς προγράμματα.

Καὶ εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο αἱ πρῶται ἐνδείξεις εἶναι λίαν ἐνθαρρυντικαὶ διὰ τὸ μέλλον, διότι προθυμο-

ΣΥΝΟΔΙΚΑΙ ΕΓΚΥΚΛΙΟΙ

Ἀριθ. Πρωτ. 1256
Διεκπ. 828

Ἀθήνησι 20 Μαΐου 1955

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 812

Πρὸς τὸν εὐσεβῆ Ἑλληνικὸν Λαὸν

Τέχνα ἡμῶν ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά.

«Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ καὶ Πατρὸς, καὶ ἡ κοινωνία τοῦ Ἁγίου Πνεύματος εἶη μετὰ πάντων ὑμῶν».

Ὁ Ἅγιος Ἀπόστολος Παῦλος, φωτισθεὶς ὑπὸ τοῦ Παναγίου Πνεύματος, παρωμοίωσε τὸ σύνολον τῆς Ἐκκλησίας πρὸς σῶμα ἀνθρώπινον, διὰ νὰ τονίσῃ τὴν συνοχὴν αὐτοῦ, καὶ τὴν συνδρομὴν ἀπάντων τῶν μελῶν πρὸς συντήρησιν, ἀνάπτυξιν καὶ διατήρησιν τοῦ συνόλου, καὶ εἶπε χαρακτηριστικῶς, «εἴτε πάσχει ἐν μέλος, συμπάσχει πάντα τὰ μέλη, εἴτε δοξάζεται ἐν μέλος, συγχαίρει πάντα τὰ μέλη», καὶ προσέθεσε ταύτην τὴν ἐπιγραμματικὴν ἀλήθειαν: «Ἵμεῖς—ἦτοι ἡ Ἐκκλησία τοῦ Θεοῦ—ἐστὲ σῶμα Χριστοῦ καὶ μέλη ἐκ μέρους». (Α' Κορινθ. β', 26-27). Γράφων δὲ ταῦτα εἶχεν ὑπ' ὄψιν αὐτοῦ τὴν μεγάλην ἐντολὴν τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ, περὶ τῆς πρὸς ἀλλήλους ἀγάπης, ἡ ὁποία εἶναι ἡ ρίζα καὶ τὸ θεμέλιον τῶν πρὸς τοὺς πλησίον ἡμῶν χριστιανικῶν καθηκόντων.

Ἐπὶ τῇ βάσει, λοιπόν, τῆς περὶ ἀγάπης διδασκαλίας

τάτῃ ὑπῆρξεν ἡ συμμετοχὴ πολλῶν τοιούτων ἐκλεκτῶν γυναικείων μελῶν τῆς ἀθηναϊκῆς κοινωνίας. Ἐλπίζομεν δέ, ὅτι λίαν συντόμως θὰ ἐξασφαλισθοῦν αἱ ἀπαραίτητοι προϋποθέσεις διὰ τὴν ἐπέκτασιν τῆς κινήσεως ταύτης καὶ διὰ τὴν ἐξασφάλισιν τῶν μέσων τῆς ἀξιοποιήσεώς της.

Ἦδη ἔχομεν ἐνώπιόν μας τὸ στάδιον τῆς πραγματοποιήσεως τῶν ὠραίων ὀνειρών, τὰ ὁποῖα ὠραματίστημεν ἰδρύουσαι τὸν Σύνδεσμόν μας. Διὰ τὴν πραγματοποίησιν τῶν ὅλων μας τὰς ἐλπίδας ἐστηρίξαμεν εἰς τὴν πίστιν μας πρὸς τὴν θεῖαν ἀρωγὴν καὶ εἰς τὴν εὐλογίαν καὶ τὴν προστασίαν τῆς Ἐκκλησίας. Γνωρίζομεν δὲ καὶ ἀναγνωρίζομεν ὁποίας εὐθύνας ἔχομεν καὶ διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἰδικῆς μας προσπάθειάς, διὰ νὰ δυνηθῶμεν ν' ἀνταποκριθῶμεν εἰς τοὺς ὠραίους μας σκοπούς.

Ἡ χριστιανικὴ Κοινωνία ζητεῖ καὶ χρειάζεται πνευματικὰ στελέχη μὲ ἐπίγνωσιν, φωτισμὸν καὶ ἀγάπην καὶ ὁ τόπος μας σήμερον, ὑπὲρ πᾶσαν ἄλλην ἐποχὴν, ἔχει ἀνάγκην τοιούτων ἐργατῶν, διὰ τοὺς ὁποίους ἡ Ἐκκλησία διαθέτει ἀπεράντους ἐκτάσεις πρὸς καλλιέργειαν. Πόθος δὲ καὶ εὐχὴ ὧν μας εἶναι νὰ γίνωμεν ἱκαναὶ καὶ ἄξιοι, ὥστε νὰ δυνηθῇ νὰ ἐμπιστευθῇ καὶ εἰς ἡμᾶς μέρος αὐτῆς τῆς καλλιέργειας τῆς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας, ὑπὸ τὴν σκιάν τῆς ὁποίας ἐφυτεύθη καὶ διὰ τῶν ἀγῶν νουμάτων τῆς ὁποίας ποτίζεται καὶ μὲ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ αὐξάνει αὐτὸ τὸ νεόφυτον, ὁ «Σύνδεσμος Ἑλληνίδων Θεολόγων».

ΣΟΦΙΑ ΚΟΤΕΝΤΑΚΗ π. θ.

Πρόεδρος τοῦ «Συνδέσμου Ἑλληνίδων Θεολόγων»

ταύτης τοῦ ἐνανθρωπήσαντος Θεοῦ, ἡ Ἐκκλησία Αὐτοῦ, διὰ μέσου τῶν αἰώνων, ἐξήσκησε τὸ ἔργον τῆς φιλανθρωπίας καὶ τῆς ἀλληλεγγύης πρὸς τοὺς ἀδελφούς Χριστιανούς, ἐνίοτε δὲ καὶ πρὸς τοὺς ἄλλοθρήσκους, κατὰ τρόπον ὑποδειγματικὸν μεταξὺ τῶν λαῶν τῆς γῆς, εἰς τρόπον ὥστε νὰ δύναται νὰ καυχᾶται ἐν Χριστῷ ὅτι «ἐσκόρπισεν, ἔδωκε τοῖς πένησιν ἡ δικαιοσύνη (αὐτῆς) μένει εἰς τὸν αἰῶνα» (Β' Κορινθίου θ', 9).

Εἰς περιπτώσεις δὲ κοινῶν ἀτυχημάτων, προερχομένων εἴτε ἐκ πολεμικῶν γεγονότων, εἴτε ἐκ τῶν οὕτω καλουμένων θεομηνιῶν, εἴτε ἐξ ἄλλων περιπετειῶν τῆς παρούσης πολυκυμάντου ζωῆς, ἐπεστράτευεν ἡ Ἐκκλησία τὰς ἀνεξάντητους οικονομικὰς αὐτῆς δυνάμεις, προερχομένας ἀπὸ τὸν ἀκένωτον θησαυρὸν τῆς πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπης, καὶ συνέδραμε τοὺς πάσχοντας, ἀνεκούφιζε τοὺς ἐν ἀνάγκαις, ἔτεινε χεῖρα βοήθειας πρὸς τοὺς ἐνδεεῖς, ἐνεψύχωνε τοὺς ὑπὸ τὸ βάρος τῶν συμφορῶν καμπτομένους, ἀπελύτρωεν αἰχμαλώτους, καί, ἐνὶ λόγῳ, ὡς μήτηρ στοργικὴ πᾶσαν αὐτῆς ἐξεδήλωνε τὴν μητρικὴν ἀγάπην, περιθάλλουσα τὰ ἀτυχήσαντα αὐτῆς ἀγαπητότατα τέκνα.

Περιπτώσεις τοιούτων ἀτυχημάτων, δηλαδὴ δοκιμασιῶν καὶ θλίψεων οὐχὶ ἀτόμων τινῶν ἢ μερικῶν οικογενειῶν, παρουσιάσθησαν, ὡς γνωστὸν, καὶ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν ἡμῶν, διὰ τῶν ἀλλεπαλλήλων σεισμῶν, οἱ ὅποιοι ἀπὸ διετίας ἐδημιούργησαν ἐρείπια τραγικὰ εἰς τὰς Ἰονίους νήσους, εἰς τὴν Θεσσαλίαν γενικώτερον, καὶ πρὸ τινῶν ἡμερῶν εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ Βόλου. Εἰς τὰς περιοχὰς ταύτας τῆς φιλαδέφειας ἡμῶν πατρίδος οἱ φοβεροὶ σεισμοί, κρίμασιν οἷς οἶδεν ὁ Θεός, ἀφήκαν ἀφανισμόν τῶν ὑπαρχόντων τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν, ἐδημιούργησαν πένθη ἕνεκα τῶν ἁώρων θανάτων τῶν ὑπὸ τὰ ἐρείπια ταφέντων προσφιλῶν ἀνθρώπων, συναπεκόμισαν πενίαν καὶ δυστυχίαν, ἔγνωσαν αἰτία νὰ κατοικοῦν ὑπὸ σκηνὰς οἱ ἄλλοτε διαμένοντες εἰς ὠραίας οἰκοδομάς, καὶ ἔθεσαν ἐπὶ τάπητος μεγάλα προβλήματα, τὰ ὅποια ἀπασχολοῦν ὄχι μόνον τὸ Κράτος, ἀλλὰ καὶ τὴν Ἐκκλησίαν ἡμῶν.

Ὡς Χριστιανοὶ καὶ ὡς Ἕλληνες, πάντες ὅσοι δὲν ἐπλήγημεν ἀμέσως ὑπὸ τῶν συμφορῶν τῶν σεισμῶν, ἠσθάνθημεν ὡς ἰδικὸν ἡμῶν πόνον τὸν πόνον τῶν πληγέντων ἀδελφῶν, καὶ τὴν θλίψιν αὐτῶν συνεμερίσθημεν, καὶ τὴν δοκιμασίαν αὐτῶν ὡς κοινὴν πληγὴν εἰς τὸ σῶμα τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς πατρίδος συνησθάνθημεν. Ἐπράξαμεν δ' ὅτι ἦτο ἐνδεδειγμένον νὰ πράξωμεν ἐπὶ τῆς προκειμένης συμφορᾶς, ἐκτὸς τῆς ὀλοφύχου συμμετοχῆς ἡμῶν εἰς τὴν λύπην καὶ τὴν δοκιμασίαν τῶν σεισμοπλήκτων ἀδελφῶν.

Ἐνώπιον δὲ τῶν ἐρειπίων τῶν τελευταίων σεισμῶν τοῦ Βόλου καὶ τῆς περιοχῆς αὐτοῦ ἵσταμένη ἡ Διοικοῦσα Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος καὶ αἰσθανομένη τὴν ὑποχρέωσιν αὐτῆς ἵνα ἐπιτελέσῃ τὸ ἑαυτῆς καθήκον πρὸς τοὺς σεισμοπλήκτους ἀδελφούς, καλεῖ τὰ εὐσεβῆ καὶ πιστὰ αὐτῆς τέκνα διὰ τῆς ἐγκυκλίου ταύτης ἐπιστολῆς τῆς Ἱεραῆς Συνόδου, ἵνα συνεισφέρωσιν ὅτι βούλωνται εἰς τὸ ὑπὲρ τῶν ἀναγκῶν τῆς Ἐκκλησίας Μηγνησίας περιεπεχθόμενον δίσκον κατὰ

τὴν Κυριακὴν τῆς Πεντηκοστῆς, ἐν πεποιθήσει ὅτι τὸ χριστεπώνυμον πλήρωμα θὰ ἀνταποκριθῆ εἰς τὴν παράκλησιν ταύτην τῆς Ἐκκλησίας, καὶ θὰ τείνῃ χεῖρα περιθάψεως καὶ ἀδελφικῆς στοργῆς πρὸς δεινοπαθούντας ἀδελφούς, διότι «εἴτε πάσχει ἐν μέλος, συμπάσχει πάντα τὰ μέλη».

Ἡ χρηματικὴ ὑμῶν προσφορά, προστιθεμένη εἰς τὴν τοιαύτην σύμπαντος τοῦ ἱεροῦ Κλήρου τῆς Ἁγιοτάτης Ἐκκλησίας ἡμῶν, θὰ συντελέσῃ, ἐπὶ τούτοις, εἰς τὸ νὰ ἀναστηλωθῶσιν ἱεροὶ ναοὶ τῆς Ἱεραῆς Μητροπόλεως Δημητριάδος, πληγέντες καιρῶς ὑπὸ τῶν τελευταίων σεισμῶν, νὰ ἀνεγερθῶσιν ἱερὰ θυσιαστήρια πρὸς τέλεσιν ἐπ' αὐτῶν τῆς ἀναιμάκτου φρικτῆς θυσίας καὶ νὰ ἀνοικοδομηθῶσιν οἰκοὶ λατρείας τοῦ Παντοδυνάμου Θεοῦ, τοῦ ἀγαπῶντος καὶ πρὸς τὸ συμφέρον τῆς ψυχῆς ἡμῶν παιδαγωγούντος ἡμᾶς, δι' οἶων ἡ πανσοφία καὶ ἡ ἀνείκαστος Αὐτοῦ φιλανθρωπία οἶδε μέσων καὶ τρόπων.

Ταῦτα πατρικῶς ἀπευθύνει ὑμῖν ἡ Ἱερά Σύνοδος, τοῖς εὐσεβέσι καὶ φιλοχρίστοις Χριστιανοῖς, καὶ ἐπικαλεῖται ἐφ' ὑμᾶς, ἐπὶ τὰ ἀγαθὰ ὑμῶν ἔργα καὶ ἐπὶ τοὺς οἴκους ὑμῶν τὴν εὐλογίαν τοῦ Θεοῦ καὶ τὸ ἄπειρον Αὐτοῦ ἔλεος.

- † Ὁ Ἀθηνῶν **Σπυρίδων**, Πρόεδρος
- † Ὁ Κερκύρας καὶ Πάξων **Μεθόδιος**
- † Ὁ Πολυανῆς καὶ Κιλκισίου **Ἰωακείμ**
- † Ὁ Τρίκης καὶ Σταγῶν **Δωρόθεος**
- † Ὁ Καρυστίας καὶ Σκύρου **Ἀναγίας**
- † Ὁ Θηβῶν καὶ Λεβαδείας **Πολύκαρπος**
- † Ὁ Ἐδέσσης καὶ Πέλλης **Διονύσιος**
- † Ὁ Σερβίων καὶ Κοζάνης **Κωνσταντῖνος**
- † Ὁ Ἀργολίδος **Χρυσόστομος**
- † Ὁ Ναυπακτίας καὶ Ἐδρυτανίας **Χριστοφόρος**
- † Ὁ Νευροκοπίου καὶ Ζιχνῶν **Ἀγαθάγγελος**
- † Ὁ Σισανίου καὶ Σιατίστης **Ἰάκωβος**
- † Ὁ Γρεβενῶν **Φίλιππος**

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος
Ἀρχιμ. Χρυσόστομος Θέμελης

Ἀριθμ. { Πρωτ. 1156
Διεκπ. 838

Ἀθήνησι τῇ 30ῇ Μαΐου 1955

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 814

Πρὸς τοὺς Σεβασμιωτάτους Ἱεράρχας
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Πολλάκις ἡ Ἱερά Σύνοδος, ἀπὸ τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς πατρίδος ἡμῶν, ἠσχολήθη περὶ τὰ διδόμενα κατὰ τὸ θεῖον Βάπτισμα ὀνόματα τοῖς χριστιανοῖς καὶ περὶ τοὺς ἀναδόχους καὶ ἐξέδοτο τῇ μὲν 19ῃ Μαΐου τοῦ 1836 τὴν ὑπ' ἀριθμ. Πρωτ. 5478 Ἐγκύκλιον «περὶ τοῦ μὴ γίνεσθαι πολλοὺς ἀναδόχους ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ βαπτιζομένου παιδίου», τῇ 26ῃ Φεβρουαρίου τοῦ 1837 τὴν ὑπ' ἀριθμ. 10754/11252 «περὶ τῶν γινομένων εἰς τελετὰς Βαπτίσματος ἀναδόχων χριστιανῶν τῶν δυτικῶν ἢ ἄλλων, παρὰ τὸ τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας δόγμα», τῇ 23ῃ Ὀκτωβρίου τοῦ 1836 τὴν ὑπ' ἀριθμ. 5090, δι' ἧς ἀπηγόρευσε νὰ ἀναδέχωνται ἐκ τῆς Ἱεραῆς κολυμβήθρας ὀρθοδόξους οἱ ἑτεροδόξοι, καὶ τῇ 4ῃ Νοεμβρίου 1874 τὴν ὑπ' ἀριθμ. Πρωτ. 797 «περὶ τοῦ μὴ γίνεσθαι δεκτοὺς ἐνὸς βαπτιζομένου παιδίου πολλοὺς ἀναδόχους, καὶ περὶ τοῦ μὴ δίδοναι ἐκάστῳ βαπτιζομένῳ ὀνόματα πλείονα τοῦ

ένος», άπάσας δημοσιευθείσας εἰς τὴν «Συλλογὴν τῶν Ἐγκυκλίων τῆς Ἱερᾶς Συνόδου», τὴν γενομένην ὑπὸ τοῦ Ἀρχιμ. Στεφάνου Γιαννοπούλου ἐν ἔτει 1901 (σελ. 448-450).

Περαιτέρω, τῇ 2α Μαρτίου τοῦ 1934 ἐξαπέλυσε τὴν ὑπ' ἀριθμ. 7 ἐγκύκλιον, ἔχουσαν οὕτω: «Διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 797 καὶ ἀπὸ 4 Νοεμβρίου 1874 Συνοδικῆς Ἐγκυκλίου ἀπηγορεύθη κατὰ τὴν βάπτισιν τῶν νηπίων οὐ μόνον νὰ παρίστανται πλείονες τοῦ ἑνὸς ἀνάδοχοι, ἀλλὰ καὶ νὰ δίδωνται τοῖς βαπτιζομένοις πλείονα τοῦ ἑνὸς ὀνόματα, διὰ τὴν ἐπερχομένην ἐκ τῶν πλείονων ὀνομάτων σύγχυσιν ἐν τε τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ τοῖς Ληξιαρχικοῖς βιβλίοις.

Ἐπειδὴ ὅμως δὲν ἐξηλείφθη εἰσέτι ἐντελῶς ἡ τοιαύτη συνήθεια καὶ ἐπὶ πλέον τὰ διδόμενα κατὰ τὴν βάπτισιν ὀνόματα δὲν εἶναι ἐντελῶς χριστιανικά, παρακαλεῖσθε ὅπως παράσχητε τὰς ἀπαιτούμενας ὁδηγίας εἰς τὸν καθ' ὑμᾶς Κλῆρον, ὅπως καὶ ἐν πάσῃ μὲν εὐκαιρίᾳ, ἀλλ' ἰδίως πρὸ τῆς τελετῆς τοῦ Βαπτίσματος, καθοδηγῶσι μετὰ προσοχῆς καὶ συνέσεως τοὺς τε γονεῖς καὶ ἀναδόχους, ἵνα ἐν μόνον ὄνομα δίδωσιν εἰς τὰ βαπτιζόμενα παιδιὰ, τοῦτο δὲ εἶναι ἐκ τῶν ὀνομάτων τῶν ἑορταζομένων Ἀγίων, καὶ δὴ τῶν πανηγυρικώτερον καὶ γενικώτερον ἑορταζομένων.

Εἶναι δὲ ἐνόητον ὅτι τὸ διδόμενον ὄνομα, ἐὰν εἶναι ὄνομα ἑορταζομένου Ἀγίου, 1) διευκολύνει τὸν ἑορταζόμενον τῆς ὀνομαστικῆς ἑορτῆς τοῦ παιδίου καθ' ὄλον τὸν βίον αὐτοῦ, ἐν ἡμέρᾳ ἑορτῆς καὶ ἀργίας μετὰ πλείστων ἄλλων ἑορταζόντων, 2) παρέχει τὴν εὐκαιρίαν εἰς τὸν χριστιανὸν νὰ γνωρίσῃ τὸν βίον τοῦ Ἀγίου, οὗ τὸ ὄνομα φέρει, καὶ νὰ ἔχη τὴν ἐντεῦθεν ψυχικὴν ἀφέλειαν καὶ οὐ σπανίως καὶ τὴν ὄθησιν πρὸς τὴν ἀρετὴν καὶ εὐσέβειαν καὶ 3) δίδει λαμπρὰν ἀφορμὴν, ἵνα ὁ χριστιανὸς προσφεύγῃ εἰς τὴν προστασίαν τοῦ Ἀγίου τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ καὶ καλλιεργῇ ἰδιαιτέραν πολῦτιμον εὐλάβειαν πρὸς τὸν Ἅγιον, οὗ τὸ ὄνομα ἔχει.

Ὅθεν διὰ τῶν καταλλήλων ὁδηγιῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐπικαίρων καὶ ἐπ' Ἐκκλησίας διδαγμάτων, παρακαλεῖσθε ὅπως προτρέψητε καὶ Κλῆρον καὶ Λαόν, ἵνα διδῇ εἰς τὰ βαπτιζόμενα παιδιὰ ὀνόματα μόνον ἁγίων καὶ ἱερῶν προσώπων τῆς Ἐκκλησίας, ἀποφεύγῃ δὲ τὰ ὀνόματα μὴ χριστιανικῶν προσώπων, καὶ ὁ ἐφημέριος ν' ἀρνήτῃ ἀπολύτως νὰ δώσῃ εἰς βαπτιζόμενον ὄνομα, ὅπερ ἔφερον αἰρετικοὶ ἢ διαβόητοι ἐπὶ κακία ἀνθρώποι καὶ ἐχθροὶ ἐν γένει τῆς χριστιανικῆς θρησκείας.

Τὸν τρόπον καὶ τὰ μέσα πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ ἐπιδικωμένου διὰ τῆς παρουσίας σκοποῦ ἐπαφίησιν ἡ Ἱερὰ Σύνοδος εἰς τὴν σύνεσιν τῶν Σεβ. Ἱεραρχῶν».

Τέλος, τῇ 20ῇ Μαΐου 1937 διεβίβασε πρὸς τοὺς Σεβασμιωτάτους Ἱεράρχας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τὴν ὑπ' ἀριθμ. 152 Συνοδικὴν Ἐγκύκλιον, ἔχουσαν ὡς ἑξῆς: «Ἐν συνεχείᾳ πρὸς τὴν ὑπ' ἀριθμ. 582/598 τῆς 2ας Μαρτίου 1934 Συνοδικῆν Ἐγκύκλιον, δι' ἧς ἀπηγορεύθη κατὰ τὴν βάπτισιν τῶν νηπίων νὰ δίδωνται αὐτοῖς ὀνόματα μὴ χριστιανικά, ἔχοντες δ' ἤδη ὑπ' ὄψει τὸ ὑπ' ἀριθμ. ἐμπ. πρωτ. 417/436 καὶ ἀπὸ 23 Ἀπριλίου ἐν ἔτ. ἔγγραφο τοῦ Ὑπουργείου Θρησκευμάτων, παρακαλοῦμεν, ὅπως παρά-

ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗ ΔΙΑΚΟΝΙΑ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΚΘΕΣΙΣ

ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ 1954-55*

Ἔσοδα 1% ἐξ ἐκκλησ. ἔργων: Τὰ ἔσοδα ταῦτα, κατὰ τοὺς ἡμετέρους ὑπολογισμούς, θὰ ἀνέλθουν εἰς δρ. 30.000.

Θεολογ. Οἰκοτροφεῖον: Τὰ ἔξοδα τῆς λειτουργίας τοῦ Θεολ. Οἰκοτροφείου διὰ τὴν παροῦσαν χρῆσιν προϋπελογίσθησαν εἰς δρ. 1.010.000 ἔναντι δρ. 934.000 τῆς παρελθούσης τοιαύτης. Ἡ διαφορά αὕτη προκύπτει λόγῳ τῆς παρατηρουμένης αὐξήσεως τῶν ἐξόδων διατροφῆς καὶ μισθοδοσίας τοῦ προσωπικοῦ.

Τὰ ἔσοδα τῆς νέας χρήσεως προϋπελογίσθησαν εἰς δρ. 680.000 ἔναντι περίπου δρ. 595.000 τῆς παρελθούσης τοιαύτης. Ἡ ὑπολογιζομένη διαφορά τῶν ἐσόδων προέρχεται ἐκ τῆς αὐξήσεως, κατὰ τὸ νέον ἀκαδημαϊκὸν ἔτος, τῶν τροφείων τῶν οἰκοτρόφων.

Ἡ μεταξὺ τῶν ἐξόδων δρ. 1.010.000 καὶ τῶν ἐσόδων δρ. 680.000 προβλεπομένη διαφορά ἐκ δρ. 330.000 θὰ ἐπιβαρύνῃ, ὅπως κατ' ἔτος, τὴν Ἀποστολικὴν Διακονίαν, ἥτις προσφέρει καὶ αὕτη τὴν εἰσφορὰν

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 123.

σχητε τὰς ἀπαιτούμενας ὁδηγίας εἰς τὸν ὑφ' ὑμᾶς Κλῆρον, ἵνα ἀρνῶνται, ὅπως δώσωσι τοῖς βαπτιζομένοις καὶ ὀνόματα σλαβικά, ὡς ἀντιτιθέμενα εἰς τὸν ὑπὸ τῆς Πολιτείας καὶ τῆς Ἐκκλησίας ἐπιδικωμένον σκοπὸν τῆς προσηλώσεως παντὸς Ἑλληνοῦ καὶ ἐμψυχώσεως αὐτοῦ εἰς τὸν ἀκραϊφνῆ ἑλληνισμὸν καὶ εἰς τὴν διατήρησιν τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν γλώσσης.

Τὸν τρόπον καὶ τὰ μέσα πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ ἐπιδικωμένου σκοποῦ ἐπαφίησιν ἡ Ἱερὰ Σύνοδος εἰς τὴν σύνεσιν τῶν Σεβ. Ἱεραρχῶν. Οὐχ ἤττον παρεκάλεσε τὸ Ὑπουργεῖον Θρησκευμάτων, ὅπως ἐνεργήσῃ τὰ δέοντα καὶ παρέχῃται ὑπὸ τῶν κατὰ τόπους Ἀστυνομικῶν Ἀρχῶν πᾶσα ἐνδεικνυομένη ἐνίσχυσις εἰς τοὺς ἐφημέριους, ἂν πρὸς τοῦτο δεήσῃ».

Ἀπάσας τὰς ὡς ἄνω Συνοδικὰς ἐγκυκλίους ἀνανεοῦσα ἡ Ἱερὰ Σύνοδος, διὰ τῆς συγκεντρωτικῆς ταύτης ἐγκυκλίου αὐτῆς, παρακαλεῖ ὑμᾶς, ὅπως διατάξῃτε τὴν πιστὴν καὶ ἀπαρέγκλιτον ἐφαρμογὴν αὐτῶν παρὰ τοῦ ἱεροῦ Κλήρου τῶν ἐπαρχιῶν ὑμῶν, καὶ δὴ ἐπιστᾶ ἰδιαιτέρως τὴν προσοχὴν ὑμῶν ἐπὶ τῆς ἀπαγορεύσεως τῆς δόσεως ὀνομάτων σλαβικῶν, ἢ ὀνομάτων ἀνδρῶν διαβόητων ἐπὶ κακία καὶ ἐχθρῶν τῆς ἀμωμήτου ἡμῶν θρησκείας.

- † Ὁ Ἀθηνῶν Σπυρίδων, Πρόεδρος
- † Ὁ Πολυανῆς καὶ Κιλκισίου Ἰωαννῆμ
- † Ὁ Τρίκκης καὶ Σταγῶν Δαρθόθεος
- † Ὁ Καρυστίας καὶ Σκύρου Ἀνανίας
- † Ὁ Θηβῶν καὶ Λεβαδείας Πολύκαρπος
- † Ὁ Ἀργολίδος Χρυσόστομος
- † Ὁ Ναυπακτίας καὶ Ἐδρυτανίας Χριστοφόρος
- † Ὁ Νευροκοπίου καὶ Ζιχνῶν Ἀγαθάγγελος
- † Ὁ Σισανίου καὶ Σιατιστίας Ἰάκωβος
- † Ὁ Γρεβενῶν Φίλιππος

Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς
Ἀρχιμ. Χρυσόστομος Θέμελλης

της ὑπὲρ τοῦ Θεολογικοῦ Οἰκοτροφείου διὰ τὴν ἀρτιωτέραν καὶ ἀξιοπρεπεστέραν λειτουργίαν αὐτοῦ πρὸς ἐκπλήρωσιν τοῦ ἐπιδιωκομένου σκοποῦ.

Ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω, ἡ Ἀποστολικὴ Διακονία θὰ ἐπιβαρυνθῇ, κατὰ τὴν νέαν χρῆσιν, καὶ μὲ δρ. 100.000 διὰ προβλεπόμενα ἔξοδα συντηρήσεως τοῦ Οἰκοτροφείου, ἤτοι, ἔξοδα συντηρήσεως ἐγκαταστάσεων, ἀγορᾶς ἐπίπλων, ἐφοδίων ἐκ βουχισμοῦ, μαγειρικῶν σκευῶν κ.λ.π.

Τὰ παρὰ τῶν Ἱ. Μητροπόλεων, τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς καὶ τινῶν ιδιοσυντηρητῶν οἰκοτρόφων ὀφειλόμενα ἐκ τροφείων ἀνέρχονται εἰς τὸ ποσὸν τῶν δρ. 220.000, τὸ ὁποῖον ἐλπίζομεν, ὅτι, κατὰ τὴν παροῦσαν χρῆσιν, θὰ εἰσπραχθῇ.

Εὐαγγῆ Ἐκπαιδευτικὰ Ἰδρύματα (Οἶκος Φοιτητρίας καὶ Σχολὴ Διακονισσῶν): Εὐχαρίστως ἀναφέρομεν ἐνταῦθα, ὅτι ἐπετεύχθη καὶ πάλιν, πρὸς συνέχισιν τῶν οἰκοδομικῶν ἐργασιῶν τῶν ἀνεγειρομένων εὐαγῶν ἡμῶν ἰδρυμάτων ἐν Δαφνίᾳ, δωρεὰ ἐκ δρ. 600.000 παρὰ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν, τῇ ἐνεργείᾳ τῆς Ἐπιτροπῆς τῶν σχέσεων μετὰ τῶν ξένων Ἐκκλησιῶν, πρωτοστατοῦντος, ὡς πάντοτε, τοῦ Γεν. Γραμματέως αὐτῆς Καθηγητοῦ κ. Ἀμίλικα Ἀλιβιζάτου, τὸν ὁποῖον δὲν παραλείπομεν καὶ πάλιν νὰ εὐχαριστήσωμεν, διὰ τὸ πρὸς τὴν Ἀποστολικὴν Διακονίαν καὶ τὰ εὐαγγῆ αὐτῆς ἰδρύματα ἐνδιαφέρον αὐτοῦ.

Πρὸς ἀποπεράτωσιν καὶ ταχύτεραν λειτουργίαν τῶν εὐαγῶν τούτων ἰδρυμάτων, ἡ Ἀποστολικὴ Διακονία ἀπεφάσισεν, ἐκτὸς τῆς προρρηθείσης δωρεᾶς, νὰ διαθέσῃ κατὰ τὴν παροῦσαν χρῆσιν, παρ' ἄλλην τὴν στενότητα τῶν κεφαλαίων της, καὶ ποσὸν δρ. 400.000, μὲ τὴν πεποίθησιν ὅτι καὶ ἄλλοι θέλουσι συντελέσει διὰ νεωτέρων αὐτῶν δωρεῶν εἰς τὴν ὀλοκληρωτικὴν ἀποπεράτωσιν τοῦ ἔργου.

Ἐπὶ τῇ προόψει ὅτι κατὰ τὸ νέον ἀκαδημαϊκὸν ἔτος θὰ λειτουργήσῃ ὁ Οἶκος Φοιτητρίας καὶ ἡ Σχολὴ Διακονισσῶν, διετεῖθη κατὰ τὸν παρόντα προϋπολογισμὸν ἐκ τῶν κεφαλαίων τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας ποσὸν δρ. 460.000 διὰ τὴν πρώτην λειτουργίαν αὐτῶν. Τὰ προϋπολογιζόμενα ἔσοδα ἀνέρχονται εἰς δρ. 216.000 ἐκ τροφείων τῶν οἰκοτρόφων καὶ δρ. 30.000 ἐξ εἰσφορᾶς τῆς Πανεπιστημιακῆς Λέσχης Ἀθηνῶν.

Διεύθυνσις Θεσηκ. Διαφωτίσεως καὶ Τύπου:

Ἡ Διεύθυνσις αὕτη, λόγῳ τῆς μεγάλης δράσεως αὐτῆς εἰς τὰς κυριώτερας κατευθύνσεις τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, συγκεντρώνει καὶ τὰ κυριώτερα ἔσοδα, ἅτινα ἀπαιτοῦσι, φυσικῶ τῷ λόγῳ, καὶ τὰς σοβαρώτερας δαπάνας.

Τὰ προβλεπόμενα ἔσοδα, κατὰ τὴν παροῦσαν χρῆσιν, ὑπολογίζονται ἐν συνόλῳ εἰς δρ. 2.020.000, τὰ δὲ ἀντίστοιχα ἔξοδα εἰς δρ. 1.893.000. Ἡ προκύπτουσα διαφορά ὑπὲρ τῶν ἐσόδων ὑπολογίζεται ὅτι θὰ ἀνέλθῃ εἰς δρ. 127.000.

Τὰ προϋπολογιζόμενα ἔσοδα κατανέμονται ἐν γενικαῖς γραμμαῖς ὡς ἐξῆς:

α) πρόσδοδοι ἐκ περιοδικῶν	δρ.	850.000
β) πρόσδοδοι ἐξ ἡμεροδεικτῶν καὶ ἐξ ἐκδόσεως βιβλίων ἐν γένει	»	1.170.000
Σύνολον ἐσόδων		δρ. 2.020.000

Αἱ προϋπολογιζόμεναι δαπάναι κατανέμονται ὡς ἐξῆς:

1) Ὑπηρεσία Διαφωτίσεως:		
α) δι' ἀγορὰν μηχανήματος ἡχογραφῆσεως	δρ.	80.000
β) ἐξυπηρέτησις ἐπαρχιακῶν ἐκπομπῶν	»	15.000
2) Ὑπηρεσία διακονίας τῶν ἐν φυλακαῖς κρατούμενων:		
ἔξοδα λειτουργίας	δρ.	20.000
3) Ὑπηρεσία Συντονισμοῦ χριστιαν. δράσεως:		
ἔξοδα λειτουργίας	δρ.	10.000
4) Περιοδικά: ἔξοδα ἐκτυπώσεως καὶ ἀποστολῆς	»	900.000
5) Ἐξοδα διαφόρων ἐκδόσεων καὶ ἡμεροδεικτῶν	»	855.000
6) Ἐξοδα Γραφείου Τύπου	»	8.000
7) Ἐπιπλα καὶ σκευή	»	5.000
Σύνολον ἐξόδων		δρ. 1.893.000

Τυπογραφεῖον καὶ Βιβλιοδετεῖον: Ἡ λειτουργία τοῦ Τυπογραφείου, συμφώνως πρὸς τὸ συνταχθὲν ἰδιαιτερον προσάρτημα, θὰ παρουσιάσῃ, κατὰ τοὺς ἡμετέρους προϋπολογισμούς, ἔσοδα ἐν συνόλῳ δρ. 1.258.000, κατανεμόμενα ὡς ἐξῆς:

Ἔσοδα ἐξ ἐκτυπώσεων Ἀπ. Διακονίας	δρ.	900.000
» ἐξ ἐκτυπώσεων τρίτων	»	350.000
ἔξ ἐκποιήσεως ἀχρήστου ὑλικοῦ τοῦ Τυπογραφείου	»	8.000
Ἐναντι τούτων προϋπολογίσθησαν δαπάναι	δρ.	1.055.000, κατανεμόμεναι ὡς ἐξῆς:
Διὰ μισθοῦ καὶ ἐργατικὰ προσωπικοῦ	δρ.	600.000
» χρησιμοποιοιθέντα χάρτην καὶ ἀναλώσιμα ὑλικά	»	315.000
» διάφορα ἄλλα μικροἔξοδα	»	140.000

Ἡ προκύπτουσα μεταξὺ τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων διαφορά ἐκ δραχμῶν 203.000 εἶναι τὸ προκύπτον κέρδος. Ἐὰν ὅμως ἐκ τοῦ ποσοῦ τούτου ἀφαιρεθοῦν δρ. 60.000, ὑπολογισθεῖσαι δι' ἀπόβεσιν μηχανημάτων καὶ ἐγκαταστάσεων, ἐναπομένει, κατὰ τὴν παροῦσαν χρῆσιν, τελικὸν καθαρὸν κέρδος τοῦ Τυπογραφείου ἐκ τῶν τυπογραφικῶν αὐτοῦ ἐργασιῶν δρ. 143.000.

Ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω ὑπολογίζεται ὅτι ἡ Ἀποστολικὴ Διακονία πρὸς ἀρτιωτέραν λειτουργίαν τοῦ Τυπογραφείου θὰ διαθέσῃ δρ. 120.000 διὰ προμήθειαν νέων μηχανημάτων καὶ ἐγκαταστάσεων καὶ δρ. 50.000 διὰ προμήθειαν τυπογραφικῶν στοιχείων καὶ ἄλλων ὑλικῶν.

Ἀπαιτήσεις τρίτων: Ἡ Ἀποστολικὴ Διακονία, ἔναντι τῶν ἀνειλημμένων αὐτῆς ὑποχρεώσεων πρὸς ἐξόφλησιν τῆς ὑπ' αὐτῆς ἀγορασθείσης ἐξ Ἀγγλίας μονοτυπικῆς τυπογραφικῆς μηχανῆς, ὑποχρεοῦται, κατὰ τὴν παροῦσαν χρῆσιν, νὰ καταβάλλῃ ἀφ' ἑνὸς πρὸς τὸ ἐργοστάσιον Monotype διὰ μηνιαίων συναλλαγματικῶν δρ. 160.000, καὶ ἀφ' ἑτέρου πρὸς τὴν Τράπεζαν τῆς

Ἑλλάδος ἔναντι τοῦ ὀλικοῦ ἐκ δραχμῶν 300.000 δανείου τῆς, δρ. 60.000 καὶ ἐτέρας δρ. 7.000 δι' ἐτήσιον τόκον τοῦ δανείου.

Βιβλιοπωλείον τῆς Ἀπ. Διακονίας : Τὰ προϋπολογιζόμενα ἔσοδα, κατὰ τὴν νέαν χρῆσιν, ὑπελογίσθησαν εἰς δρ. 117.000 ἔναντι ἐξόδων δρ. 20.500.

Προσέτι ὑπελογίσθη καὶ ποσὸν δρ. 25.000 πρὸς ἐνοικίαισιν ἢ ἀνεγερσιν νέου εὐπρεπεστέρου Βιβλιοπωλείου, ἐξασφαλίζοντος μεγαλύτεραν κίνησιν εἰς τὴν διάθεσιν βιβλίων ἡμετέρων καὶ τρίτων.

Βιβλιοθήκαι : Πρὸς περαιτέρω πλουτισμὸν καὶ συμπλήρωσιν τῆς Βιβλιοθήκης τῆς Ἀπ. Διακονίας προϋπελογίσθη δαπάνη δρ. 5.000, διὰ τὴν προμήθειαν νέων βιβλίων. Ἐπὶ πλεόν προϋπελογίσθη ποσὸν δρ. 50.000, διὰ τὴν κατασκευὴν σιδηρῶν θυρίδων πρὸς τοποθέτησιν τῶν βιβλίων τῆς Βυζαντινῆς Βιβλιοθήκης Γ. Μπούντα.

Ἔξοδα ἀποστολῶν καὶ ξενίας ξένων ἀποστολῶν : Δι' ἔξοδα ἀποστολῶν εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ὑποτρόφων τῆς Γαλλικῆς Κυβερνήσεως προϋπελογίσθη ποσὸν δρ. 1.000 διὰ διαφόρους ἄλλας ἀποστολάς εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ὑπελογίσθη ποσὸν δρ. 3.000, καὶ δι' ἔξοδα ξενίας ξένων ἀποστολῶν δρ. 3.500.

Δ/σις Κατηχητικῶν Σχολείων : Τὰ προϋπολογισθέντα ἔσοδα τῆς διευθύνσεως ταύτης, ἐκ διαθέσεως Κατηχ. Βοηθημάτων, εἰκόνων καὶ σημάτων, ἀνέρχονται εἰς δρ. 150.000, ἔναντι ὑπολογισθείσης δαπάνης ἐκτυπώσεως καὶ κατασκευῆς τῶν ἀνωτέρω ἀνερχομένης εἰς δρ. 110.000.

Δ/σις Θείου Κηρύγματος : Κατὰ τὴν παρούσαν χρῆσιν προϋπελογίσθησαν ἔξοδα ἀνερχόμενα εἰς δρ. 75.000, κατανεμόμενα ὡς ἑξῆς:
Διὰ μισθοδοσίαν Βοηθῶν Ἱεροκηρύκων εἰς διαφόρους Ἱ. Μητροπόλεις δρ. 50.000
δι' ἔξοδα κινήσεως καὶ ὁδοιπορικὰ δρ. 6.000
καὶ δι' ἔξοδα προβλεπομένης συγκλήσεως συνεδρίου Ἱεροκηρύκων » 20.000

Δ/σις Ἐξομολογήσεως : Αἱ προϋπολογισθεῖσαι δαπάναι, κατὰ τὴν παρούσαν χρῆσιν, ἀνέρχονται εἰς δρ. 5.000, διὰ τὴν λειτουργίαν τοῦ ἀρξαμένου, ἀπὸ τοῦ παρελθόντος οικονομικοῦ ἔτους, «Φροντιστηρίου Ἐξομολογήσεως» καὶ δρ. 15.000 διὰ τὴν ἐκτύπωσιν διαφόρων σχετικῶν ἐντύπων καὶ ἄλλων ἐξόδων.

Διαχειρίσις Ἀγ. Βαρβάρας Δαφνίου : Τὰ πραγματοποιηθησόμενα ἔσοδα, κατὰ τὴν παρούσαν χρῆσιν, προϋπολογίζονται εἰς δρ. 470.000, ἔναντι ἐξόδων δρ. 187.600 τῆς ἰδίας χρήσεως.

Τὰ ἔσοδα ἐκ τῆς πανηγύρεως τῆς Ἀγ. Βαρβάρας ὑπολογίζονται εἰς δρ. 100.000, ἔναντι ἐξόδων αὐτῆς δρ. 20.000.

Διαχειρίσις Ἀγ. Βαρβάρας Πατησίων : Αἱ πρόσοδοι τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἀγ. Βαρβάρας Πατησίων ὑπελογίσθησαν, διὰ τὴν παρούσαν χρῆσιν, εἰς δρ. 305.000. Εἰς τὸ ποσὸν τοῦτο περιλαμβάνονται καὶ δρ. 150.000, ὑποσχεθεῖσαι ὑπὸ τοῦ Δήμου Ἀθηναίων δι' ἀπαλλοτρίωσιν καὶ καλλωπισμὸν τοῦ περὶ τοῦ Ἱ. Ναοῦ χώρου. Τὸ δὲ ὑπόλοιπον τῶν ἐσόδων,

δρ. 155.000, προέρχεται ἐξ ἄλλων προσόδων τοῦ Ἱ. Ναοῦ.

Τὰ προϋπολογιζόμενα ἔξοδα, κατὰ τὴν ἰδίαν χρῆσιν, ἀνέρχονται εἰς δρ. 300.000. Εἰς τὸ ποσὸν τοῦτον συμπεριλαμβάνεται καὶ ποσὸν δρ. 200.000, δι' οἰκοδομικὰ ἔργα ἀποπερατώσεως τοῦ Ἱ. Ναοῦ τῆς Ἀγ. Βαρβάρας, τὰ δὲ ὑπόλοιπα κατανέμονται εἰς ἄλλας δαπάνας.

Διευτοργία Σχολῆς «Ἡ Ἐργάνη Ἀθηνῶν» : Ἡ Βιοτεχνικὴ Σχολὴ τοῦ Ἰδρύματος τῆς Ἀγ. Βαρβάρας Πατησίων, κατὰ τὴν παρούσαν χρῆσιν, θὰ πραγματοποιηθῆ, κατὰ τὰς πιθανωτέρας προβλέψεις ἡμῶν, ἔσοδα ἐν συνόλῳ δρ. 925.000. Ἐκ τούτων δρ. 500.000 προέρχονται ἐκ προβλεπομένης ἐπιχορηγήσεως τοῦ Ὑπουργείου Συντονισμοῦ, διὰ τὴν ἀνεγερσιν τοῦ Διδακτηρίου τῆς Σχολῆς, δρ. 150.000 ἐκ προβλεπομένης ἐπιχορηγήσεως τοῦ Ὑπουργείου Βιομηχανίας, δι' ἀγορὰν μηχανημάτων τῆς Σχολῆς, δρ. 50.000 ἐκ προβλεπομένων διδάκτρων τῶν μαθητῶν, δρ. 50.000 ἐξ ἐπιχορηγήσεως τῆς Ἀπ. Διακονίας, πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς ἀνεγέρσεως τῆς Σχολῆς καὶ αἱ ὑπόλοιποι δρ. 175.000 ἐξ ἄλλων πόρων.

Τὰ προβλεπόμενα ἔξοδα τῆς Σχολῆς, κατὰ τὴν χρῆσιν ταύτην, προϋπελογίσθησαν εἰς δρ. 858.000. Ἐκ τοῦ ποσοῦ τούτου δρ. 500.000 προορίζονται δι' ἀνεγερσιν τοῦ διδακτηρίου τῆς Σχολῆς καὶ δρ. 150.000 διὰ προμήθειαν μηχανημάτων. Τὸ ἐναπομένον ὑπόλοιπον ἐκ δρ. 208.000 προορίζεται διὰ μισθοῦς τοῦ διοικητικοῦ καὶ διδακτικοῦ προσωπικοῦ, διὰ προμήθειαν ἐπίπλων καὶ δι' ἄλλα διάφορα ἔξοδα.

Ἡ Βιοτεχνικὴ Σχολὴ «Ἡ Ἐργάνη Ἀθηνῶν», διὰ τὴν ὅποιαν ἢ Ἀποστολικὴ Διακονία καταβάλλει πᾶσαν δυνατὴν φροντίδα, διαθέσασα διὰ τὴν ἀνεγερσιν αὐτῆς δρ. 50.000, ἐλειτούργησε μέχρι σήμερον μετὰ τολαύτης ἐπιτυχίας, ὥστε οἱ ἀπόφοιτοι αὐτῆς νὰ διακρίνονται καὶ κατὰ τὴν περαιτέρω σταδιοδρομίαν αὐτῶν καὶ κατὰ τὰς ἐκάστοτε πτυχιακὰς ἐξετάσεις παρὰ τῷ Ὑπουργείῳ Βιομηχανίας, πρωτεύοντες πάντοτε τῶν ἀποφοίτων τῶν ἄλλων ὁμοειδῶν Σχολῶν.

Διαχειρίσις Ἱεροῦ Τάγματος Ἀγ. Παντελεήμονος καὶ συντήρησις Ὀρφανοτροφείου Κύμης : Αἱ πρόσοδοι, κατὰ τὴν παρούσαν χρῆσιν, τῆς περιουσίας τοῦ Ἱ. Τάγματος τοῦ Ἀγ. Παντελεήμονος προϋπελογίσθησαν ἐν τῷ συνόλῳ αὐτῶν εἰς δρ. 49.500, κατανεμόμεναι ὡς ἑξῆς:

Πρόσοδοι ἐκ κτημάτων Κύμης	δρ. 30.000
Πρόσοδοι τοῦ ἐκεῖ Ἱ. Ναοῦ	» 8.000
ἐξ ἐνοικίων τοῦ ἐν Ἀθήναις ἀκινήτου	» 6.500
ἐκ δωρεῶν εἰς εἶδος, ἀποτιμωμένων εἰς χρήμα	» 5.000

Ἐναντι τῶν ἀνωτέρω ἐσόδων, προϋπολογίζονται δαπάναι ἐν συνόλῳ δρ. 347.000, κατανεμόμεναι ἐν γενικαῖς γραμμαῖς ὡς ἑξῆς:

Δι' ἀποδοχὰς προσωπικοῦ καὶ ἔξοδα διοικήσεως τοῦ ἐν Κύμῃ Ὀρφανοτροφείου καὶ Ἱ. Ναοῦ δρ. 80.000
διὰ τροφοδοσίαν, ἱματισμὸν, θέρμανσιν καὶ ἄλλα ἔξοδα τροφίμων » 184.000
δι' ἐπισκευὰς καὶ συντήρησιν κτιρίων, διὰ προμή-

μήθειαν επίπλων και διά δαπάνας ἐν γένει γεωργικῶν ἐκμεταλλεύσεων δρ. 65.000
 διά φόρους οἰκοδομῶν κτιρίου 'Αθηνῶν » 10.000
 και ἀπρόβλεπτα ἔξοδα διαχειρίσεως δρ. » 8.000

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω προκύπτει, ὅτι τὰ προϋπολογιζόμενα ἔξοδα θὰ ὑπερβοῦν τὰ ἀντίστοιχα ἔσοδα κατὰ δρ. 297.000. Ἡ διαφορά αὕτη ἐπιβαρύνει ἐξ ὀλοκλήρου τὴν 'Αποστολικὴν Διακονίαν, ἐπὶ τῷ σκοπῷ τῆς συντηρήσεως και καλῆς λειτουργίας τοῦ ἐν Κύμῃ 'Ορφανοτροφείου τοῦ 'Ι. Τάγματος.

Ἄσον ἀφορᾷ τὰ ἐν Κύμῃ κτήματα, λόγω τῆς μὴ συστηματικῆς ἐκμεταλλεύσεως, ἡ ὁποία ἀπαιτεῖ κολοσιαιᾶς δαπάνας, δὲν ἀποφέρουν τὰ ποθοῦμενα ἀποτελέσματα. Ἦδη ὅμως μελετᾶται μία ριζικώτερα ὀργάνωσις εἰς ὅλους τοὺς πλουτοπαραγωγικοὺς ἐκεῖ τομεῖς και ἐλπίζεται, με τὴν ἐφαρμογὴν τῶν μέτρων τούτων, θὰ ἐπιτευχθοῦν ἱκανοποιητικώτερα ἀποτελέσματα τῶν μέχρι τοῦδε τοιούτων.

Διαχειρίσις Βιοτεχνικῆς Σχολῆς «Ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Θεολόγος» ἐν Πάτμῳ: Τὰ προϋπολογιζόμενα ἔσοδα ἐκ τῆς πωλήσεως χειροτεχνημάτων τῆς Σχολῆς, παρ' ὅλας τὰς καταβαλλόμενας προσπάθειας, θὰ ἀνέλθουν περίπου εἰς δρ. 8.000, τὰ δὲ ἔξοδα τῆς λειτουργίας τῆς Σχολῆς εἰς δρ. 55.000. Ἡ προκύπτουσα διαφορά ὑπὲρ τῶν ἔξόδων τῆς ἐκ δρ. 47.000 θὰ ἐπιβαρύνῃ ἐξ ὀλοκλήρου τὴν 'Αποστολικὴν Διακονίαν. Ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω δαπανῶν, σημειωτέον, ὅτι ἀποστέλλονται ὑπὸ τῆς 'Αποστολικῆς Διακονίας και διάφορα τρόφιμα και ἄλλα ἐφόδια διὰ τὴν ἀρτιώτερον συντήρησιν και λειτουργίαν τῆς Σχολῆς. Κατὰ τὴν ἡμετέραν γνώμην, ἡ Σχολὴ αὕτη, μὴ προσφέρουσα οὐδὲν θετικὸν ἀποτέλεσμα, ἡ πρέπει νὰ μεταφερθῇ ἀλλοχοῦ, ἢ νὰ καταργηθῇ.

Δαπάναι διοικήσεως και λειτουργίας τῶν κεντρικῶν Γραφείων: Τὰ ἔξοδα τῆς διοικήσεως και λειτουργίας τῶν Κεντρικῶν Ὑπηρεσιῶν τῆς 'Αποστολικῆς Διακονίας, κατὰ τὴν παρούσαν χρῆσιν, προϋπελογίσθησαν εἰς τὸ ποσὸν τῶν δρ. 572.000, κατανεμόμενον ἐν γενικαῖς γραμμαῖς εἰς τὰ ἑξῆς:

Μισθοὶ προσωπικοῦ	δρ.	360.000
εἰσφορὰ εἰς Ι.Κ.Α.	»	60.000
ταχυδρ., τηλεγρ., τηλεφ. ἔξοδα	»	35.000
ἐντυπα και γραφικὴ ὕλη	»	20.000
ἔξοδα φωτισμοῦ, θερμάνσεως, ἐπίπλων και συντήρησις αὐτῶν, ὀδοπορικὰ, δι' ἀγαθοεργίας και ἄλλα διάφορα ἔξοδα	»	97.000

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Ἄσον παρῶν προϋπολογισμὸς, συνταχθεὶς ὅσον τὸ δυνατὸν ἐπὶ θετικῶν βάσεων, παρουσιάζει σύνολον ἐσόδων δρ. 9.712.193,70, ἐναντὶ ἐξόδων δρχ. 8.199.500.

Κατὰ τὰ προκύπτοντα ἀποτελέσματα τῶν προϋπολογισθέντων ἐσόδων τε και ἐξόδων, ὑπολογίζεται ὅτι θὰ ἐναπομείνῃ περίσσευμα κατὰ τὴν χρῆσιν ταύτην ἐκ δρ. 1.512.693,70, τὸ ὁποῖον κατανέμεται: α) εἰς 'Αποθεματικὸν Τακτικὸν δι' ἐνδεχομένας ὑπερβάσεις ἐκ τῶν προϋπολογισθεισῶν πληρωμῶν, δρ. 1.000.000. και β) εἰς Ἐκτακτὸν Ἀποθεματικὸν διὰ κάλυψιν

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Ἡ Πεντηκοστή.

Ἐώρασε και πάλιν ἡ Ἁγία τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία τὴν γενέθλιον αὐτῆς ἡμέραν τῇ Κυριακῇ τῆς Πεντηκοστῆς και ἐδοξολόγησε τὸν ἐν Τριάδι Θεὸν ἐπὶ τῇ ἐπ' αὐτὴν ἐπιφοιτήσει τοῦ Παναγίου Πνεύματος, τοῦ ὀδηγοῦντος αὐτὴν «εἰς πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν». Γονυκλινῆς δὲ ἐδεήθη, κατὰ τὰ ἀπ' αἰῶνων κρατήσαντα, ὑπὲρ τε τῶν συγκροτούμενων τὰς ἐπὶ γῆς στρατευομένων φάλαγγας τῶν πιστῶν και ὑπὲρ τῶν προαπολεγμένων ἀγωνιστῶν αὐτῆς, ἐπικαλεσθεῖσα ὑπὲρ τῶν πρώτων τὸν φωτισμὸν και τὴν ἐνίσχυσιν ἐν τῷ ἀγῶνι τῆς εὐσεβείας και τῆς ἀρετῆς και ὑπὲρ τῶν ἄλλων τὴν ἐπιείκειαν τοῦ Παναγίου και Παντοκράτορος Πατρὸς, τοῦ ὑπὲρ ἡμῶν σαρκωθέντος και ἐνανθρωπήσαντος Υἱοῦ και τοῦ ἐν ἡμῖν σκηνοῦντος Παρακλήτου Πνεύματος.

Ἐδῆσθωμεν, ὅπως πάντες οἱ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ταύτην ἀνήκοντες ἔχωσι πάντοτε τὴν συναίσθησιν τῆς εὐθύνης τῶν διὰ τὴν «καλὴν στρατείαν», εἰς τὴν ὁποίαν ἐκλήθησαν και εὐόρκως πάντοτε ἀγωνίζονται διὰ τὴν ἐπὶ τῆς γῆς ἐπικράτησιν τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ, ἵνα συντελώσι και διὰ τῶν ἔργων εἰς τὴν πραγμάτωσιν τῶν αἰτημάτων τῆς γονυκλινοῦς προσευχῆς τῆς ἡμέρας τῆς Πεντηκοστῆς. Τὸ πνεῦμα δὲ τῆς ἐνότητος και τῆς ἀγάπης, ὅπερ και μέχρι τῶν πέραν τῆς παρουσίας ζωῆς ἐπεκτείνεται, εἶδε νὰ συνδέῃ ἀείποτε ἀρρήκτως τὰς ψυχὰς πάντων τῶν εἰς τὸν θεῖον Μεγαλομάρτυρα τῆς ἀγάπης τοῦ Γολγοθᾶ πιστεύόντων, «ἵνα πάντες ἐν ὧν» και ἵνα «ἐν ἐνὶ στόματι και μιᾷ καρδίᾳ» παρ' ἀπάντων ἐπαξίως δοξάζηται τὸ πανυπέριμον Ὄνομα τῆς Παναγίας και Ὁμοουσίου και Ἀδιαιρέτου Τριάδος.

Ἄσον «Ἱερὸς Σύνδεσμος».

Ἡ ἐπ' αἰσίους ἀρξαμένη ἡδὴ ἐπαναλειτουργία τοῦ «Ἱεροῦ Συνδέσμου» τῶν Κληρικῶν τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, μετ' ἐνθουσιασμοῦ και

νέων ἀπροβλέπτων δαπανῶν δρχ. 512.693,70.

Τὸ προκύπτον περίσσευμα, ἐκ δρ. 1.512.693,70, προῆλθεν ἐκ τῆς προβλεπομένης διαχειρίσεως τῶν ἐσόδων και ἐξόδων τῆς παρουσίας χρήσεως, και ἐκ τοῦ ἐναπομείναντος ὑπολοίπου τῆς παρελθούσης, ἥτις ἀφῆκε ὑπόλοιπον μετρητῶν, ἐν τῷ Ταμείῳ και παρά Τραπεζαίς, ποσὸν δρ. 573.139,30. Ἐπομένως, τὸ πραγματικὸν περίσσευμα τῆς παρουσίας χρήσεως ὑπολογίζεται, ὅτι θὰ ἀνέλθῃ εἰς δρ. 939.554.

Ἄσον ἀνα χεῖρας προϋπολογισμὸς, συνταχθεὶς κατὰ τὰς ἡμετέρας προβλέψεις ἐπὶ τῇ βάσει θετικῶν δεδομένων τῆς προηγουμένης χρήσεως και τῆς παρουσίας τοιαύτης, ἐλπίζομεν ὅτι, διὰ τῶν προσπαθειῶν ἡμῶν, αἵτινες θὰ καταβληθῶσι, δὲν θὰ ἀποστῇ τῶν ὀρίων τῶν προϋπολογισθέντων.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 30ῇ Ἰουλίου 1954

Ἄσον Προϊστάμενος
 τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπηρεσιῶν Ἄσον Γεν. Διευθυντῆς
 ἸΩΑΝΝΗΣ ΣΑΧΙΝΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΒΕΛΛΑΣ

μετὰ πολλῶν χρηστῶν ἐλπίδων χαιρετίζεται ὑπὸ πάντων τῶν δυναμένων νὰ ἐκτιμῶσι τοὺς ἱεροὺς σκοποὺς, τοὺς ὁποίους οὗτος καλεῖται καὶ αἰθίς ὅπως ὑπηρετήσῃ, μακρῶν τῶν ἀπασχολούντων τὰ κοσμικὰ Σωματεῖα ζητημάτων καὶ τῶν συναφῶν πρὸς ταῦτα δυσχερειῶν. Αἱ πρῶται δὲ ἀποφάσεις καὶ ἐνέργειαι τῆς νέας Διοικήσεως αὐτοῦ, τὰς ὁποίας εἶναι εἰς θέσιν νὰ γνωρίζῃ καλῶς ἢ παροῦσα στήλη, ἐνισχύουσι πᾶσαν περὶ τοῦ καρποφόρου μέλλοντος αἰσιοδοξίαν, ἣς τὴν πλήρη δικαίωσιν ἀπὸ καρδίας εὐχόμεθα.

ΝΕΑΙ ΔΩΡΕΑΙ ΤΩΝ ΞΕΝΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ

Ἐκ μέρους καὶ δι' ἐξόδων τῆς Παγκοσμίου Ἐκκλησιαστικῆς Ὑπηρεσίας διὰ τῆς Ἐπιτροπῆς Ἀλληλοβοηθείας καὶ Σχέσεων μετὰ τῶν Ξένων Ἐκκλησιῶν, διευθυνομένης ὑπὸ τοῦ Καθηγητοῦ κ. Ἀμίλια Ἀλιβιζάτου, ἀπεστάλησαν μέσθ τῶν κατὰ τόπους Ἱερῶν Μητροπόλεων, τρόφιμα χορηγούμενα δωρεὰν πρὸς 349.851 ἀπόρους Α' κατηγορίας τῶν περιοχῶν Θεσπρωτίας, Ἰωαννίνων, Κιλίκις, Φλωρίνης, Σερρών, Πέλλης, Εὐρυτανίας, Κυκλάδων, Κεφαλληνίας, Ἰθάκης καὶ Ζακύνθου.

Τὰ ἀποσταλέντα τρόφιμα ἐν συνόλῳ εἶναι: βούτυρον τόννοι 158, γάλα κόνις τόννοι 317, τυρὸς τόννοι 317 καὶ σπορέλαιον διὰ τὰς μὴ ἐλαιοπαραγωγούς περιοχὰς τόννοι 106, συνολικῆς ἀξίας 15 ἑκατομμυρίων δραχμῶν (νέων).

ΧΡΟΝΙΚΑ

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ

Ἡ Ἱερά Σύνοδος ἐν τῇ συνεδρίᾳ τῆς 6ης Μαΐου ἐ. ξ., μετ' εἰσήγησιν τοῦ Μακαριωτάτου Προέδρου, ἀπεφάσισεν, ὅπως ἐπιτροπῇ, ἀπαρτισθεῖσα ἐκ τῶν Συνοδικῶν Συνέδρων Μητροπολιτῶν Ἐδέσσης καὶ Πέλλης κ. Διονυσίου καὶ Νευροκοπίου καὶ Ζιχνῶν κ. Ἀγαθαγγέλου, μεταβῆ εἰς τὴν σεισμόπληκτον περιοχὴν τοῦ Βόλου πρὸς ἐπιτόπιον, μετὰ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Δημητριάδος κ. Ἰωακείμ, ἐξέτασιν τῶν ἐκ τῶν καταστρεπτικῶν σεισμῶν προκυψασῶν ἀναγκῶν καὶ τῶν συναφῶν ταύταις προβλημάτων, ἵνα, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν σχετικῶν διαπιστώσεων, τύχῃ τῆς ἀπὸ μέρους τῆς Ἱερᾶς Συνόδου δυνατῆς συνδρομῆς ἢ ἐκ τῆς καταστροφῆς πληγείσα Ἱ. Μητρόπολις Δημητριάδος.

Ἐν τῇ συνεδρίᾳ τῆς 10ης τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ἀπεφάσισθη, ὅπως ἡ Ἱερά Σύνοδος συγκαρῆ διὰ Γράμματος αὐτῆς τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης κ. Διονύσιον ἐπὶ τῇ ἀποπερατώσει τοῦ ἀτρύτοις κόποις τῆς Α.Σ. ἀνεγερθέντος ἐν Σπάρτῃ καὶ παρουσίας τῆς Α.Μ. τοῦ Βασιλέως καὶ τῆς Α.Β.Υ. τοῦ Διαδόχου ἐγκαινισθέντος μεγαλοπρεποῦς καὶ περικαλοῦς ἱεροῦ Ναοῦ τοῦ πολιοῦχου αὐτῆς Ἁγίου Νικωνοῦ τοῦ «Μετανοεῖτε».

Ἐν τῇ αὐτῇ, ὡς ἀνωτέρω, συνεδρίᾳ καθηρτίσθη Ἐπιτροπῇ, ἐκ τῶν Συνοδικῶν Συνέδρων Σεβ. Μητροπολιτῶν Κερκύρας καὶ Παξῶν κ. Μεθοδίου, Ναυπακτίας καὶ Εὐρυτανίας κ. Χριστοφόρου καὶ Σισανίου καὶ Σιατίστης κ. Ἰακώβου πρὸς μελέτην τῶν εἰς τὸ τελετουργικὸν καὶ τυπικὸν ἀφορώντων ζητημάτων, ἐπὶ τῷ σκοπῷ τῆς ρυθμίσεως τούτων, κατὰ τὴν αὐστηρὰν τελετουργικὴν καὶ τυπικὴν παράδοσιν τῆς Ἐκκλησίας.

Ἐν τῇ αὐτῇ συνεδρίᾳ ἀπεφάσισθη, ὅπως ζητηθῆ παρὰ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου πλήρης κατάλογος τῶν ἀπὸ τῆς εἰς Ἁγίον ἀνακηρύξεως τοῦ μακαρίου Ἀρχιεπισκόπου Θεσσαλονίκης Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ μέχρι τῆς σήμερον ἀναγνωρισθέντων ὑπὸ τῆς Μητρῶς Ἐκκλησίας νεοφανῶν Ἁγίων μετὰ τῶν σχετικῶν Πατριαρχικῶν καὶ Συνοδικῶν Πράξεων.

Ἐν τῇ συνεδρίᾳ τῆς 17ης τοῦ αὐτοῦ μηνὸς, ὑποβληθείσης τῆς Ἐκθέσεως τῆς ἐν τῷ μεταξὺ μεταβάσης εἰς Βόλον Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς, περὶ ἣς ἀνωτέρω, ἀπεφάσισθη α) ὅπως τῇ Κυριακῇ τῆς Πεντηκοστῆς περιενεχθῆ δίσκος ἐν ἅπασιν τοῖς Ἱ. Ναοῖς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς ἀντιμετωπίσεως τῶν ἐκ τῆς καταστροφῆς προκυψασῶν ἐκκλησιαστικῶν δυσχερειῶν ἐν τῇ διακληθείσῃ σεισμόπληκτῷ Ἱερᾷ Μητροπόλει Δημητριάδος καὶ β) ὅπως καταβληθῆ, διὰ τὸν ὡς ἀνω σκοπὸν, τὸ ἥμισυ ἐνὸς μηνιαίου ἐπιδόματος τῶν Σεβ. Ἱεραρχῶν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Σχετικῶς πρὸς τὸ ζήτημα τοῦτο ἀπελύθη πρὸς τὸν Ἑλληνικὸν Λαὸν ἡ ὑπ' ἀριθ. 1256)812 Συνοδικὴ Ἐγκύκλιος, ἣτις δημοσιεύεται ἀλλοχού τοῦ παρόντος φύλλου.

Ἐν τῇ συνεδρίᾳ τῆς 24ης τοῦ αὐτοῦ μηνὸς καθηρτίσθη Συνοδικὴ Ἐπιτροπῇ ἐκ τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν Πολυανῆς καὶ Κιλίκισιου κ. Ἰωακείμ καὶ Σερβίων καὶ Κοζάνης κ. Κωνσταντίνου, ἵνα ἐπισκεφθῆ τὸν ἐπὶ τῆς Ἐργασίας κ. Ὑπουργῶν, πρὸς νομοθετικὴν ρύθμισιν τοῦ ζητήματος τῆς Κυριακῆς ἀργίας, τὸ ὁποῖον ἐπ' ἐσχάτων διέρχεται διὰ πολλῶν φάσεων.

Γνωσθέντος, ὅτι τῇ 16ῃ Ἰουλίου 1956 συμπληροῦνται πεντηκονταετία ἀπὸ τῆς εἰς Ἀρχιερέα χειροτονίας τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σπυριδωνοῦ, ἀπεφάσισθη παμψηφεί ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἐν τῇ συνεδρίᾳ αὐτῆς τῆς 31ης Μαΐου ἐ.ξ., ὅ ἑορτασμός τοῦ εὐτυχῶς αὐτοῦ διὰ τὴν Ἐκκλησίαν γεγονότος καὶ καθηρτίσθη ἢ πρὸς τοῦτο Συνοδικὴ Ἐπιτροπῇ ἐκ τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν Κερκύρας καὶ Παξῶν κ. Μεθοδίου, Τρίκκης καὶ Στάγῶν κ. Δωροθέου, Θηβῶν καὶ Λεβαθείας κ. Πολυκάρπου, Σισανίου καὶ Σιατίστης κ. Ἰακώβου καὶ Γρεβενῶν κ. Φιλίππου, τοῦ Ἀρχιγραμματέως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου Πανος. Ἀρχιμ. κ. Χρυσοστόμου Θέμελι, καὶ τοῦ παρὰ τῇ Ἱ. Συνόδῳ Βασιλικῆ Ἐπιτροπῆς Καθηγητοῦ κ. Ἰω. Καμίρη.

Ἐν τῇ συνεδρίᾳ τῆς 10ης Ἰουνίου ἐ.ξ. ἀπεφάσισθη ὅπως, συναδὰ τῷ νόμῳ 2356)1953, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης πρῶην Ἐλασσῶνος κ. Καλλίνικος λαμβάνῃ τὸ ἥμισυ ἐπὶ πλεόν τοῦ μηνιαίου ἐπιδόματος τῶν ἐν ἐνεργείᾳ Σεβ. Μητροπολιτῶν, ἄτε ἐξεληθῶν τῆς ἐνεργοῦ ὑπηρεσίας λόγῳ γῆρατος καὶ ἀσθενείας.

Ἐν ταῖς λοιπαῖς, καθ' ἑκάστην Τρίτην καὶ Παρασκευῇ, τακτικαῖς συνεδρίαις αὐτῆς ἡ Ἱερά Σύνοδος ἡσχολήθη ἐπὶ ὑποθέσεων τρεχούσης ὑπηρεσιακῆς φύσεως.

Διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 1189)809 καὶ ὑπὸ ἡμερομηνίαν 10-5-1955 Συνοδικῆς Ἐγκυκλίου ἐξητήθησαν παρὰ τῶν Σεβ. Ἱεραρχῶν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος συμπληρωματικαὶ λεπτομερεῖς πληροφορίες, χρήσιμοι εἰς τὴν ἐκδοσιν τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἡμερολογίου τοῦ προσεχοῦς ἔτους 1956.

Διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 745)810 καὶ ὑπὸ ἡμερομηνίαν 14-5-1955. Συνοδικῆς Ἐγκυκλίου παρεκλήθησαν οἱ Σεβ. Ἱεράρχαι, ὅπως ἐνισχύσωσι τὴν πρὸς καταπολέμησιν τοῦ ἀναφαβητισμοῦ κίνησιν.

Διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 3092)811 καὶ ὑπὸ ἡμερομηνίαν 14-5-1955 Συνοδικῆς Ἐγκυκλίου παρεκλήθησαν οἱ Σεβ. Ἱεράρχαι, ὅπως ἐπισπεύσωσι τὰς πρὸς τακτοποίησιν τῶν ἀφορώντων τὴν ρευστοποιητέαν μοναστηριακὴν περιουσίαν ζητημάτων ἐνεργείας.

Διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 1256)812 καὶ ὑπὸ ἡμερομηνίαν 20-5-1955 Συνοδικῆς Ἐγκυκλίου ἐνημερώθησαν οἱ Σεβ. Ἱεράρχαι περὶ τῶν ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἀποφασισθέντων, ὡς προεγράφη, εἰς ἐνίσχυσιν τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀναγκῶν τῆς σεισμόπληκτου Ἱ. Μητροπόλεως Δημητριάδος.

Διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 1005)813 καὶ ὑπὸ ἡμερομηνίαν 20-5-1955 Συνοδικῆς Ἐγκυκλίου ἀπηγορεύθη πᾶσα, καὶ ἐπὶ οἰωδῆποτε λόγῳ, χειροτονία Ἀγιορειτῶν μοναχῶν ἢ καὶ ἡ ἐγγραφή τούτων εἰς Ἱεράς Μονᾶς τῶν Ἐπαρχιῶν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, «ἂν μὴ ἄγῳσι τὴν ὑπὸ τῶν Ἱ. Κανῶν καθοριζομένην ἡλικίαν πρὸς χειροτονίαν, καὶ δι' ἂν μὴ ὦσιν οὗτοι ἐφωδιασμένοι δι' ἀπολυτηρίου τοῦ Στρατοῦ ἢ ἄλλου στρατιωτικοῦ ἐγγράφου, ἐξ οὗ νὰ ἐμφαίνηται ἡ στρατιωτικὴ αὐτῶν ἀποδέσμευσις».

Διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 1291)816 καὶ ὑπὸ ἡμερομηνίαν 2.6.1955 Συνοδικῆς Ἐγκυκλίου ἐκοινοποιήθη τοῖς Σεβ. Ἱεράρχαις τὸ ὑπ' ἀριθ. 12931)17.5.1955 ἔγγραφο τοῦ Ὑπουργείου Δικαιοσύνης, δι' οὗ διασαφίζεται, ὅτι: «ἐπὶ τῶν ὑπὸ τῶν ἀρμοδίων ἐκκλησιαστικῶν ἀρχῶν ἐκδιδόμενων πιστοποιητικῶν ἀγαμίας

Ἱερά Μητρόπολις Γυθείου καὶ Οἰτύλου

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 46, 47, 48 καὶ 63 τοῦ Ἀ. Ν. 2200)40 «περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ ἑφημερίων» καὶ περὶ ἐκπαιδεύσεως τοῦ Ἱεροῦ Κλήρου διατάξεις καὶ προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου ἑφημερίου τοῦ ἐν ἄνω Τσερίοις Ἱεροῦ Ναοῦ Εὐαγγελισμὸς τῆς Θεοτόκου, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τῶν Ἱερῶν Κανόνων καὶ τῶν Νόμων τοῦ Κράτους ὀριζόμενα προσόντα ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας ἐν τῷ Δελτίῳ «Ἐκκλησία» ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα πιστοποιητικά.

Ἐν Γυθείῳ τῇ 18ῃ Μαΐου 1955

† Ὁ Γυθείου καὶ Οἰτύλου Δημήτριος

Ἱερά Μητρόπολις Θεσσαλονίκης

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ Ἀ. Ν. 2200)40 ἀρθρῶν 46 § 2-3 καὶ Ἀ. Ν. 807)45 ἀρθρῶν 2 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα (Πτυχίον Θεολογίας, βίον ἀμειπτον) ὅπως καταλάβωσι τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικοῦ Ἐφημερίου τῆς Ἑνορίας Ἁγίου Ἐλευθερίου Θεσσαλονίκης, ἵνα ὑποβάλωσιν ἡμῖν ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας σχετικὴν αἴτησιν μετὰ τῶν ἀπαιτούμενων δικαιολογητικῶν, προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου πρὸς πλήρωσιν τῆς ἀνωτέρω κενῆς ἑφημεριακῆς θέσεως.

Ἐν Θεσσαλονικίῃ τῇ 23ῃ Μαΐου 1955

† Ὁ Θεσσαλονικῆς Παντελεῆμων

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 46 καὶ 47, παράγρ. 2 ἐδάφ. 2 τοῦ Ἀ. Ν. 2200)40 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα ὅπως καταλάβωσι τὴν κενὴν ἑφημεριακὴν θέσιν τακτικοῦ Ἐφημερίου τῆς Ἑνορίας Ἱεροῦ Ναοῦ Ζωοδόχου Πηγῆς Ἐπταλόφου—Θεσσαλονίκης, ἵνα ὑποβάλωσιν ἡμῖν ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας σχετικὴν αἴτησιν μετὰ τῶν ἀπαιτούμενων δικαιολογητικῶν, προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου πρὸς πλήρωσιν τῆς ἀνωτέρω χηρευούσης ἑφημεριακῆς θέσεως.

Ἐν Θεσσαλονικίῃ τῇ 23ῃ Μαΐου 1955

† Ὁ Θεσσαλονικῆς Παντελεῆμων

Ἱερά Μητρόπολις Θήρας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ Νόμου 2200)40 «Περὶ Ἱ. Ναῶν καὶ ἑφημερίων», προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων ἑφημερίων τῶν Ἱ. Ναῶν Ἁγίου Παντελεήμονος Βουρβούλου Θήρας καὶ Εἰσοδίων Θεοτόκου Νήσου Ἡρακλείας Ἀμοργοῦ, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα προσόντα πρὸς κατάληξιν τῶν θέσεων τούτων, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ σήμερον, ὑποβάλωσι τὰ νόμιμα προσόντα καὶ κανονικὰ πιστοποιητικά, εἰς τὴν καθ' ἡμᾶς Ἱ. Μητρόπολιν.

Ἐν Θήρᾳ τῇ 2ῃ Μαΐου 1955

† Ὁ Θήρας Γεώργιος.

Ἱερά Μητρόπολις Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας

Στερουμένης τῆς ἐνορίας Ἀχλαδιᾶ τακτικοῦ Ἐφημερίου, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσι τὴν θέσιν ταύτην καὶ ἔχοντας τὰ νόμιμα καὶ τὰ κανονικὰ προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας εἰς τὸ περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ὑπὸ τοῦ ἀρθροῦ 48 τοῦ ἀναγκαστικοῦ Νόμου 2200 «περὶ Ἱ. Ναῶν καὶ Ἐφημερίων» προβλεπόμενα πιστοποιητικά, καθ' ὅσον μετὰ ταῦτα θέλομεν προβῆ εἰς τὴν ἀνακήρυξιν τῶν ὑποψηφίων.

Ἐν Αἰγίῳ τῇ 28ῃ Ἀπριλίου 1955

† Ὁ Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας Ἀγαθόνικος

Ἱερά Μητρόπολις Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης

Ἡ Ἱερά Μητρόπολις Μονεμβ. καὶ Σπάρτης, διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 693 Προκηρύξεως αὐτῆς, συνωδᾷ τῷ ἀρθρῳ 26 τοῦ ἀναγκ. Νόμου 2200)1940 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», καλεῖ τοὺς βουλομένους, ὅπως μέχρι τῆς 2ας Ἰουνίου ἐ.ε. ὑποβάλωσιν αἰτήσεις ὑποψηφιότητος μετὰ τῶν νομίμων πιστοποιητικῶν, πρὸς συμμετοχὴν διὰ τὴν συμπλήρωσιν τῶν χηρευουσῶν θέσεων δύο τακτικῶν Ἐφημερίων ἐν τῇ ἐνορίᾳ Μολάων Ἀσωποῦ.

Ἐν Σπάρτῃ τῇ 2ῃ Μαΐου 1955

† Ὁ Μονεμβ. καὶ Σπάρτης Διονύσιος.

Ἡ Ἱερά Μητρόπολις Μονεμβ. καὶ Σπάρτης, διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 694 Προκηρύξεως αὐτῆς, συνωδᾷ τῷ ἀρθρῳ τοῦ ἀναγκ. Νόμου 2200)1940 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», καλεῖ τοὺς βουλομένους, ὅπως μέχρι τῆς 2ας Ἰουνίου ἐ.ε. ὑποβάλωσιν αἰτήσεις ὑποψηφιότητος μετὰ τῶν νομίμων πιστοποιητικῶν, πρὸς συμμετοχὴν διὰ τὴν συμπλήρωσιν τῆς χηρευούσης θέσεως τακτικοῦ Ἐφημερίου ἐν τῇ ἐνορίᾳ Πακίων Ἀσωποῦ.

Ἐν Σπάρτῃ τῇ 2ῃ Μαΐου 1955

† Ὁ Μονεμβ. καὶ Σπάρτης Διονύσιος

Ἱερά Μητρόπολις Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 46, 47 καὶ 48 τοῦ Ἀ. Ν. 2200)40 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων» καὶ προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν πλήρωσιν τῶν κενῶν ἑφημεριακῶν θέσεων τῶν Ἱερῶν Ναῶν: 1) Ἁγίου Νικολάου Ῥαφτοπούλου 2) Ἁγίου Ἰωάννου Θεολόγου Περιδικονερίου 3) Ἁγίας Παρασκευῆς Γκρέκας 4) Ἁγίου Γεωργίου Κάτω Κοπανίτης καὶ 5) Ἁγίου Ταξιάρχων Ἀλφειούσης καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα προσόντα πρὸς κατάληξιν τῶν ἑφημεριακῶν τούτων θέσεων, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ νόμιμα καὶ κανονικὰ πιστοποιητικά, ἵνα προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων.

† Ὁ Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας Δαμασκηνός.

Ἱερά Μητρόπολις Φωκίδος

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 46 παρ. 2 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2200)1940 Ἀ. Ν. «περὶ ἐνοριακῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ κεκτημένους τὰ τε κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα νὰ καταλάβωσι τὰς κενὰς ἑφημεριακὰς θέσεις τῶν ἐνοριῶν 1) Εὐαγγελιστοῦ Μάρκου Μοναστηρακίου, 2) Ἁγίας Παρασκευῆς Γαλαξειδίου, 3) Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου Λιλαίας, 4) Ἁγίου Νικολάου Βουνιχώρας, 5) Ἁγίου Ἰωάννου Σερνικακίου, καὶ 6) Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Τειχιῶν, ὅπως, ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας ἐν τῷ περιοδικῷ «Ἐκκλησία», ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ σχετικὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου προβλεπόμενα πιστοποιητικά.

Ἐν Ἀμφίσσῃ τῇ 15ῃ Μαΐου 1955

† Ὁ Φωκίδος Ἀθανάσιος

“ΕΚΚΛΗΣΙΑ,”
ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
Ἐκδιδόμενον κατὰ δεκαπενθήμερον
ΕΠΟΠΤΕΥΟΝΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
† Ὁ Ἀθηνῶν ΣΠΥΡΙΔΩΝ
† Ὁ Ναυπακτίας καὶ Εἰδουτανίας ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ
† Ὁ Νευροκοπίου καὶ Ζιχνῶν ΑΓΑΘΑΓΓΕΛΟΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΠΑΠΑΜΙΧΑΗΛ
Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου—Ἀκαδημαϊκός
ΑΡΧΙΣΥΝΤΑΚΤΗΣ
ΕΜΜΑΝ. Γ. ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ
Πρωτοπρεσβύτερος—Κατηχητῆς

*Υπεύθυνος Τυπογραφείου: ΤΙΜΟΛΕΩΝ ΡΟΥΤΣΗΣ

Ἐν Ἀθήναις. Ἐκ τοῦ Τυπογραφείου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Ἰασιῶ 1.